

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

ವಾರದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು

KAS, FDA/SDA/PDO/ GROUP C,
PSI/PC, TEACHER'S EXAMS

ಕನ್ನಡ & English

By- ನಂದನ್ ಸರ್

October 5th Week 2025

- ಕ್ರೈಸಾಂಥೆಮಮ್ ಹೂವುಗಳು ಅಥವಾ ಗುಲ್-ಎ-ದಾವುದ್
- ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶ
- ಬ್ಲಾಕ್ ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು
- ಮುಖಾನಾನೋಮಿಕ್ಸ್
- ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ
- ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು
- ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್
- ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಕಪಿಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿತು
- ಓಷನ್ ಸ್ಪೈ ವ್ಯಾಯಾಮ-2025
- ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅರುಣಾಂಕ್
- ICGS ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ICGS ಅಪರಾಜಿತ್
- ಇಂಡೋ-ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಗಡಿ ಪೊಲೀಸ್ (ITBP) ರೈಸಿಂಗ್ ಡೇ
- ಕ್ವಾರಬಿಡ್ ಜೀರುಂಡೆಗಳು
- ಫೈಲಿಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು
- 2025 ಸಖರೋನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ
- ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ -ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (DAY-NRLM)
- UN ನಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (EW4AI) ಉಪಕ್ರಮ
- ಅನ್ವೈನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧ ಪರವಾನಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಮರಗೆಣಸು/ಟ್ಯಾಪಿಯೋಕಾ ಬೆಳೆಗಳು
- ಮೀಥೇನ್ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಅಳತೆಯಿಂದ ಅವೇಗಕ್ಕೆ"-5ನೇ ಆವೃತ್ತಿ
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮಚಿರತ ದಿನ 2025
- ಜಪಾನ್ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನಿ ಆಯ್ಕೆ
- ಚಂದ್ರಯಾನ-2 ಮಿಷನ್
- CAQM ಸಂಪೂರ್ಣ NCR ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (GRAP) ಪಂತ-II ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ
- ಹೊಸ ಮಾನೋಕ್ಲೋನಲ್ ಪ್ರತಿ ಕಾಯವು ಮಲೇರಿಯಾ ವಿರುದ್ಧ ಆರಂಭಿಕ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ
- ಕೋಡಾನ್ ಯೋಜನೆ
- ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು
- ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI)
- ಪೋಲಿಸ್ ಸ್ವರಣಾರ್ಥ ದಿನ
- ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ (GFRA) 2025
- ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಇರಾನ್ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ
- ಭಾರತ-ಯುರೋಪಿನ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ
- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅಮೆಜಾನ್ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಮರಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ
- ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾರತ-ಭೂತಾನ್ ರೈಲ್ವೆ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ
- ಅಂತರಕಾರಾ ಮ್ಯಾಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ವಿಲರೇಷನ್ ಪ್ರೋಬ್ (IMAP)

- ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಡುಗಾಂಗ್ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ
- ಪಾವತಿ ನಿರಂತರಣ ಮಂಡಳಿ (PRB)
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು:ಎನ್ ಸಿ ಆರ್ ಬಿ ವರದಿ (2023)
- ಮಾದರಿ ಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಉಪಕ್ರಮ
- ಬಾತುಕಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಎರಡು ಗಿನ್ನಿಸ್ ವಿಶ್ವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ
- ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ ವಿನಾಯಿತಿ (RODTEP) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ
- ಅಮೇಜಾನ್ ನಾ 'ಹಾರುವ ನದಿಗಳು'
- ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್ ಜಲಸಂಧಿ
- ಡಿಜಿಲಾಕರ್
- ಗೋಧಿ MSP ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ
- ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಕೇರಿಯರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ
- ಯು ಎನ್ ಟೆಂಪೊರಾಹಾಕ್ ಕ್ವಿಪಣಿಗಳು
- ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ
- ಭಾರತ-ರಷ್ಯಾ 25 ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ
- ಪಂಡಿತ್ ಭುನ್ಸುಲಾಲ್ ಮಿಶ್ರಾ
- NATO ಫೈಪ್ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NPS)
- ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಕೃಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
- H125 ಲಡಾಖ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅರ್ಬಿಕ್ 371ರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು
- UPSC ಯ 100 ವರ್ಷಗಳು: ಅರ್ಹತೆಯ ರಕ್ಷಕ
- ಅಭಿಧಮ್ಮ ದಿವಸ್
- ಸೂಪರ್‌ಮಾರ್ನ್
- ಮಾಸ್ಕೋ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾತುಕತೆಗಳು
- ಪೋಲಾರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ರೋಡ್
- ಅಪರೇಷನ್ HAECHI-VI
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಕರ್ ಪ್ಲಾನ್
- ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆಯ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕುರಿತು WHO ಜಾಗತಿಕ ವರದಿ
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು
- ನನ್ನ ಭಾರತ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು
- PM-SETU ಯೋಜನೆ
- ಎಲ್ಲಾ ಜಲ ಜೀವನ ಮಿಷನ್ ಫೈಪ್ಲೈನ್ ಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗುವುದು
- ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ವಹಿವಾಟು ತೆರಿಗೆ
- VLGC ಶಿವಾಲಿಕೆ
- ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ(PKVV)
- ವಂದೇ ಮಾತರಂ ನ 150 ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗ
- ನವ್ಯುಕ್ತ ನಾಂಪುಕ್ ಕಲ್ಪಿದ್ವಯ ಬಾಕ್
- ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಂಟಿಗಳ ಎಣಿಕೆ
- KONKAN-25ವ್ಯಾಯಾಮ

Watch Insta ವಿದ್ಯಮಾನ Video

 INSTA KAS

080 69 405 206

www.insightsonindia.com

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ
WEEKLY CURRENT AFFAIRS
OCTOBER 5TH Week 2025

Chrysanthemum Flowers or Gul-e-Dawood
Syllabus: GS3/Environment

In News

- **Kashmir's new Chrysanthemum Garden, Bagh-e-Gul-e-Dawood will open near the Zabarwan range, featuring over 30 lakh blooms across 50+ varieties.**

Chrysanthemum

- It is a perennial flowering plant from the Asteraceae family.
- It is widely cultivated in China, Japan, Europe, and the U.S. for its medicinal properties and use in aromatic beverages.
- **Uniqueness - It is rich in phenolic compounds and exhibits potent antioxidant, antimicrobial, anti-inflammatory, anticancer, and other therapeutic activities.**

International Convention Against Doping in Sport
Syllabus: Miscellaneous

In News

- India was re-elected as Vice-Chairperson of the Bureau representing the Asia-Pacific during the 10th Session of UNESCO's International Convention against Doping in Sport, held in Paris.

ಕೈಸಾಂಥೆಮಮ್ ಹೂವುಗಳು ಅಥವಾ ಗುಲ್-ಎ-ದಾವೂದ್
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕಾಶ್ಮೀರದ ಹೊಸ ಕೈಸಾಂಥೆಮಮ್ ಉದ್ಯಾನ, ಬಾಗ್-ಎ-ಗುಲ್-ಎ-ದಾವೂದ್ ಜಬರ್ವಾನ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಬಳಿ ತೆರೆಯಲಿದೆ, ಇದು 50+ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ 30 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೈಸಾಂಥೆಮಮ್

- ಇದು ಆಸ್ಟರೇಸಿ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಇದರ ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಿತ ಪಾನೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಚೀನಾ, ಜಪಾನ್, ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಯುಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟತೆ - ಇದು ಫೀನಾಲಿಕ್ ಸಂಯುಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲವಾದ ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವ ನಿರೋಧಕ, ಉರಿಯೂತದ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ವಿವಿಧ

ಸಂದರ್ಭ

- ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶದ 10 ನೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಏಷ್ಯಾ-ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಬ್ಯಾರೋದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮರು ಆಯ್ಕೆಯಾಯಿತು.

Doping and its Concerns

- Doping refers to the practice of using banned chemical substances, known as performance enhancing drugs (PEDs), by athletes.

Conventions and Declarations related to Anti-Doping

Copenhagen Declaration

- **Held in** - Copenhagen Declaration on Anti-Doping in Sport was agreed upon by governments at the Second World Conference on Doping in Sport held in Copenhagen, Denmark in 2003.
- **Purpose** - The declaration was the political document through which governments signalled their intention to formally recognise and implement the World Anti-Doping Code.
- **Significance** - This declaration was the first step toward the preparation of the UNESCO International Convention against doping in sports.
- **India agreed to this declaration in the year 2003.**

International Convention Against Doping in Sport

- It is also known as the 'UNESCO Anti-Doping Convention'.
- It was adopted at the General Conference of UNESCO in Paris in 2005. It entered into force in 2007.
- **Objective** - To promote the prevention of and the fight against doping in sports, with a view to its elimination.
- **India ratified this convention in 2007.**
- **Note** - National Anti-Doping Agency, an autonomous body under the Ministry of Youth Affairs, is responsible for adopting, implementing and enforcing anti-doping programmes in India.

ಡೋಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾಳಜಿಗಳು

- ಡೋಪಿಂಗ್ ಎಂದರೆ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಔಷಧಿಗಳು (PEDs) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನಿಷೇಧಿತ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಅಭ್ಯಾಸ.

ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಾವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಘೋಷಣೆಗಳು

ಕೋಪನ್‌ಹೇಗನ್ ಘೋಷಣೆ

- ನಡೆದದ್ದು - ಕೋಪನ್‌ಹೇಗನ್ - 2003 ರಲ್ಲಿ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಕೋಪನ್‌ಹೇಗನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡನೇ ವಿಶ್ವ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ಕುರಿತಾದ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು.
- ಉದ್ದೇಶ - ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿಶ್ವ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವತ್ತ ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು.
- ಭಾರತವು 2003 ರಲ್ಲಿ ಈ ಘೋಷಣೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು.

ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶ

- ಇದನ್ನು 'ಯುನೆಸ್ಕೋ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿ ಸಮಾವೇಶ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು 2005 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು 2007 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ - ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಅದರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು.
- ಭಾರತವು 2007 ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.
- ಗಮನಿಸಿ - ಯುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಡೋಪಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

Strengthening Governance through Blockchain Technology

Syllabus: GS2/ Governance. GS3/ Science and Technology

Context

- India is accelerating its adoption of blockchain technology to transform governance, enhance transparency, and strengthen digital trust through the National Blockchain Framework (NBF).

Connect with the basics- Blockchain

- **Definition** - Blockchain is a distributed, transparent, secure, and immutable database that functions like a ledger of records or transactions, resistant to tampering and accessible across a network of computers.

Applications of Blockchain Technology

Blockchain technology has numerous applications across various industries due to its secure, transparent, and decentralized nature.

1. **Cryptocurrencies:** Enabling secure digital currencies like Bitcoin and Ethereum.
2. **Smart Contracts:** Automating agreements without intermediaries.
3. **Supply Chain Management:** Enhancing transparency and traceability.
4. **Healthcare:** Securing patient records and improving data sharing.
5. **Banking and Finance:** Streamlining cross-border payments and fraud detection.
6. **Voting Systems:** Ensuring transparent and tamper-proof elections.
7. **Identity Management:** Offering secure, verifiable digital identities.
8. **Real Estate:** Simplifying property transfers with tokenized assets.
9. **Gaming:** Enabling ownership of in-game assets and NFTs.
10. **Energy Sector:** Supporting peer-to-peer energy trading.

ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆಡಳಿತ. GS3/ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್ (NBF) ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು, ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಭಾರತವು ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯ - ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್

- ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ - ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ಒಂದು ವಿತರಿಸಿದ, ಪಾರದರ್ಶಕ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗದ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಆಗಿದ್ದು ಅದು ದಾಖಲೆಗಳು ಅಥವಾ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಲೆಡ್ಜರ್‌ನಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ನಿರೋಧಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.

ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳು

ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅದರ ಸುರಕ್ಷಿತ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

1. ಕ್ರಿಪ್ಟೋಕರೆನ್ಸಿಗಳು: ಬಿಟ್‌ಕಾಯಿನ್ ಮತ್ತು ಎಥೆರಿಯಮ್‌ನಂತಹ ಸುರಕ್ಷಿತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕರೆನ್ಸಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು.
2. ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳು: ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
3. ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
4. ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ: ರೋಗಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
5. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು: ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಪಾವತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಂಚನೆ ಪತ್ತೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು.
6. ಮತದಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು: ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ-ನಿರೋಧಕ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.
7. ಗುರುತಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಸುರಕ್ಷಿತ, ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
8. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್: ಟೋಕನ್‌ನೈಸ್ ಮಾಡಿದ ಸ್ವತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು.
9. ಗೇಮಿಂಗ್: ಆಟದಲ್ಲಿನ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು NFT ಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು.
10. ಇಂಧನ ವಲಯ: ಪೀರ್-ಟು-ಪೀರ್ (ನೇರ-ಸಂಪರ್ಕ) ಇಂಧನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.

National Blockchain Framework (NBF)

- Launched in- 2024
- Developed by - Ministry of Electronics and Information Technology (MeitY)
- Objective - to accelerate the development and deployment of permissioned blockchain-based applications.

Makhananomics Syllabus: GS3/Economy

In News

- Prime Minister Narendra Modi described the newly launched National Makhana Board as a transformative “revolution” for the sector.

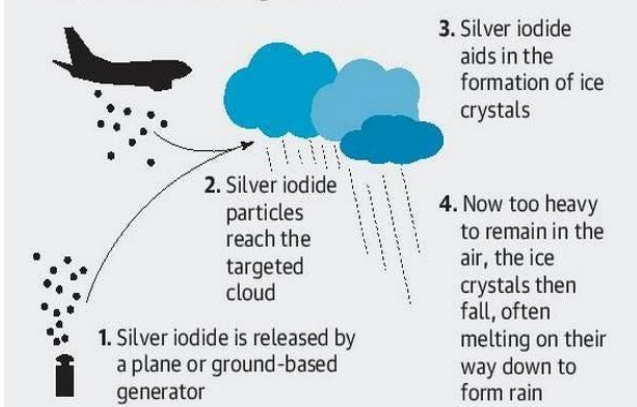
Makhana (*Euryale ferox*)

- It is a **flowering plant classified in the water lily family** (Nymphaeaceae).
- **Climatic condition:** Requires a **temperature range of 20-35°C**, and **annual rainfall between 100- 250 cm**.
- It is a **fully organic non-cereal food** found principally in India but also in Korea, Japan, as well as parts of eastern Russia.
- **Bihar accounts for ~90% of India's makhana production.**
- **GI Tag:** In 2022, 'Mithila Makhana' was conferred a GI tag.

Cloud Seeding

Syllabus: GS3/Environment

How cloud seeding works

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್ (NBF)

- 2024 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದು - ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವಾಲಯ (MeitY)
- ಉದ್ದೇಶ - ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ಆಧಾರಿತ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದು.

ಮಖಾನಾನೋಮಿಕ್ಸ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಖಾನಾ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿವರ್ತಕ “ಕ್ರಾಂತಿ” ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

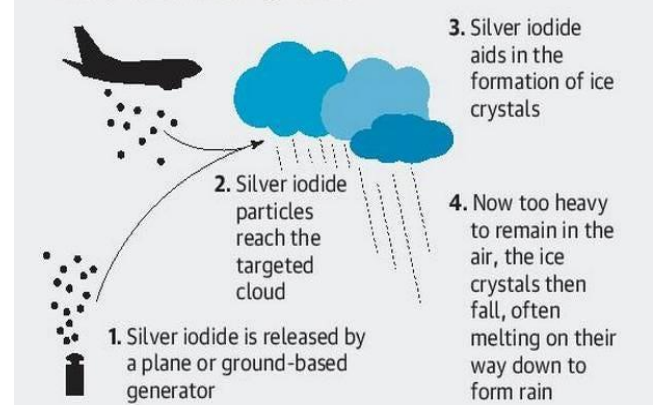
ಮಖಾನಾ (ಯೂರಿಯಾಲ್ ಫೆರಾಕ್ಸ್)

- ಇದು ನೀರಿನ ಲಿಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ (ನಿಂಫೇಸಿಯೇ) ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ: 20-35°C ತಾಪಮಾನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು 100-250 ಸೆಂ.ಮೀ ನಡುವಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾವಯವ ಧಾನ್ಯವಲ್ಲದ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಕೊರಿಯಾ, ಜಪಾನ್ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ರಷ್ಯಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- ಬಿಹಾರವು ಭಾರತದ ಮಖಾನಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ~90% ರಷ್ಟಿದೆ.
- GI ಟ್ಯಾಗ್: 2022 ರಲ್ಲಿ, 'ಮಿಥಿಲಾ ಮಖಾನಾ' ಗೆ GI ಟ್ಯಾಗ್ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಪರಿಸರ

How cloud seeding works

Context

- Delhi Chief Minister has said cloud seeding is essential for the national capital as it could play a key role in controlling rising pollution levels during the winter season.

Cloud Seeding or Artificial Rain

- Definition - Artificial rain refers to inducing precipitation by injecting certain chemicals into clouds to accelerate the process of raindrop formation.
- Cloud seeding involves dispersing substances like:
 1. Silver iodide (AgI)
 2. Potassium iodide
 3. Sodium chloride
 4. Dry ice (CO₂)
- Conditions Required: Potential rain-bearing clouds, sufficient humidity and atmospheric instability & Favorable wind and temperature conditions.

Advantages of Cloud Seeding

- Air Pollution Mitigation: In cities like Delhi, artificial rain can wash down particulate matter and other pollutants, providing temporary relief from severe air pollution.
- Drought Mitigation and Water Resource Augmentation: States like Maharashtra and Karnataka have used cloud seeding to combat water shortages (e.g., "Project Meghdoot" and "Varshadhari").
- Forest Fire Control: By increasing moisture levels, cloud seeding can potentially reduce the risk and intensity of wildfires.

ಸಂದರ್ಭ

- ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು ದೆಹಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

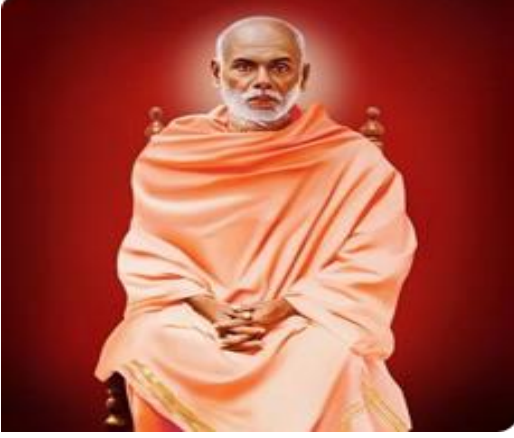
ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ ಅಥವಾ ಕೃತಕ ಮಳೆ

- ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ - ಮಳೆಹನಿ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಲು ಮೋಡಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಳೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದನ್ನು ಕೃತಕ ಮಳೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯು ಈ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹರಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:
 1. ಸಿಲ್ವರ್ ಅಯೋಡೈಡ್ (AgI)
 2. ಪೊಟ್ಯಾಸಿಯಮ್ ಅಯೋಡೈಡ್
 3. ಸೋಡಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್ (NaCl)
 4. ಡೈ ಐಸ್ (CO₂)
- ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು: ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಳೆ-ಹನಿ ಮೋಡಗಳು, ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಧ್ರತೆ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು.

ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

- ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ: ದೆಹಲಿಯಂತಹ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಕೃತಕ ಮಳೆಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ಕಣಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ತೀವ್ರ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಬರ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವೃದ್ಧಿ: ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳು ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ (ಉದಾ., "ಮೇಘದೂತ್ ಯೋಜನೆ" ಮತ್ತು "ವರ್ಷಧಾರಿ").
- ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ ನಿಯಂತ್ರಣ: ತೇವಾಂಶದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆಯು ಕಾಡ್ಲಿಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸಂಭಾವ್ಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

Sree Narayana Guru
Syllabus: GS1/Modern History

Context

- The President of India inaugurated the observance of the Mahasamadhi centenary of Sree Narayana Guru at Sivagiri Mutt, Varkala, Kerala.

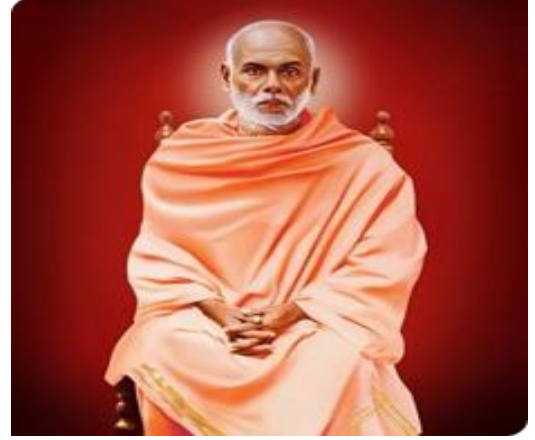
Sree Narayana Guru(1856–1928)

- He was born in 1856 in Kerala into the Ezhava community, which faced severe caste disabilities.
- He was a saint, philosopher, and one of the foremost social reformers in modern India who challenged caste oppression and emphasized spiritual reform as the path to social reform.
- Sree Narayana Guru known for blending Advaita Vedanta with a call for social justice.

Key Contributions

- **Social Philosophy:** Propagated the radical message: “One Caste, One Religion, One God for Man”.
- Rejected birth-based caste hierarchy and promoted dignity of labour.
- **Institution Building:** Founded Sree Narayana Dharma Paripalana Yogam (SNDP, 1903) to advance education, social empowerment, and reform.
- **Aruvipuram Movement (1888):** Consecrated a Shiva idol himself, breaking the Brahmin monopoly over temple rituals. Built temples, schools, and ashrams for the common people with egalitarian access.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇರಳದ ವರ್ಕಲಾದ ಶಿವಗಿರಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳ ಮಹಾಸಮಾಧಿ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು (1856–1928)

- ಅವರು 1856 ರಲ್ಲಿ ಕೇರಳದಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ಜಾತಿ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಎಳವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
- ಅವರು ಸಂತ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಜಾತಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.
- ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳು ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಕರೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳು

- ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ: “ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಜಾತಿ, ಒಂದು ಧರ್ಮ, ಒಬ್ಬ ದೇವ” ಎಂಬ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು.
- ಜನನ ಆಧಾರಿತ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಶ್ರಮದ ಘನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದರು.
- ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನ ಯೋಗಂ (SNDP, 1903) ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.
- ಅರುವಿಪುರಂ ಚಳುವಳಿ (1888): ದೇವಾಲಯದ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದು ಸ್ವತಃ ಶಿವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು. ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

- **Political & Social Movements:** Extended moral and ideological support to the **Vaikom Satyagraha (1924-25) for temple entry rights of lower castes.**
- **Educational Upliftment:** Stressed education as the foundation of empowerment and upliftment.

Gyan Bharatam Mission **Syllabus: GS1/Culture**

Context

- **The Gyan Bharatam Mission on manuscripts under the Union Culture Ministry, signed Memorandums of Understanding with around 20 institutes for conservation, upkeep and digitisation of manuscripts.**

Gyan Bharatam Mission

- **Purpose - The mission aims to preserve and protect manuscripts found across the country.**
- **Objective:** To undertake the "survey, documentation and conservation" of more than one crore manuscript heritage lying with academic institutions, museums, libraries, etc.
- **Significance of Mission:** Preserving historical value, unveiling ancient Indian knowledge to the world, ensuring longevity and round-the-clock access to Manuscripts, etc.

Basic terms - Manuscripts

- **A manuscript is a handwritten composition on paper, bark, palm leaf etc. dating back at least 75 years that has significant scientific, historical or aesthetic value.**
- **E.g. Bakhshali manuscript** (Third or fourth century A.D.), an ancient Indian mathematical text written on birch bark, is considered to be the **earliest recorded example of use of zero.**

- ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು: ಕೆಳಜಾತಿಗಳ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ವೈಕಂ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1924-25) ಕ್ಕೆ ವಿನ್ಮತ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದರು.
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉನ್ನತಿ: ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಿಯ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್ **ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ಸಂಸ್ಕೃತಿ**

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 20 ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿತು.

ಜ್ಞಾನ ಭಾರತಂ ಮಿಷನ್

- ಉದ್ದೇಶ - ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಕಂಡುಬರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಈ ಮಿಷನ್‌ನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಪರಂಪರೆಯ "ಸಮೀಕ್ಷೆ, ದಾಖಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ"ಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಧೈಯದ ಮಹತ್ವ: ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದು, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸದಾಕಾಲ ಸುತ್ತ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.

ಮೂಲ - ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು

- ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯು ಕನಿಷ್ಠ 75 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಗದ, ತೊಗಟೆ, ತಾಳೆ ಎಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಬರಹದ ಸಂಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬರ್ಚ್ ತೊಗಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಗಣಿತ ಪಠ್ಯವಾದ ಬಕ್ಷಾಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ಮೂರನೇ ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕನೇ ಶತಮಾನ), ಶೂನ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಆರಂಭಿಕ ದಾಖಲಿತ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

- India possesses an estimated 10 million manuscripts in 80 ancient scripts like Brahmi, Kushan, Gaudi, Lepcha, and Maithili.

Other initiatives for manuscript conservation in India

- **National Manuscripts Mission (NMM):** Launched In 2003, by the Ministry of Tourism and Culture to locate and preserve manuscripts.
- **National Library of India, Kolkata:** It has about 3600 rare and historically important manuscripts.
- **Asiatic Society of Bengal:** Founded on Jan. 15, 1784, by Sir William Jones, undertakes digitization of ancient manuscripts.

Saudi Arabia Ends Kafala System

Syllabus: GS2/ International Relations

In News

- **In a landmark labour reform, Saudi Arabia has officially scrapped the decades-old Kafala (sponsorship) system.**

Kafala system

- The Kafala system required **foreign workers to have a Saudi sponsor, usually their employer, who controlled their visa and legal status.**
- This meant that workers **couldn't change jobs, leave the country, or even renew their residence permits** without the sponsor's consent.

Why did Saudi Arabia scrap the system

- Human rights bodies long argued that this system often led to worker exploitation and abuse, as employees were left with little legal recourse if their employers withheld salaries or passports.

- ಭಾರತವು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಕುಶಾನ್, ಗೌಡಿ, ಲೆಪ್ಚಾ ಮತ್ತು ಮೈಥಿಲಿ ಮುಂತಾದ 80 ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇತರ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಮಿಷನ್ (NMM): ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು 2003 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ: ಇದು ಸುಮಾರು 3600 ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬಂಗಾಳ: ಜನವರಿ 15, 1784 ರಂದು ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಕಫಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿತು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- ಒಂದು ಹೆಗ್ಗುರುತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ಕಫಲಾ (ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಕಫಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ಕಫಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿದೇಶಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸೌದಿ ಪ್ರಾಯೋಜಕರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು, ಅವರ ವೀಸಾ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸೌದಿ ಪ್ರಾಯೋಜಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿತು.
- ಇದರರ್ಥ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪ್ರಾಯೋಜಕರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು, ದೇಶವನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಅಥವಾ ಅವರ ನಿವಾಸ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏಕೆ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿತು?

- ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿಂದನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ವಾದಿಸುತ್ತಿವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗದಾತರು ಸಂಬಳ ಅಥವಾ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದರೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಕಾನೂನು ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

- The reform aligns with Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman's Vision 2030, which aims to modernise the economy, attract foreign investment, and reduce the kingdom's reliance on oil.

Exercise Ocean Sky 2025

Syllabus: GS3/ Defence

Context

- **The Indian Air Force (IAF) is participating in Exercise Ocean Sky 2025, a multinational air combat exercise hosted by the Spanish Air Force at Gando Air Base, Spain.**

Exercise Ocean Sky 2025

- **Objective - The exercise aims to foster mutual learning, enhance interoperability, sharpen air combat skills, and strengthen defence cooperation with friendly nations.**
- **The exercise brings together more than 50 aircraft from Spain, Germany, Greece, Portugal, India, and the United States, including India's Su-30MKI fighter jets.**

Project Arunank

Syllabus: GS3/Defence

In News

- **Project Arunank of the Border Roads Organisation (BRO) marked its 18th Raising Day in Naharlagun, Arunachal Pradesh.**

Project Arunank

- **It was established in 2008**
- **It has built over 696 km of roads and 1.18 km of major bridges, enhancing connectivity to remote areas and supporting Armed Forces operations.**
- **It has embraced sustainable technologies such as Steel Slag, Geo Cells, and GGBFS Concrete to improve infrastructure durability.**

- ಈ ಸುಧಾರಣೆಯು ಸೌದಿ ಯುವರಾಜ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಸಲ್ಮಾನ್ ಅವರ ವಿಷನ್ 2030 ರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು, ವಿದೇಶಿ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತೈಲದ ಮೇಲಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವ್ಯಾಯಾಮ ಓಷನ್ ಸ್ಕೈ 2025

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF) ಸ್ಪೇನ್‌ನ ಗ್ಯಾಂಡೋ ವಾಯುನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ವಾಯುಪಡೆಯು ಆಯೋಜಿಸುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಯು ಯುದ್ಧ ವ್ಯಾಯಾಮವಾದ ಎಕ್ಸ್‌ಸೈಸ್ ಓಷನ್ ಸ್ಕೈ 2025 ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವ್ಯಾಯಾಮ ಓಷನ್ ಸ್ಕೈ 2025

- **ಉದ್ದೇಶ - ಈ ವ್ಯಾಯಾಮವು ಪರಸ್ಪರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ವಾಯು ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.**
- ಈ ವ್ಯಾಯಾಮವು ಭಾರತದ Su-30MKI ಫೈಟರ್ ಜೆಟ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ಪೇನ್, ಜರ್ಮನಿ, ಗ್ರೀಸ್, ಪೋರ್ಚುಗಲ್, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನ 50 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅರುಣಾಂಕ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ಗಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಂಘಟನೆಯ (BRO) ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅರುಣಾಂಕ್ ತನ್ನ 18 ನೇ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನವನ್ನು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ನಹರ್‌ಲಗುನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿತು.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅರುಣಾಂಕ್

- ಇದನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು
- ಇದು 696 ಕಿ.ಮೀ.ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 1.18 ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರಮುಖ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ, ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಬಾಳಿಕೆ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸ್ಟೀಲ್ ಸ್ಲಾಗ್, ಜಿಯೋ ಸೆಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು GGBFS ಕಾಂಕ್ರೀಟ್‌ನಂತಹ ಸುಸ್ಥಿರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

- **Environmental efforts** include **planting 23,850 trees** under the 'Ek Ped Maa Ke Naam' initiative.

Additional Information - Border Roads Organisation (BRO)

- **Established in** - It was formed in **1960** by **Pandit Jawaharlal Nehru**
- **Objective** - To coordinate the **speedy development of an adequate road communication network of roads** in the **North and the North-Eastern border regions** of the country.
- **Functions under** - It works under the administrative control of the **Ministry of Defence**.
- **Significance** - **Support the armed forces meet their strategic needs** by committed, dedicated and cost-effective development and sustenance of the infrastructure.
- **Recent and upcoming Projects:** This includes the construction of **Sela Tunnel in Arunachal Pradesh on Balipara-Chariduar-Tawang Road**.

ICGS Ajit and ICGS Aparajit **Syllabus: GS3/Defence**

In News

- **The Indian Coast Guard launched two advanced Fast Patrol Vessels—ICG Ship Ajit and ICGS Aparajit—at Goa Shipyard Limited (GSL).**

ICGS Ajit and ICGS Aparajit

- These vessels are the **seventh and eighth in a series of eight indigenously built Fast Patrol Vessels**

- ಪರಿಸರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ 'ಏಕ್ ಪೆಡ್ ಮಾ ಕೆ ನಾಮ್' ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 23,850 ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು ಸೇರಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಗಡಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ (BRO)

- ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ - ಇದನ್ನು 1960 ರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ್ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ರಚಿಸಿದರು
- ಉದ್ದೇಶ - ದೇಶದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ರಸ್ತೆ ಸಂವಹನ ಜಾಲದ ತ್ವರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು.
- ಇದು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಬದ್ಧತೆ, ಸಮರ್ಪಿತ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಪೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಇತ್ತೀಚಿನ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ಯೋಜನೆಗಳು: ಇದರಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾರಾ-ಚಾರಿದೂರ್-ತವಾಂಗ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಲಾ ಸುರಂಗದ ನಿರ್ಮಾಣವೂ ಸೇರಿದೆ.

ICGS ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ICGS ಅಪರಾಜಿತ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತೀಯ ಕರಾವಳಿ ಕಾವಲು ಪಡೆ ಗೋವಾ ಶಿಪ್‌ಯಾರ್ಡ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (GSL) ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಧಾರಿತ ಫಾಸ್ಟ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಹಡಗುಗಳಾದ ICG ಶಿಪ್ ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ICGS ಅಪರಾಜಿತ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ICGS ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ICGS ಅಪರಾಜಿತ್

- ಈ ಹಡಗುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಎಂಟು ಫಾಸ್ಟ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಹಡಗುಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಏಳನೇ ಮತ್ತು ಎಂಟನೇ ಹಡಗುಗಳಾಗಿವೆ.

- **Built by - Goa Shipyard Limited (GSL).**
- **Significance** - The FPVs are designed for multi-mission roles such as **fisheries protection, coastal patrol, anti-smuggling, anti-piracy, and search and rescue operations**, especially around India's island territories and Exclusive Economic Zone.

- ಗೋವಾ ಶಿಪ್‌ಯಾರ್ಡ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (GSL) ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - FPV ಗಳನ್ನು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ರಕ್ಷಣೆ, ಕರಾವಳಿ ಗಸ್ತು, ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ವಿರೋಧಿ, ಕಡಲ್ಗಲಿತನ ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಶೋಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಂತಹ ಬಹು-ಕಾರ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದ ದ್ವೀಪ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿವೆ.

Indo-Tibetan Border Police (ITBP) Raising Day Syllabus: GS 3/Security Agencies

ಇಂಡೋ-ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಗಡಿ ಪೊಲೀಸ್ (ITBP) ರೈಸಿಂಗ್ ಡೇ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS 3/ಭದ್ರತಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

In News

- The 64th raising day of Indo-Tibetan Border Police (ITBP) was observed recently.

ಸಂದರ್ಭ

- ಇಂಡೋ-ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಬಾರ್ಡರ್ ಪೊಲೀಸ್ (ಐಟಿಬಿಪಿ)ನ 64 ನೇ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನವನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

Indo-Tibetan Border Police (ITBP)

- **Established on - October 24, 1962**
- It guards the **3,488 km-long India-China border**, stretching from the **Karakoram Pass in Ladakh to Jachep La in Arunachal Pradesh.**
- It also plays a crucial role in internal security operations, including anti-Naxal duties in Chhattisgarh.
- Many of the **ITBP's Border Out Posts are located at altitudes between 9,000 and 18,800 feet**, where temperatures can plummet to **minus 45 degrees Celsius during winters.**

ಇಂಡೋ-ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಬಾರ್ಡರ್ ಪೊಲೀಸ್ (ಐಟಿಬಿಪಿ)

- ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24, 1962 ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು
- ಇದು ಲಡಾಖ್‌ನ ಕಾರಕೋರಂ ಪಾಸ್‌ನಿಂದ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಜಚೆಪ್ ಲಾ ವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವ 3,488 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ಭಾರತ-ಚೀನಾ ಗಡಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲ್ ವಿರೋಧಿ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಐಟಿಬಿಪಿಯ ಹಲವು ಬಾರ್ಡರ್ ಔಟ್‌ಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳು 9,000 ರಿಂದ 18,800 ಅಡಿಗಳ ನಡುವಿನ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿವೆ, ಅಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಾಪಮಾನವು ಮೈನಸ್ 45 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್‌ಗೆ ಇಳಿಯಬಹುದು.

Relevance

- It is recognised as a **specialised armed police force.**

ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

- ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- It trains its personnel in mountaineering, skiing, and tactical combat, i
- to maintain readiness for disaster response and relief operations in the Himalayan region.

Carabid Beetles

Syllabus: GS3/ Environment

Context

- Recent research in Italy has shown that carabid ground beetles can serve as potential bioindicators of microplastic pollution in soil.

Carabid Beetles

- They belong to the family Carabidae
- They are nocturnal predators that inhabit nearly all terrestrial ecosystems worldwide.
- **Species diversity:** Around 34,000 species globally and over 1,000 species recorded in India.
- **Physical traits:** Flattened, elongated bodies (mostly dark or metallic-shiny), and prominent mandibles for predation.

Ecological Role:

- **Natural pest controllers:** Feed on a variety of agricultural pests like caterpillars, slugs, aphids, weevils, and snails.
- **Indicator of soil quality:** High carabid diversity reflects low pesticide use, good organic matter, and balanced soil moisture.

- ಇದು ತನ್ನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಪರ್ವತಾರೋಹಣ, ಸ್ಕೀಯಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ, i
- ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕ್ಯಾರಬಿಡ್ ಜೀರುಂಡೆಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಕ್ಯಾರಬಿಡ್ ನೆಲದ ಜೀರುಂಡೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಜೈವಿಕ ಸೂಚಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ.

ಕ್ಯಾರಬಿಡ್ ಜೀರುಂಡೆಗಳು

- ಅವು ಕ್ಯಾರಬಿಡ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ
- ಅವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಂಡಲದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ರಾತ್ರಿಯ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳಾಗಿವೆ.
- ಜಾತಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ: ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು 34,000 ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾತಿಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ.
- ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು: ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ, ಉದ್ದವಾದ ದೇಹಗಳು (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಅಥವಾ ಲೋಹೀಯ-ಹೊಳೆಯುವ), ಮತ್ತು ಪರಭಕ್ಷಕಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ದವಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಪರಿಸರ ಪಾತ್ರ:

- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಕಗಳು: ಮರಿಹುಳುಗಳು, ಗೊಂಡೆಹುಳುಗಳು, ಗಿಡಹೇನುಗಳು, ಜೀರುಂಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಸವನ ಹುಳುಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೂಚಕ: ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಯಾರಬಿಡ್ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಕೀಟನಾಶಕ ಬಳಕೆ, ಉತ್ತಮ ಸಾವಯವ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಮತೋಲಿತ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

Pilot Whales

Syllabus: GS3/Species in News

Context

- More than two dozen pilot whales have died after becoming stranded on a remote beach in New Zealand.

Pilot Whales

Scientific name:

1. **Globicephala melas** (Long-finned Pilot Whale).
 2. **Globicephala macrorhynchus** (Short-finned Pilot Whale).
- **Family: Delphinidae (Oceanic dolphins).**
 - Despite their name, they are not true whales but large oceanic dolphins.
 - They were named pilot whales because it was thought that each pod followed a 'pilot' in the group.
 - **Distinctive Appearance:** Pilot whales have a distinctive appearance characterized by a bulbous forehead and a long, black body with a white or light-gray saddle patch behind the dorsal fin.

Habitat & Distribution:

1. **Long-finned species** - They prefer cooler waters (North Atlantic, Southern Ocean).
 2. **Short-finned species** - They prefer warmer tropical and subtropical waters (Indian Ocean and Arabian Sea).
- **Conservation Status: IUCN Red List**
 - 1. Short finned whales - Least Concerned.
 - 2. long finned whales - Data deficiency.

ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್‌ನ ದೂರದ ಕಡಲತೀರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಎರಡು ಡಜನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿವೆ.

ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು:

1. ಗ್ಲೋಬಿಸೆಫಲಾ ಮೇಲಾಸ್ (ಲಾಂಗ್-ಫಿನ್ಡ್ ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲ).
 2. ಗ್ಲೋಬಿಸೆಫಲಾ ಮ್ಯಾಕ್ರೊರಿಂಚಸ್ (ಶಾರ್ಟ್-ಫಿನ್ಡ್ ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲ).
- ಕುಟುಂಬ: ಡೆಲ್ಫಿನಿಡೇ (ಸಾಗರದ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು).
 - ಅವುಗಳ ಹೆಸರಿನ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅವು ನಿಜವಾದ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಲ್ಲ ಅವುಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಾಗರ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು.
 - ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾಡ್ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ 'ಪೈಲಟ್' ಅನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.
 - ವಿಶಿಷ್ಟ ಗೋಚರತೆ: ಪೈಲಟ್ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಬಲ್ಬಸ್ ಹಣೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದವಾದ, ಕಪ್ಪು ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಬೆನ್ನಿನ ರೆಕ್ಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಬಿಳಿ ಅಥವಾ ತಿಳಿ-ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ತಡಿ ಪ್ಯಾಚ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

1. ಉದ್ದ ರೆಕ್ಕೆಯ ಜಾತಿಗಳು - ಅವು ತಂಪಾದ ನೀರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ (ಉತ್ತರ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್, ದಕ್ಷಿಣ ಸಾಗರ).
 2. ಸಣ್ಣ ರೆಕ್ಕೆಯ ಜಾತಿಗಳು - ಅವು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣೋಷ್ಣವಲಯದ ನೀರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ (ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ).
- ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ: IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ
 - 1. ಸಣ್ಣ ರೆಕ್ಕೆಯ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು - ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿ.
 - 2. ಉದ್ದ ರೆಕ್ಕೆಯ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು - ಡೇಟಾ ಕೊರತೆ.

2025 Sakharov Prize

Syllabus: Miscellaneous

Context

- Two imprisoned journalists Andrzej Poczobut in Belarus and Mzia Amaglobeli in Georgia—have won the 2025 Sakharov Prize.

Sakharov Prize

- Established in - 1988
- Named after - Soviet dissident and Nobel Peace laureate **Andrei Sakharov**.
- It is the **European Union's highest human rights award**,
- **Mandate** - It honours individuals or groups defending human rights and fundamental freedoms.

Do you know?

- Several Sakharov laureates, including Nelson Mandela, Malala Yousafzai, Denis Mukwege, and Nadia Murad, later went on to win the Nobel Peace Prize.
- Interestingly, Venezuelan opposition leader María Corina Machado, who won the 2025 Nobel Peace Prize earlier this month, received the Sakharov Prize last year.

Government Defends Forest Rights Act in Supreme Court

Syllabus: GS2/ Governance, GS3/ Environment

Context

- The Central Government has defended the Forest Rights Act (FRA), 2006, before the Supreme Court.

2025 ಸಖರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಇತರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಬೆಲಾರಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ರಕರ್ತರಾದ ಆಂಡ್ರೆಜ್ ಪೊಕ್ಚೊಬುಟ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜಿಯಾದ ಎಜಿಯಾ ಅಮಾಗ್ಲೊಬೆಲಿ 2025 ರ ಸಖಾರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಖಾರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

- 1988 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು
- ಸೋವಿಯತ್ ಭಿನ್ನಮತೀಯ ಮತ್ತು ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಆಂಡ್ರೇ ಸಖಾರೋವ್ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಶಸ್ತಿ,
- ಆದೇಶ - ಇದು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.

- ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?
- ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ, ಮಲಾಲಾ ಯೂಸಫ್‌ಜೈ, ಡೆನಿಸ್ ಮುಕ್ವೆಗೆ ಮತ್ತು ನಾಡಿಯಾ ಮುರಾದ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಖಾರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು ನಂತರ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದರು.
- ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ, ಈ ತಿಂಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 2025 ರ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ವೆನೆಜುವೆಲಾದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕಿ ಮಾರಿಯಾ ಕೊರಿನಾ ಮಚಾದೊ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಸಖಾರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆಡಳಿತ, GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮುಂದೆ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (FRA), 2006 ಅನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

- It emphasizes that the legislation is restoring the dignity, livelihoods, and cultural identity of India's forest-dependent communities.

Forest Rights Act, 2006

- The **Scheduled Tribes and Other Traditional Forest Dwellers (Recognition of Forest Rights) Act, 2006**, popularly known as the Forest Rights Act (FRA).
- It legally recognizes the **rights of forest-dwelling Scheduled Tribes and other traditional forest dwellers over forest land and resources** they have traditionally used for generations.

Deendayal Antyodaya Yojana – National Rural Livelihood Mission (DAY-NRLM)

Syllabus: GS2/Governance/GS3/Poverty

Context

- The **Deendayal Antyodaya Yojana – National Rural Livelihood Mission (DAY-NRLM)**, implemented by the Ministry of Rural Development, is one of the world's largest poverty alleviation programmes.

Deendayal Antyodaya Yojana

- **Launch:** It was launched in **2010** by restructuring the earlier **Swarnajayanti Gram Swarozgar Yojana (SGSY)**, the initiative was renamed in **2016** as **Deendayal Antyodaya Yojana – National Rural Livelihood Mission (DAY-NRLM)**.
- **Financing** - It is a centrally sponsored scheme.
- **Aim** - to reduce rural poverty through self-employment and skilled wage employment.
- **Women Centric Model:** The mission promotes economic independence by **linking women to credit, markets, and technology** through **SHGs** and federations.

- ಈ ಶಾಸನವು ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ-ಅವಲಂಬಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಘನತೆ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅದು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2006

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರಣ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳು (ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 2006, ಇದನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (FRA) ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಅರಣ್ಯವಾಸಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರಣ್ಯ ನಿವಾಸಿಗಳ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಹಲವು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತರ್ಯೋಜನೆಯ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (DAY-NRLM)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ಆಡಳಿತ/GS3/ಬಡತನ

ಸಂದರ್ಭ

1. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತರ್ಯೋಜನೆಯ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (DAY-NRLM) ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತರ್ಯೋಜನೆಯ ಯೋಜನೆ

- ಆರಂಭ: ಇದನ್ನು 2010 ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರದ ಸ್ವರ್ಣಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (SGSY) ಯನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು, ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ ದೀನದಯಾಳ್ ಅಂತರ್ಯೋಜನೆಯ ಯೋಜನೆ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ (DAY-NRLM) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಹಣಕಾಸು - ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- ಗುರಿ - ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ವೇತನ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಮಹಿಳಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ಮಾದರಿ: ಈ ಮಿಷನ್ SHG ಗಳು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಾಲ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

The UN's Early Warnings for All (EW4All) Initiative
Syllabus: GS 3/Environment

In News

- **The World Meteorological Organization (WMO) rallied its 193 Member States to commit to universal early warning coverage by 2027 under the UN's Early Warnings for All (EW4All) initiative.**

Basics - Early Warning System (EWS)

- It is an integrated approach that combines **hazard monitoring, forecasting, disaster risk assessment, communication, and preparedness** to enable timely action for **saving lives, livelihoods, and assets at risk.**

UN's Early Warnings for All (EW4All) Initiative

- Launched in 2022
- **Co-led by - WMO, the UN Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR), the International Telecommunication Union (ITU), and the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC).**
- **Aim** - Its goal is to ensure that every person — regardless of where they live — is protected by life-saving alerts for hazards such as cyclones, floods, heat waves or droughts.

Online National Drugs Licensing System
Syllabus: GS2/ Health, GS3/ Governance

Context

- **The Drugs Controller General of India (DCGI) has directed digital monitoring on the Online National Drugs Licensing System (ONDLS) for tracking the supply chain of high-risk solvents.**

UN ನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (EW4All) ಉಪಕ್ರಮ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS 3/ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (WMO) ತನ್ನ 193 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ UN ನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (EW4All) ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು - ಮುಂಚಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (EWS)

- ಇದು ಅಪಾಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಮುನ್ಸೂಚನೆ, ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಒಂದು ಸಂಯೋಜಿತ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಗಳು, ಜೀವನೋಪಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

UN ನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳು (EW4All) ಉಪಕ್ರಮ

- 2022 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು
- WMO, UN ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕಚೇರಿ (UNDRR), ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಒಕ್ಕೂಟ (ITU), ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೆಡ್ ಕ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ರೆಡ್ ಕ್ರೆಸೆಂಟ್ ಸೊಸೈಟೀಸ್ ಒಕ್ಕೂಟ (IFRC) ಗಳ ಸಹ-ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗುರಿ - ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು - ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ - ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಶಾಖದ ಅಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಬರಗಾಲದಂತಹ ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಆನ್‌ಲೈನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧ ಪರವಾನಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆರೋಗ್ಯ, GS3/ ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ ದ್ರಾವಕಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಆನ್‌ಲೈನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧ ಪರವಾನಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ONDLS) ನಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಕ ಜನರಲ್ (DCGI) ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

Online National Drugs Licensing System

- It is a **Drugs Controller General of India (DCGI)** in India for **processing drug- and cosmetic-related applications for manufacturing and sales licences**, and various certificates.
- It is **developed** by the **Centre for Development of Advanced Computing (CDAC)** in coordination with the **Central Drugs Standard Control Organisation (CDSCO)**.

Additional Information - Central Drugs Standard Control Organization (CDSCO)

- **Established under** - It is the Central Drug Authority and is responsible for carrying out duties entrusted by the **Drugs and Cosmetics Act, 1940**.
- **Responsibilities:**
 - **Adoption of drugs.**
 - **clinical trials, please.**
 - **establishing the criteria for drugs.**
 - **control over the country's imported drugs' quality.**
 - **Coordination of state drug control organizations' efforts.**

Other Drug Regulatory Bodies in India

- **Drugs Controller General of India (DCGI):** It is in charge of approving licenses for specific kinds of medications. He or she also serves as the **head of the CDSCO department of the Indian government.**
- **Drug Price Control Order (DPCO):** To keep certain necessary medications in India accessible for the general people, the DPCO **controls their prices.**
- **Drugs and Cosmetics Act, 1940:** This act **regulates domestic drug use.**

ಆನ್‌ಲೈನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಔಷಧ ಪರವಾನಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಕ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (DCGI) ಆಗಿದ್ದು, ಔಷಧ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಧಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಪರವಾನಗಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದನ್ನು ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ (CDAC) ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಡ್ರಗ್ಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ (CDSCO)ನ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಕೇಂದ್ರ ಔಷಧ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆ (CDSCO)

- ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ - ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಔಷಧ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿದ್ದು, ಔಷಧಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಧಕ ಕಾಯ್ದೆ, 1940 ರಿಂದ ವಹಿಸಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:
 - ಔಷಧಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ.
 - ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಪ್ರಯೋಗಗಳು.
 - ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
 - ದೇಶದ ಅಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಔಷಧಿಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ.
 - ರಾಜ್ಯ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಮನ್ವಯ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇತರ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

- ಭಾರತದ ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಕ ಜನರಲ್ (DCGI): ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ಪರವಾನಗಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಥವಾ ಅವಳು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ CDSCO ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಔಷಧ ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆದೇಶ (DPCO): ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಗತ್ಯ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, DPCO ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಔಷಧಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಧಕ ಕಾಯ್ದೆ, 1940: ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ದೇಶೀಯ ಔಷಧ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

Cassava/Tapioca crops

Syllabus: GS3/Agriculture

Context

- A tiny parasitic wasp, *Anagyrus lopezi*, has been successfully used for biological control of the invasive cassava mealybug in tapioca plantations.

Cassava (Also called 'Bread of the Tropics')

- Known as - 'Yuca' or 'Manioc'.
- It is a root vegetable grown through stem cuttings.
- It is a tall semi-woody perennial shrub or tree native to South America and was introduced in Africa & Asia by Portuguese sailors.
- Nigeria is the world's largest producer of Cassava.
- It has numerous health benefits as it is rich in energy & vitamins.
- Significance - Under India's National Policy on Biofuels (2018), cassava is recognized as a raw material for ethanol production, enhancing its significance beyond food security.

5th Edition of "An Eye on Methane: From Measurement to Momentum"

Syllabus: GS3/ Environment

In News

- The UN Environment Programme (UNEP) has released the fifth edition of its flagship publication — "An Eye on Methane: From Measurement to Momentum" report.

Key Highlights of the 2025 Report

- Methane emissions from energy, agriculture, and waste sectors remain high, despite available cost-effective mitigation technologies.
- Methane has 80 times more warming potential than CO₂ over 20 years.

ಮರಗೆಣಸು/ಟ್ಯಾಪಿಯೋಕಾ ಬೆಳೆಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಕೃಷಿ

ಸಂದರ್ಭ

- ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪರಾವಲಂಬಿ ಕಣಜ, ಅನಾಗೈರಸ್ ಲೋಪೆಜಿಯನ್ನು, ಟ್ಯಾಪಿಯೋಕಾ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಮರಗೆಣಸು ಮೀಲಿಬರ್ಗನ ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಮರಗೆಣಸು ('ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬ್ರೆಡ್' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ)

- 'ಯುಕಾ' ಅಥವಾ 'ಮ್ಯಾನಿಯೋಕ್' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಕಾಂಡದ ಕಸಿ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯುವ ಬೇರು ತರಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರುವ ಎತ್ತರದ ಅರೆ-ಮರದ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಪೊದೆಸಸ್ಯ ಅಥವಾ ಮರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕರು ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.
- ನೈಜೀರಿಯಾ ಮರಗೆಣಸಿನ ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜೀವಸತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಭಾರತದ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ (2018) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮರಗೆಣಸನ್ನು ಎಥೆನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

"ಮೀಥೇನ್ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು: ಅಳತೆಯಿಂದ ಆವೇಗಕ್ಕೆ" ನ 5 ನೇ ಆವೃತ್ತಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

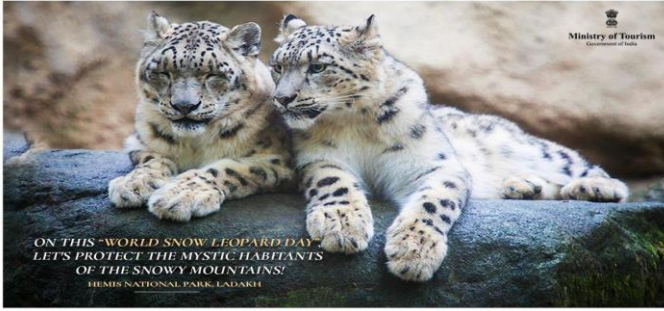
- ಯುಎನ್ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UNEP) ತನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಐದನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ - "ಮೀಥೇನ್ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು: ಅಳತೆಯಿಂದ ಆವೇಗಕ್ಕೆ" ವರದಿ.

2025 ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- ಲಭ್ಯವಿರುವ ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಇಂಧನ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಲಯಗಳಿಂದ ಮೀಥೇನ್ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.
- ಮೀಥೇನ್ 20 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ CO₂ ಗಿಂತ 80 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- Approximately **60% of current methane emissions originate from human activities**, with the largest contributors being **agriculture, fossil fuel extraction and use, and landfill waste**.
- The report highlights **India's effective role in the Global Methane Pledge (GMP)** and its efforts through **SATAT, National Biogas Mission, and waste-to-energy projects**.

International Day of the Snow Leopard 2025 Syllabus: GS3/ Environment

Context

- India celebrated International Snow Leopard Day on October 23, with a nationwide campaign "#23for23".

International Day of the Snow Leopard 2025

- In 2024, the United Nations General Assembly proclaimed October 23 as the International Day of the Snow Leopard.
- **Objective** - to enhance international and regional cooperation for **Snow Leopard** conservation.
- The '#23for23' campaign is an initiative of the **Global Snow Leopard and Ecosystem Protection Programme (GSLEP)** and the **Snow Leopard Trust Worldwide**.

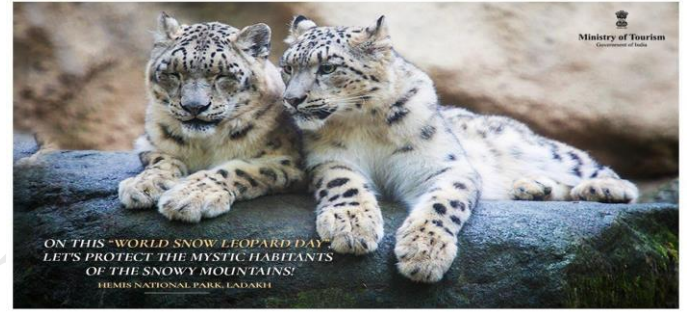
Snow Leopard

- **Scientific name** - Panthera uncia
- **Habitats** - The Snow Leopard lives at high altitudes in the **steep mountains of Central and Southern Asia**, and in an **extremely cold climate**.

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೀಥೇನ್ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 60% ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ಹೊರತೆಗೆಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಮೀಥೇನ್ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ (GMP) ಮತ್ತು SATAT, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಮಿಷನ್ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅದರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವರದಿಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನ 2025

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23 ರಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು, ಇದನ್ನು "#23for23" ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಅಭಿಯಾನದೊಂದಿಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನ 2025

- 2024 ರಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು (UNG) ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23 ಅನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ - ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- '#23for23' ಅಭಿಯಾನವು ಜಾಗತಿಕ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (GSLEP) ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಹಿಮ ಚಿರತೆ

- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು - ಪ್ಯಾಂಥೆರಾ ಉನ್ಸಿಯಾ
- ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು - ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಕಡಿದಾದ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಶೀತ ವಾತಾವರಣದ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ.

- **Range states** - Jammu and Kashmir, Himachal Pradesh, Uttarakhand, Sikkim .
- **Ghost of the mountains** - The Snow Leopard is also **known as** Ghost of the mountains
- **Bio indicator** - It acts as an **indicator of the health of the mountain ecosystem**
- **Snow Leopard capital of the world** - Hemis, Ladakh.
- **International Snow Leopard Day** - It is observed on 23rd October.

Conservation status

- **IUCN Red List**- Vulnerable
- **CITES convention** - Appendix I
- **Indian Wildlife (Protection) Act 1972**- Schedule I

Conservation Efforts Launched by India

1. **Project Snow Leopard (PSL)**
 - **Launched in** - 2009
 - **Objective** - To promote an inclusive and participatory approach to **conserve snow leopards and their habitat.**
2. **Species recovery programme** - Snow Leopard is in the **list of 21 critically endangered species** for the recovery programme of the Ministry of Environment Forest & Climate Change.
3. **Snow Leopard conservation breeding programme** - It is undertaken at **Padmaja Naidu Himalayan Zoological Park, Darjeeling, West Bengal.**
4. **HimalSanrakshak** - It is a **community volunteer programme**, to protect snow leopards, launched on 23rd October 2020.
5. **First National Protocol** - was also launched In **2019.**
6. **SECURE Himalaya - Global Environment Facility (GEF) , United Nations Development Programme (UNDP)** funded the project on **conservation of high altitude biodiversity** and reducing the dependency of local communities on the natural ecosystem.

- ಕಣಿವೆ ರಾಜ್ಯಗಳು - ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಸಿಕ್ಕಿಂ.
- ಪರ್ವತಗಳ ಭೂತ - ಹಿಮ ಚಿರತೆಯನ್ನು ಪರ್ವತಗಳ ಭೂತ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ
- ಜೈವಿಕ ಸೂಚಕ - ಇದು ಪರ್ವತ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ
- ವಿಶ್ವದ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ರಾಜಧಾನಿ - ಹೆಮಿಸ್, ಲಡಾಖ್.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನ - ಇದನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ

- IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ- ದುರ್ಬಲ
- CITES ಸಮಾವೇಶ - ಅನುಬಂಧ I
- ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1972- ಅನುಸೂಚಿ I

ಭಾರತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

1. ಯೋಜನೆ ಹಿಮ ಚಿರತೆ (PSL)
 - 2009 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು
 - ಉದ್ದೇಶ - ಹಿಮ ಚಿರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
2. ಪ್ರಭೇದಗಳ ಚೇತರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ - ಪರಿಸರ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯದ ಚೇತರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಿಮ ಚಿರತೆ 21 ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದೆ.
3. ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ - ಇದನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಮಜ ನಾಯ್ಡು ಹಿಮಾಲಯನ್ ಪ್ರಾಣಿಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
4. ಹಿಮಲ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ - ಇದು ಹಿಮ ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23, 2020 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
5. ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ - ಅನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
6. ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಿಮಾಲಯ - ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ ಸೌಲಭ್ಯ (GEF), ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UNDP) ಎತ್ತರದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಿದೆ.

International Conservation Efforts

- **SNOW LEOPARD ECOSYSTEM PROTECTION PROGRAM** - It seeks to address high-mountain development issues using the conservation of the endangered snow leopard as a flagship program.
- **Bishkek Declaration** - In 2013, the 12 snow leopard range countries signed and agreed to secure at least 20 snow leopard landscapes across by 2020
- **International Year of the Snow Leopard - Year '2015'** was designated as International Year of the Snow Leopard

Recent Census -

- The exercise reported 718 snow leopards in India
- It was conducted from 2019 to 2023.
- **Conducted by** - The program was conducted by the Wildlife Institute of India (WII) with the help of all snow leopard range states and two conservation partners - the Nature Conservation Foundation, Mysuru (Karnataka), and WWF (World Wildlife Fund)-India.
- **Based on data analysis, the estimated population of 718 snow leopards in different states/UTs are as follows** - Ladakh (477), Uttarakhand (124), Himachal Pradesh (51), Arunachal Pradesh (36), Sikkim (21), and J & K (9).

Japan Elects First Female Prime Minister

Syllabus: GS2/IR

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

- ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ - ಇದು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿಮ ಚಿರತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎತ್ತರದ ಪರ್ವತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆ - 2013 ರಲ್ಲಿ, 12 ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಶ್ರೇಣಿಯ ದೇಶಗಳು 2020 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 20 ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಭೂದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಿ ಹಾಕಿದವು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ವರ್ಷ - '2015' ವರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ವರ್ಷವೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಯಿತು

ಇತ್ತೀಚಿನ ಗಣತಿ -

- ಈ ವ್ಯಾಯಾಮವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 718 ಹಿಮ ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ
- ಇದನ್ನು 2019 ರಿಂದ 2023 ರವರೆಗೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.
- ನಡೆಸಿದವರು - ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಶ್ರೇಣಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರರಾದ ನೇಚರ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಶನ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಮೈಸೂರು (ಕರ್ನಾಟಕ), ಮತ್ತು WWF (ವಿಶ್ವ ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿಧಿ)-ಭಾರತದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಸ್ಥೆ (WII) ನಡೆಸಿತು.
- ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳು/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 718 ಹಿಮ ಚಿರತೆಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೀಗಿದೆ - ಲಡಾಖ್ (477), ಉತ್ತರಾಖಂಡ (124), ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ (51), ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ (36), ಸಿಕ್ಕಿಂ (21), ಮತ್ತು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ (9).

ಜಪಾನ್ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/IR

Context

- **The Prime Minister extended congratulations to Sanae Takaichi, Japan's newly-elected and first woman Prime Minister.**
- He emphasized that partnership between India and Japan plays a vital role in ensuring peace, stability, and prosperity across the Indo-Pacific region

Chandrayaan-2 mission
Syllabus: GS3 / Science and Technology
Context

- **The Chandrayaan-2 mission has made the first-ever observation of the Sun's Coronal Mass Ejection (CME) on the Moon using its onboard scientific instruments.**

Chandrayaan-1

- It was **launched in 2008.**
- It was **India's first lunar mission.**
- It made India the fifth country to reach the Moon.
- The mission's most significant **discovery was the presence of water molecules on the lunar surface**, a finding confirmed by NASA.

Chandrayaan-2

- It was **launched in 2019 with an orbiter, a lander (Vikram), and a rover (Pragyan).**
- The mission **aimed to achieve a soft landing on the lunar surface**, but ISRO lost contact with the lander just before touchdown, **resulting in a crash landing.**
- Despite this setback, the orbiter continued functioning and provided crucial data on the Moon's surface and atmosphere.

Chandrayaan-3,

- **It is a follow-on mission to Chandrayaan-2, successfully achieved a soft landing on the Moon's south pole in 2023.**

ಸಂದರ್ಭ

- ಜಪಾನ್‌ನ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನಿ ಸನೇ ತಕೈಚಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.
- ಇಂಡೋ-ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಶಾಂತಿ, ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ನಡುವಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಚಂದ್ರಯಾನ-2 ಮಿಷನ್
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3 / ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ
ಸಂದರ್ಭ

- ಚಂದ್ರಯಾನ-2 ಮಿಷನ್ ತನ್ನ ಆನ್‌ಬೋರ್ಡ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕರೋನಲ್ ಮಾಸ್ ಎಜೆಕ್ಷನ್ (CME) ಅನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸಿದೆ.

ಚಂದ್ರಯಾನ-1

- ಇದನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಚಂದ್ರಯಾನ ಮಿಷನ್ ಆಗಿತ್ತು.
- ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ತಲುಪಿದ ಐದನೇ ದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.
- ಈ ಮಿಷನ್‌ನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಆವಿಷ್ಕಾರವೆಂದರೆ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಣುಗಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿ, ಇದನ್ನು ನಾಸಾ ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

ಚಂದ್ರಯಾನ-2

- ಇದನ್ನು 2019 ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಬಿಟರ್, ಲ್ಯಾಂಡರ್ (ವಿಕ್ರಮ್) ಮತ್ತು ರೋವರ್ (ಪ್ರಜ್ಞಾನ್) ನೊಂದಿಗೆ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಈ ಮಿಷನ್ ಚಂದ್ರನ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ಇಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇಸ್ರೋ ಲ್ಯಾಂಡರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕ್ರ್ಯಾಶ್ ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸಂಭವಿಸಿತು.
- ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಆರ್ಬಿಟರ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿತು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲ್ಮೈ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು.

ಚಂದ್ರಯಾನ-3,

- ಇದು ಚಂದ್ರಯಾನ-2 ರ ನಂತರದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು, 2023 ರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ಇಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿತು.

Lander payloads:

- **Chandra's Surface Thermophysical Experiment (ChaSTE)** - to measure the thermal conductivity and temperature
- **Instrument for Lunar Seismic Activity (ILSA)** - for measuring the seismicity around the landing site etc.

Rover payloads:

- **Alpha Particle X-ray Spectrometer (APXS) & Laser Induced Breakdown Spectroscopy (LIBS)** for deriving the elemental composition in the vicinity of landing site.

CAQM Invokes Stage-II of Graded Response Action Plan (GRAP) in Entire NCR
Syllabus: GS3/ Environment

In News

- **The Commission for Air Quality Management (CAQM) has invoked Stage-II of the Graded Response Action Plan (GRAP) in the entire National Capital Region.**

Graded Response Action Plan (GRAP)

- **Objective** - It is a set of emergency measures implemented in Delhi-NCR to control air pollution based on the Air Quality Index (AQI) levels.
- **Implementation** - It was formulated by the Environment Pollution (Prevention & Control) Authority (EPCA) and enforced by CAQM from 2021.

GRAP is divided into four stages corresponding to AQI levels:

- Stage I - Poor (AQI 201-300)
- Stage II - Very Poor (AQI 301-400)
- Stage III - Severe (AQI 401-450)
- Stage IV - Severe+ (AQI >450)

ಲ್ಯಾಂಡರ್ ಪೇಲೋಡ್‌ಗಳು:

- ಉಷ್ಣ ವಾಹಕತೆ ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಚಂದ್ರನ ಮೇಲ್ಮೈ ಥರ್ಮೋಫಿಸಿಕಲ್ ಪ್ರಯೋಗ (ChaSTE)
- ಚಂದ್ರನ ಭೂಕಂಪ ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ ಉಪಕರಣ (ILSA) - ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸೈಟ್‌ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಭೂಕಂಪವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ.

ರೋವರ್ ಪೇಲೋಡ್‌ಗಳು:

- ಲ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಸೈಟ್‌ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಧಾತುರೂಪದ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಲ್ಫಾ ಪಾರ್ಟಿಕಲ್ ಎಕ್ಸ್-ರೇ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರೋಮೀಟರ್ (APXS) ಮತ್ತು ಲೇಸರ್ ಪ್ರೇರಿತ ಲೈಬ್ರೇರಿ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರೋಸ್ಕೋಪ್ (LIBS).

CAQM ಸಂಪೂರ್ಣ NCR ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (GRAP) ಯ ಹಂತ-II ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ

- ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗವು (CAQM) ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (GRAP) ಯ ಹಂತ-II ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (GRAP)

- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ಸೂಚ್ಯಂಕ (AQI) ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ದೆಹಲಿ-NCR ನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ತುರ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಗುಂಪಾಗಿದೆ.
- ಅನುಷ್ಠಾನ - ಇದನ್ನು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (EPCA) ರೂಪಿಸಿದೆ ಮತ್ತು 2021 ರಿಂದ CAQM ನಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

GRAP ಅನ್ನು AQI ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

- ಹಂತ I - ಕಳಪೆ (AQI 201-300)
- ಹಂತ II - ಅತ್ಯಂತ ಕಳಪೆ (AQI 301-400)
- ಹಂತ III - ತೀವ್ರ (AQI 401-450)
- ಹಂತ IV - ತೀವ್ರ+ (AQI >450)

Why Do Air Quality Deteriorate in NCR during Winters?

- Stubble burning in Punjab and Haryana.
- Low wind speed and temperature inversion trapping pollutants.
- Vehicular emissions, construction dust, and Diwali fireworks add to the load.
- Urban heat island effect and regional topography aggravate stagnation of pollutants.

Commission for Air Quality Management

- **Constituted under:** The Commission for Air Quality Management in NCR and Adjoining Areas Act, 2021.
- **Jurisdiction:** Delhi, Haryana, Punjab, Rajasthan, and Uttar Pradesh.
- **Purpose:** To coordinate and implement region-wide measures for air quality improvement, replacing the earlier EPCA.

New Monoclonal Antibody Shows Early Promise Against Malaria

Syllabus: GS2/ Health, GS3/ Science and Technology

Context

- A novel monoclonal antibody (mAb) named MAM01, has demonstrated strong, dose-dependent protection against malaria in an early clinical trial.

Monoclonal Antibodies (mAbs)

- Monoclonal antibodies (mAbs) are lab-created proteins that mimic your body's natural antibodies to fight specific foreign invaders, such as viruses, bacteria, and cancer cells.
- They are a powerful form of targeted therapy because they are designed to bind only to a single, specific target

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ NCR ನಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಏಕೆ ಹದಗೆಡುತ್ತದೆ?

- ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕೂಳೆ ಸುಡುವಿಕೆ.
- ಕಡಿಮೆ ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನ ವಿಲೋಮವು ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ವಾಹನ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ, ನಿರ್ಮಾಣ ಧೂಳು ಮತ್ತು ದೀಪಾವಳಿ ಪಟಾಕಿಗಳು ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ನಗರ ಶಾಖ ದ್ವೀಪ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ಥಳಾಕೃತಿ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗ

- NCR ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗ ಕಾಯ್ದೆ, 2021 ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ:
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ದೆಹಲಿ, ಹರಿಯಾಣ, ಪಂಜಾಬ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ.
- ಉದ್ದೇಶ: ಹಿಂದಿನ EPCA ಅನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಗಾಳಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರದೇಶವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು.

ಹೊಸ ಮಾನೋಕ್ಲೋನಲ್ ಪ್ರತಿಕಾಯವು ಮಲೇರಿಯಾ ವಿರುದ್ಧ ಆರಂಭಿಕ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆರೋಗ್ಯ, GS3/ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ

- MAM01 ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹೊಸ ಮಾನೋಕ್ಲೋನಲ್ ಪ್ರತಿಕಾಯ (mAb), ಆರಂಭಿಕ ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವಿರುದ್ಧ ಬಲವಾದ, ಡೋಸ್-ಅವಲಂಬಿತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ.

ಮಾನೋಕ್ಲೋನಲ್ ಪ್ರತಿಕಾಯಗಳು (mAbs)

- ಮಾನೋಕ್ಲೋನಲ್ ಪ್ರತಿಕಾಯಗಳು (mAbs) ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳಾಗಿವೆ, ಅವು ವೈರಸ್‌ಗಳು, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಕೋಶಗಳಂತಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಧೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ನಿಮ್ಮ ದೇಹದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರತಿಕಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅವು ಗುರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಪ್ರಬಲ ರೂಪವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಂಧಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ

Malaria

- **Responsible pathogen** - Malaria is an acute febrile illness caused by **Plasmodium parasites**.
- **Vector** - It spreads from people to people through the bites of infected female **Anopheles mosquitoes**. It is preventable and curable.
- **Transmission - Malaria is not contagious and cannot spread from one person to another**; the disease is transmitted through the bites of female Anopheles mosquitoes.
- **Five species of parasites can cause malaria in humans and 2 of these species - Plasmodium falciparum and Plasmodium vivax - pose the greatest threat.**

Symptoms

- **Infants, children under 5 years, pregnant women, travelers and people with HIV or AIDS are at higher risk.** Severe symptoms include:
 - extreme tiredness and fatigue
 - impaired consciousness
 - multiple convulsions
 - difficulty breathing
 - dark or bloody urine
 - jaundice (yellowing of the eyes and skin)
 - abnormal bleeding.

Initiatives to Control Malaria by WHO

- **WHO's Global technical strategy for malaria 2016-2030** - It aims to **reduce malaria case incidence and mortality rates by at least 40% by 2020, at least 75% by 2025 and at least 90% by 2030** against a 2015 baseline.
- **'E-2025 Initiative'**: The WHO has identified **25 countries with the potential to eradicate malaria by 2025** under the initiative.

ಮಲೇರಿಯಾ

- ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ರೋಗಕಾರಕ - ಮಲೇರಿಯಾ ಪ್ಲಾಸ್ಮೋಡಿಯಂ ಪರಾವಲಂಬಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತೀವ್ರವಾದ ಜ್ವರ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ವೆಕ್ಟರ್ - ಇದು ಸೋಂಕಿತ ಹೆಣ್ಣು ಅನಾಫಿಲಿಸ್ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತದ ಮೂಲಕ ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು ಮತ್ತು ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು.
- ಪ್ರಸರಣ - ಮಲೇರಿಯಾ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಈ ರೋಗವು ಹೆಣ್ಣು ಅನಾಫಿಲಿಸ್ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತದ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- ಐದು ಜಾತಿಯ ಪರಾವಲಂಬಿಗಳು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ 2 - ಪ್ಲಾಸ್ಮೋಡಿಯಂ ಫಾಲ್ಸಿಪ್ಯಾರಮ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಮೋಡಿಯಂ ವೈವ್ಯಾಕ್ಸ್ - ದೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಶಿಶುಗಳು, 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಗರ್ಭಿಣಿಯರು, ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮತ್ತು HIV ಅಥವಾ AIDS ಪೀಡಿತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತೀವ್ರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:
 - ತೀವ್ರ ಆಯಾಸ ಮತ್ತು ಸುಸ್ತು
 - ದುರ್ಬಲ ಪ್ರಜ್ಞೆ
 - ಬಾಹು ಸೆಳೆತ
 - ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆ
 - ಕಪ್ಪು ಅಥವಾ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಮೂತ್ರ
 - ಕಾಮಾಲೆ (ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಮದ ಹಳದಿ)
 - ಅಸಹಜ ರಕ್ತಸ್ರಾವ.

WHO ನಿಂದ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- WHO ನ ಮಲೇರಿಯಾಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ 2016-2030 - ಇದು 2020 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 40% ರಷ್ಟು, 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 75% ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 90% ರಷ್ಟು ಮಲೇರಿಯಾ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಭವ ಮತ್ತು ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- 'E-2025 ಉಪಕ್ರಮ': WHO ಈ ಉಪಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ 25 ದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

- **High Burden to High Impact (HBHI) initiative:** WHO has initiated the initiative in 11 high malaria burden countries, including India.

Indian Government Initiatives to Control Malaria

- **National target - The Government of India set a target to eliminate malaria in India by 2027.**
- **National Framework for Malaria Elimination (NFME)** - It has been developed and launched in 2016 aligned with the Global Technical Strategy (GTS) for malaria elimination 2016-2030.
- **Malaria Elimination Research Alliance-India (MERA-India):** It was established by the Indian Council of Medical Research (ICMR) as a conglomeration of partners working on malaria control.

UDAN Scheme

Syllabus: GS3/Infrastructure

Context

- **Ude Desh Ka Aam Nagrik (UDAN) scheme has completed 9 Years.**

UDAN Scheme

- It is a regional connectivity scheme launched in 2016.
- The first UDAN flight operated between Shimla and Delhi in 2017.
- **Ministry: Ministry of Civil Aviation.**
- **Aim: To make air travel affordable and accessible to the common citizen by connecting Tier-2 and Tier-3 cities to major hubs.**

Implementation:

- **Viability Gap Funding (VGF):** Financial support to airlines to ensure affordable fares.
- **Airfare Cap** to ensure affordability.

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ (HBHI) ಉಪಕ್ರಮ: ಭಾರತ ಸೇರಿದಂತೆ 11 ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಲೇರಿಯಾ ಹೊರೆ ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ WHO ಈ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿ - 2027 ರ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟು (NFME) - ಇದನ್ನು 2016-2030 ರ ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ (GTS) ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಿ 2016 ರಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಲೇರಿಯಾ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಒಕ್ಕೂಟ-ಭಾರತ (MERA-ಭಾರತ): ಇದನ್ನು ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪಾಲುದಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿ (ICMR) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಉಡಾನ್ ಯೋಜನೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ

- ಉಡೇ ದೇಶ್ ಕಾ ಆಮ್ ನಾಗರಿಕ್ (UDAN) ಯೋಜನೆಯು 9 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

ಉಡಾನ್ ಯೋಜನೆ

- ಇದು 2016 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- 2017 ರಲ್ಲಿ ಶಿಮ್ಲಾ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ ನಡುವೆ ಮೊದಲ ಉಡಾನ್ ವಿಮಾನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.
- ಸಚಿವಾಲಯ: ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಸಚಿವಾಲಯ.
- ಗುರಿ: ಶ್ರೇಣಿ-2 ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿ-3 ನಗರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಮಾನ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ:

- ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತಾ ಅಂತರ ನಿಧಿ (VGF): ಕೈಗೆಟುಕುವ ದರಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಮಾನಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಬೆಂಬಲ.
- ಕೈಗೆಟುಕುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಮಾನ ದರ ಮಿತಿ.

Gallantry Awards

Syllabus: GS3/Defence

Context

- President Droupadi Murmu approved 127 Gallantry awards and 40 Distinguished Service awards to the Armed Forces.

Gallantry Awards

- Honoured by - Government of India
- It is given to honour acts of **bravery, sacrifice, and exceptional courage** by members of the **armed forces, paramilitary forces, and civilians.**
- They are classified as **wartime (gallantry in the face of enemy) and peacetime awards.**
- Administered by: **Ministry of Defence (for armed forces) and Ministry of Home Affairs (for police and civilians).**
- Awarded by: **President of India.**
- These gallantry awards are **announced twice in a year** – first on the occasion of the **Republic Day** and then on the occasion of the **Independence Day.**
- **Wartime Gallantry Awards: Param Vir Chakra (PVC), Mahavir Chakra (MVC) and Vir Chakra.**
- **Peacetime Gallantry Awards: Ashok Chakra, Kirti Chakra, Shaurya Chakra.**

Gallantry Awards

- **Order of Precedence:** Param Vir Chakra (PVC), Ashoka Chakra (AC), Maha Vir Chakra (MVC), Kirti Chakra (KC), Vir Chakra (VrC), Shaurya Chakra (SC).
- **All six awards can be conferred posthumously.**

ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಿಗೆ 127 ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು 40 ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೇವಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
- ಇದನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳು, ಅರೆಸೈನಿಕ ಪಡೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡುವ ಶೌರ್ಯ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅವುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧಕಾಲ (ಶತ್ರುಗಳ ಎದುರು ಶೌರ್ಯ) ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಕಾಲದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯ (ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಿಗೆ) ಮತ್ತು ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (ಪೊಲೀಸ್ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ).
- ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವವರು: ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು.
- ಈ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ - ಮೊದಲು ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನದಂದು.
- ಯುದ್ಧಕಾಲದ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು: ಪರಮ ವೀರ ಚಕ್ರ (PVC), ಮಹಾವೀರ ಚಕ್ರ (MVC) ಮತ್ತು ವೀರ ಚಕ್ರ.
- ಶಾಂತಿಕಾಲದ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು: ಅಶೋಕ ಚಕ್ರ, ಕೀರ್ತಿ ಚಕ್ರ, ಶೌರ್ಯ ಚಕ್ರ.

ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಕ್ರಮ: ಪರಮ ವೀರ ಚಕ್ರ (PVC), ಅಶೋಕ ಚಕ್ರ (AC), ಮಹಾವೀರ ಚಕ್ರ (MVC), ಕೀರ್ತಿ ಚಕ್ರ (KC), ವೀರ ಚಕ್ರ (VrC), ಶೌರ್ಯ ಚಕ್ರ (SC).
- ಎಲ್ಲಾ ಆರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿಯೂ ನೀಡಬಹುದು.

Central Bureau of Investigation (CBI)

Syllabus: GS3/Security Forces

In News

- The Supreme Court transferred the investigation into the Karur stampede from the Tamil Nadu Police Special Investigation Team (SIT) and the Justice Aruna Jagadeesan Commission to the Central Bureau of Investigation (CBI).

Central Bureau of Investigation

- **Set up in** - It was set up in 1963 by a resolution of the **Ministry of Home Affairs**.
- **Established under** - It comes under the administrative control of the Department of Personnel and Training (DoPT) of the **Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions**.
- **Recommended by** - It was established on the recommendation of the **Santhanam Committee**.
- **Legal status** - The **CBI is not a statutory body. It derives its powers from the Delhi Special Police Establishment (DSPE) Act, 1946.**

Functions

1. The CBI is the main **investigating agency of the Central Government**.
2. It also provides **assistance to the Central Vigilance Commission and Lokpal**.
3. It is also the nodal police agency in India which coordinates **investigations on behalf of Interpol Member countries**.

Police Commemoration Day

Syllabus: GS3/Internal Security

Context

- **Police Commemoration Day** was observed on 21st October at the **National Police Memorial** to honour the **valour and sacrifice of police personnel**.

ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳು

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ

- ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಕರೂರ್ ಕಾಲ್ನುಡುಕಿನ ತನಿಖೆಯನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡು ಪೊಲೀಸ್ ವಿಶೇಷ ತನಿಖಾ ತಂಡ (SIT) ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅರುಣಾ ಜಗದೀಶನ್ ಆಯೋಗದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI) ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿತು.

ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ

- **ಸ್ಥಾಪನೆ** - ಇದನ್ನು 1963 ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದು ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆಯ (DoPT) ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಸಂತಾನಂ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕಾನೂನು ಸ್ಥಾನಮಾನ** - ಸಿಬಿಐ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ. ಇದು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದೆಹಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (DSPE) ಕಾಯ್ದೆ, 1946 ರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಸಿಬಿಐ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲ್‌ಗೆ ಸಹ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಇದು ಇಂಟರ್‌ಪೋಲ್ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರವಾಗಿ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಪೊಲೀಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ದಿನ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

About

- On October 21, 1959, **Indian policemen were martyred in an ambush by Chinese troops at Hot Springs, Ladakh.**
- The day commemorates their supreme sacrifice and all police personnel who have laid down their lives in the line of duty.
- **A memorial was erected at Hot Springs** and members of Police Forces from different parts of the country trek to Hot Springs to pay homage to the martyrs.
- Since the year 2012, the Police Commemoration Day Parade has been held at the National level at the Police Memorial.

National Police Memorial (NPM)

- **Dedicated by: Prime Minister on Police Commemoration Day, 2018.**
- **Location: Chanakyapuri, New Delhi.**
- The Memorial gives police Forces a sense of national identity, pride, unity of purpose, common history and destiny.
- It comprises a Central Sculpture, a Wall of Valour and a museum.
- The Wall of Valour: 30 feet tall granite sculpture stands at the police memorial with the names of over 35,000 martyrs who sacrificed their lives in the line of duty.

Additional Information

- **'Police' and 'Public Order'** are state subjects under the **Seventh Schedule of the Constitution of India**
- **SMART Policing:** The SMART Policing Initiative was introduced by the Prime Minister of India in 2014 to **modernize and transform Indian policing.**
- **Assistance to State & UTs for Modernization of Police (ASUMP) Scheme** - to strengthen police infrastructure with the latest technology, weaponry, communication equipment, etc
- **'CyTrain' portal:** It is a Massive Open Online Courses (MOOC) platform, developed for capacity building of police officers/judicial officers. It provides online courses on critical aspects of cybercrime investigation, forensics, prosecution, etc.

ಬಗ್ಗೆ

- ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21, 1959 ರಂದು ಲಡಾಖ್‌ನ ಹಾಟ್ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ಪಡೆಗಳು ನಡೆಸಿದ ಹೊಂಚುದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸರು ಹುತಾತ್ಮರಾದರು.
- ಈ ದಿನವು ಅವರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹಾಟ್ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಹುತಾತ್ಮರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹಾಟ್ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ಸ್‌ಗೆ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರು.
- 2012 ರಿಂದ, ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ದಿನದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮಾರಕ (NPM)

- 2018 ರ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ದಿನದಂದು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಸ್ಥಳ: ಚಾಣಕ್ಯಪುರಿ, ನವದೆಹಲಿ.
- ಈ ಸ್ಮಾರಕವು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರುತು, ಹೆಮ್ಮೆ, ಉದ್ದೇಶದ ಏಕತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಹಣೆಬರಹದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಶಿಲ್ಪ, ಶೌರ್ಯದ ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಶೌರ್ಯದ ಗೋಡೆ: ಕರ್ತವ್ಯದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ 35,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹುತಾತ್ಮರ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ 30 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

- 'ಪೊಲೀಸ್' ಮತ್ತು 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಏಳನೇ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ
- ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪೊಲೀಸಿಂಗ್: ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು 2014 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಪೊಲೀಸಿಂಗ್ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.
- ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನೆರವು (ASUMP) ಯೋಜನೆ - ಇತ್ತೀಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸಂವಹನ ಉಪಕರಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು
- 'ಸೈಟ್ರೇನ್ ಪೋರ್ಟಲ್': ಇದು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಬೃಹತ್ ಮುಕ್ತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ (MOOC) ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ತನಿಖೆ, ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ, ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

Global Forest Resources Assessment (GFRA) 2025

Syllabus: GS3/ Environment

Context

- India has moved up to the 9th position in terms of total forest area globally, as per the Global Forest Resources Assessment (GFRA) 2025, released by the Food and Agriculture Organization (FAO) in Bali.

Global Forest Resources Assessment (GFRA) 2025

- It is published once in 5 years
- Total Global forests cover - 4.14 billion hectares (32% of total land area).
- Countries with largest forest cover - Russia has the largest forest cover followed by Brazil, Canada, the USA, China, Congo, Australia, Indonesia, India and Peru.
- Note- the world continues to lose 10.9 million hectares of forest every year (2015-2025), a rate still considered alarmingly high.

India's Forest Cover Status:

- India's forest cover - 72.7 million hectares (2% of global forest area).
- India has maintained its third position worldwide after China and Russia in terms of annual forest gain.
- India Moves up to 9th Position Globally in Forest Area

Government Initiatives toward forest conservation

- 'Ek Ped Maa Ke Naam' campaign - It encourages citizens to plant trees and enhance environmental consciousness.
- **National Mission for a Green India (GIM):** A mission under the National Action Plan on Climate Change (NAPCC) that aims to increase forest cover and improve existing forest quality to combat climate change.

ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (GFRA) 2025

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಬಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO) ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (GFRA) 2025 ರ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ 9 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (GFRA) 2025

- ಇದನ್ನು 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಒಟ್ಟು ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ - 4.14 ಶತಕೋಟಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ 32%).
- ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳು - ರಷ್ಯಾ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ನಂತರ ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಕೆನಡಾ, USA, ಚೀನಾ, ಕಾಂಗೋ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪೆರು.
- ಗಮನಿಸಿ- ಪ್ರಪಂಚವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 10.9 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ (2015-2025), ಈ ದರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ:

- ಭಾರತದ ಅರಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ - 72.7 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್ (ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ 2%).
- ವಾರ್ಷಿಕ ಅರಣ್ಯ ಲಾಭದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾದ ನಂತರ ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.
- ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಭಾರತ 9 ನೇ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಿತು

ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- 'ಏಕ್ ಪೆಡ್ ಮಾ ಕೆ ನಾಮ್' ಅಭಿಯಾನ - ಇದು ನಾಗರಿಕರು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹಸಿರು ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ (GIM): ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPCC) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಿಷನ್.

- **Compensatory Afforestation Fund Act (2016):** An act that ensures funds for afforestation and related activities by requiring users of forest land for non-forest purposes to pay compensatory levies.
- **Eco-Sensitive Zones (ESZs):** Areas designated around Protected Areas (National Parks and Wildlife Sanctuaries) to act as a buffer and minimize the negative impact of certain human activities on fragile ecosystems.
- **Joint Forest Management (JFM):** A program that fosters partnerships between state forest departments and local communities to protect, and regenerate forest resources.

Iran Ratifies UN Convention Against Terror Financing
Syllabus: GS2/ International Relations, GS3/ Security

Context

- Iran has ratified a law to join the United Nations International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism (CFT) in a bid to align with global financial norms.
- **FATF status:** As of October 2025, Iran remains on the FATF blacklist for its failure to adopt sufficient anti-money laundering (AML) and counter-terrorist financing (CFT) standards.
- The ratification is seen as a first step toward potential re-evaluation by the FATF.

Convention Against Terror Financing

- **Adoption** - It was adopted by the United Nations General Assembly on **9 December 1999 (Resolution 54/109)**.
- **Objective:** To criminalize the financing of terrorism and establish international cooperation mechanisms to prevent, investigate, and prosecute such offences.

- ಪರಿಹಾರ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ (2016): ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸುವವರು ಪರಿಹಾರ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಕಾಯ್ದೆ.
- ಪರಿಸರ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳು (ESZ ಗಳು): ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು): (ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು) ಬಫರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲವಾದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (JFM): ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಪುನರುತ್ಪಾದಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಇರಾನ್ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, GS3/ ಭದ್ರತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಜಾಗತಿಕ ಹಣಕಾಸು ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶ (CFT)ಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಇರಾನ್ ಕಾನೂನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.
- FATF ಸ್ಥಿತಿ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ವಿರೋಧಿ (AML) ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ನಿಗ್ರಹ ಹಣಕಾಸು (CFT) ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲವಾದ ಕಾರಣ ಇರಾನ್ FATF ಕಛುಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- FATF ನಿಂದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮರುಮೌಲ್ಯಮಾಪನದತ್ತ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಈ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧದ ಸಮಾವೇಶ

- ಇದನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 9, 1999 ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು (ನಿರ್ಣಯ 54/109).
- ಉದ್ದೇಶ: ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಅಪರಾಧೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

- **International Legal Framework:** Complements other UN instruments such as the **UN Security Council Resolution 1373 (2001)** and the **UN Convention against Transnational Organized Crime (2000)**.

India has ratified the CFT and has incorporated its provisions through:

- **Unlawful Activities (Prevention) Act (UAPA), 1967**
- **Prevention of Money Laundering Act (PMLA), 2002.**

Additional Information - Financial Action Task Force

- **Established** - The Financial Action Task Force (FATF) is an inter-governmental body established in 1989 during the G7 Summit in Paris.
- **Objective** - To set standards and promote effective implementation of legal, regulatory and operational measures for combating money laundering, terrorist financing and other related threats to the integrity of the international financial system.
- **Secretariat** - It is located at the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) headquarters in Paris.
- **Member Countries** - 37 member countries where India is also a member.

FATF has two lists

- **Grey List** - Countries that are considered safe haven for supporting terror funding and money laundering are put in the FATF grey list. This inclusion serves as a warning to the country that it may enter the blacklist.
- **Black List** - Countries known as Non-Cooperative Countries or Territories (NCCTs) are put in the blacklist. These countries support terror funding and money laundering activities. The FATF revises the blacklist regularly, adding or deleting entries.

- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು: UN ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ಣಯ 1373 (2001) ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟಿತ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧ UN ಸಮಾವೇಶ (2000) ನಂತಹ ಇತರ UN ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತವು CFT ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಯೋಜಿಸಿದೆ:

- ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ (UAPA), 1967
- ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ (PMLA), 2002.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಹಣಕಾಸು ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಪಡೆ

- ಸ್ಥಾಪನೆ - ಹಣಕಾಸು ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಪಡೆ (FATF) 1989 ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ G7 ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ - ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು, ನಿಯಂತ್ರಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಇದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (OECD) ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು - ಭಾರತವನ್ನು ಸೇರಿ 38 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯುನಿಯನ್ ಮತ್ತು ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸೇರಿವೆ.

FATF ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ

- ಬೂದು ಪಟ್ಟಿ - ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಸುರಕ್ಷಿತ ತಾಣವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ದೇಶಗಳನ್ನು FATF ಬೂದು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೇರ್ಪಡೆಯು ದೇಶವು ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಬಹುದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿ - ಸಹಕಾರೇತರ ದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು (NCCTs) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶಗಳು ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. FATF ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಕಪ್ಪುಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ, ನಮೂದುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅಳಿಸುತ್ತದೆ.

India-European Free Trade Association Trade and Economic Partnership Syllabus GS3/Economy

In News

- **India-European Free Trade Association(EFTA) Trade and Economic Partnership Agreement (TEPA) came into effect .**

European Free Trade Association Trade and Economic Partnership

- It is the **intergovernmental organisation of Iceland, Liechtenstein, Norway and Switzerland.**
- It was **set up in 1960** by its then seven Member States for the promotion of **free trade and economic integration between its members.**

The India-EFTA Trade and Economic Partnership Agreement (TEPA)

- It is a modern and ambitious agreement signed by India with a commitment linked to investment and job creation.
- The agreement was signed in March 2024 at New Delhi.

Climate Change Spurs Growth in Amazon Rainforest Trees

Syllabus: GS1/ Geography, GS3/ Environment

Context

- A recent study published in Nature Plants reveals that trees in the **Amazon rainforest are steadily increasing in size due to rising levels of atmospheric carbon dioxide (CO₂).**

ಭಾರತ-ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತ-ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘ (EFTA) ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (TEPA) ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ

- ಇದು ಐಸ್ಲ್ಯಾಂಡ್, ಲಿಚ್ಟೆನ್‌ಸ್ಟೈನ್, ನಾರ್ವೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ಅಂತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇದನ್ನು 1960 ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಏಳು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅದರ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು.

ಭಾರತ-EFTA ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (TEPA)

- ಇದು ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಚ್ 2024 ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅಮೆಜಾನ್ ಮಳೆಕಾಡಿನ ಮರಗಳ

ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ ಭೂಗೋಳ, GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ನೇಚರ್ ಪ್ಲಾಂಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವು, ವಾತಾವರಣದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ (CO₂) ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಟ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಅಮೆಜಾನ್ ಮಳೆಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

Amazon Rain Forests

- **Location:** The region belongs to **nine nations of the South American continent.**
- **Surrounded by** - It is bounded by the Guiana Highlands to the north, the Andes Mountains to the west, the Brazilian central plateau to the south, and the Atlantic Ocean to the east.
- **Area Covered:** The majority of the forest, **60%, is in Brazil, followed by Peru with 13%, Colombia with 10%, and with minor amounts in Bolivia, Ecuador, French Guiana, Guyana, Suriname and Venezuela.**
- **Climate:** Hot and humid climate with temperatures of **26-30°C throughout the year.** There are no periodic seasons. The precipitation ranges from **2,000 mm to 10,920 mm annually.**
- **Tribes:** Yanomamo, Kayapo, Akuntsu, Matses, Tupi etc.
- **Fauna:** Anaconda, Jesus lizard, howler monkey, golden lion tamarin, jaguar, sloth, spider monkey, Amazon River dolphin, toucan and the scarlet macaw, poison dart frog and the glass frog.
- **Flora:** Moist broadleaf tropical rainforest like myrtle, laurel, palm, acacia, rosewood, Brazil nut, rubber tree, mahogany and Amazonian cedar.

Significance of the Rainforests

- **Lungs of the planet:** Rainforests **generate about 20% of the world's oxygen** and its trees play a key role in reducing pollutant levels.
- **Fight climate change:** They act as a crucial buffer in the global fight against climate change as it holds **tremendous capacity to store carbon.**

ಅಮೆಜಾನ್ ಮಳೆಕಾಡುಗಳು

- ಸ್ಥಳ: ಈ ಪ್ರದೇಶವು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ ಖಂಡದ ಒಂಬತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದೆ.
- ಇದು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಗಯಾನಾ ಹೈಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಆಂಡಿಸ್ ಪರ್ವತಗಳು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿದೆ.
- ಆವರಿಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶ: ಅರಣ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು, 60%, ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನಲ್ಲಿದೆ, ನಂತರ 13% ಪೆರು, 10% ಕೊಲಂಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಬೊಲಿವಿಯಾ, ಈಕ್ವೆಡಾರ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಯಾನಾ, ಗಯಾನಾ, ಸುರಿನಾಮ್ ಮತ್ತು ವೆನೆಜುವೆಲಾದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ.
- ಹವಾಮಾನ: ವರ್ಷವಿಡೀ 26-30°C ತಾಪಮಾನದೊಂದಿಗೆ ಬಿಸಿ ಮತ್ತು ಆದ್ರ್ವ ವಾತಾವರಣ. ಯಾವುದೇ ಅವರ್ತಕ ಋತುಗಳಿಲ್ಲ. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 2,000 ಮಿಮೀ ನಿಂದ 3,000 ಮಿಮೀ ವರೆಗೆ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು: ಯನೊಮಾಮೊ, ಕಯಾಪೋ, ಅಕುಂಟು, ಮ್ಯಾಟೆಸ್, ಟುಪಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ: ಅನಕೊಂಡ, ಜೀಸಸ್ ಹಲ್ಲಿ, ಹೌಲರ್ ಮಂಕಿ, ಗೋಲ್ಡನ್ ಸಿಂಹ ಟ್ರ್ಯಾಮರಿನ್, ಜಾಗ್ವಾರ್, ಸೋಮಾರಿತನ, ಜೇಡ ಮಂಕಿ, ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್, ಟೌಕನ್ ಮತ್ತು ಸ್ಕಾರ್ಲೆಟ್ ಮಕಾವ್, ವಿಷ ಡಾರ್ಟ್ ಕವ್ವೆ ಮತ್ತು ಗಾಜಿನ ಕವ್ವೆ.
- ಸಸ್ಯವರ್ಗ: ಮಿರ್ಟ್ಲ್, ಲಾರೆಲ್, ಪಾಮ್, ಅಕೇಶಿಯ, ರೋಸ್‌ವುಡ್, ಬ್ರೆಜಿಲ್ ನಟ್, ರಬ್ಬರ್ ಮರ, ಮಹೋಗಾನಿ ಮತ್ತು ಅಮೆಜೋನಿಯನ್ ಸೀಡರ್‌ನಂತಹ ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಅಗಲ ಎಲೆಗಳ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಳೆಕಾಡುಗಳು.

ಮಳೆಕಾಡುಗಳ ಮಹತ್ವ

- ಗ್ರಹದ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳು: ಮಳೆಕಾಡುಗಳು ವಿಶ್ವದ ಆಮ್ಲಜನಕದ ಸುಮಾರು 20% ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮರಗಳು ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಅಥವಾ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗಾಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಜಾಗತಿಕ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಬಫರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

- **Medicinal Properties:** Many of these plants contain bioactive compounds capable of treating diseases that are not yet curable, especially cancer.

Threat to the forests

- **Climate Change:** Due to climate change the forests are witnessing various challenges like changes in rainfall patterns, pollution etc.
- **Deforestation:** The size of the Amazon forest shrank dramatically as a result of settlers' clearance of the land to obtain lumber and to create grazing pastures and farmland.
- **Wildfires:** It causes threat to the survival of ecosystems and biodiversity. The 2019 forest fires in the region have led to widespread devastation in the region.

Additional Information - Amazon River

- It is the **largest river by volume of water and second longest river after the Nile river of Africa** in the world.
- **Source:** River has its source in the **Peruvian Andes, at an elevation of 5,598 m.**
- **Length:** 6400 km.
- **Basin:** The basin includes the greater part of Brazil and Peru, some parts of Colombia, Ecuador and Bolivia and a small area of Venezuela.
- **Tributaries:** Japurá, Juruá, Madeira, Negro, Purus, and Xingu rivers.
- **Mouth:** Atlantic Ocean on the **northeastern coast of Brazil.**

Historic India-Bhutan Railway Projects Set to Transform Connectivity

Syllabus: GS2/ International Relations

- **ಔಷಧೀಯ ಗುಣಗಳು:** ಈ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಇನ್ನೂ ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗದ ರೋಗಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಅನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಜೈವಿಕ ಸಕ್ರಿಯ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ

- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾಡುಗಳು ಮಳೆಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಮಾಲಿನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ವಿವಿಧ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.
- **ಅರಣ್ಯನಾಶ:** ವಸಾಹತುಗಾರರು ಮರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಮೇಯಿಸುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಭೂಮಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಮೆಜಾನ್ ಕಾಡಿನ ಗಾತ್ರವು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಕುಗ್ಗಿದೆ.
- **ಕಾಡ್ಲಿಚ್ಚುಗಳು:** ಇದು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಅಪಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 2019 ರ ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿಯು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಅಮೆಜಾನ್ ನದಿ

- ಇದು ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನದಿ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ನೈಲ್ ನದಿಯ ನಂತರ ವಿಶ್ವದ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಉದ್ದದ ನದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಮೂಲ:** ನದಿಯು ಪೆರುವಿಯನ್ ಆಂಡಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ 5,598 ಮೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉದ್ದ:** 6400 ಕಿ.ಮೀ.
- **ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ:** ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಮತ್ತು ಪೆರುವಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ, ಕೊಲಂಬಿಯಾ, ಈಕ್ವೆಡಾರ್ ಮತ್ತು ಬೊಲಿವಿಯಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ವೆನೆಜುವೆಲಾದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಉಪನದಿಗಳು:** ಜಪುರಾ, ಜುರುವಾ, ಮಡೈರಾ, ನೀಗ್ರೋ, ಪುರುಸ್ ಮತ್ತು ಕ್ಸಿಂಗು ನದಿಗಳು.
- **ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಈಶಾನ್ಯ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.**

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾರತ-ಭೂತಾನ್ ರೈಲ್ವೆ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು

ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

Context

- The Union Government announced two cross-border railway projects which will connect Bhutan with the bordering areas of Assam and West Bengal.

Basics - Gelephu and Samtse

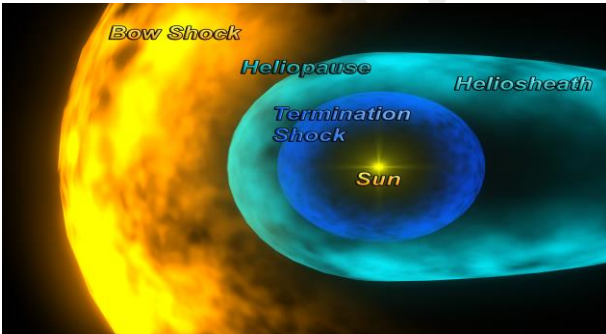
- Gelephu and Samtse are the major **export-import hubs in Bhutan** and serve the **700-km long India-Bhutan border**.
- Gelephu is being **developed as "Mindfulness City"** and **Samtse is being developed as an industrial town** by the Government of Bhutan.

Rail Projects

- **Kokrajhar-Gelephu Line:** It will connect **Sarpang district in Bhutan with Kokrajhar and Chirang districts in Assam**.
- It will span **69 km** and is estimated to cost **Rs 3,456 crore**.
- **Banarhat-Samtse Line:** It will connect **Samtse district in Bhutan with Jalpaiguri district in West Bengal**.
- The line will cover **20 km** and is estimated to cost **Rs 577 crore**.

Interstellar Mapping and Acceleration Probe (IMAP)

Syllabus :GS3/Science and Technology

In News

- NASA launched the **Interstellar Mapping and Acceleration Probe (IMAP)** to map the **heliosphere's boundary**, track **energetic particles**, and enhance **space weather forecasting**.

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭೂತಾನ್ ಅನ್ನು ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಎರಡು ಅಡ್ಡ-ಗಡಿ ರೈಲ್ವೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು - ಗೆಲೆಫು ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಮ್ತೆ

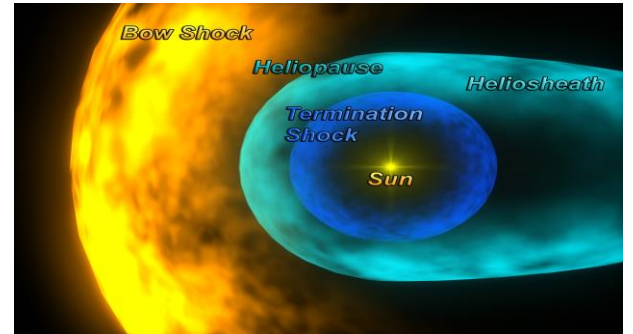
- ಗೆಲೆಫು ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಮ್ತೆ ಭೂತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು-ಆಮದು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು 700-ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ಭಾರತ-ಭೂತಾನ್ ಗಡಿಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ.
- ಗೆಲೆಫುವನ್ನು "ಮೈಂಡ್‌ಫುಲ್‌ನೆಸ್ ಸಿಟಿ" ಆಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಮ್ತೆಯನ್ನು ಭೂತಾನ್ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರೈಲು ಯೋಜನೆಗಳು

- **ಕೊಕ್ರಾಜರ್-ಗೆಲೆಫು ಮಾರ್ಗ:** ಇದು ಭೂತಾನ್‌ನ ಸರ್ಪಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅಸ್ಸಾಂನ ಕೊಕ್ರಾಜರ್ ಮತ್ತು ಚಿರಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು 69 ಕಿಮೀ ಉದ್ದವಿದ್ದು, ರೂ. 3,456 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಬನಾರ್ಹತ್-ಸಾಮ್ತೆ ಮಾರ್ಗ:** ಇದು ಭೂತಾನ್‌ನ ಸ್ಯಾಮ್ತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಜಲ್ಪೈಗುರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಮಾರ್ಗವು 20 ಕಿ.ಮೀ. ಕ್ರಮಿಸಲಿದ್ದು, ಇದರ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ 577 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟಿದೆ.

ಅಂತರತಾರಾ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಆಕ್ಸಿಲರೇಷನ್ ಪ್ರೋಬ್ (IMAP)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ :GS3/ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ

- ಹೀಲಿಯೋಸ್ಫಿಯರ್‌ನ ಗಡಿಯನ್ನು ನಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು, ಶಕ್ತಿಯುತ ಕಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಾಸಾ ಅಂತರತಾರಾ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಆಕ್ಸಿಲರೇಷನ್ ಪ್ರೋಬ್ (IMAP) ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

Interstellar Mapping and Acceleration Probe (IMAP)

- It is a **space mission designed to explore the heliosphere—the Sun's protective bubble around the solar system—and its interaction with interstellar space.**
- It is **positioned at the Earth-Sun Lagrange Point 1 (L1).**
- It uses 10 instruments to study solar wind, energetic particles, magnetic fields, and cosmic remnants.

Features and Objectives

- It aims to **uncover how solar particles are energized and how the heliosphere shields Earth** from galactic radiation.
- It also provides **real-time space weather data to protect astronauts and technology**, while advancing our understanding of cosmic materials and the habitability of planetary systems.

India's first Dugong Conservation Reserve in Palk Bay

Syllabus :GS3/Species

In News

- **The International Union for Conservation of Nature (IUCN) has officially recognized India's first Dugong Conservation Reserve in Palk Bay, Tamil Nadu, at the 2025 IUCN World Conservation Congress.**

ಅಂತರತಾರಾ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅಕ್ಸಿಲರೇಷನ್ ಪ್ರೋಬ್ (IMAP)

- ಇದು ಸೌರವ್ಯೂಹದ ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲಿನ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಗುಳ್ಳೆಯಾದ ಹೀಲಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಮತ್ತು ಅಂತರತಾರಾ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದೊಂದಿಗಿನ ಅದರ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಯಾನವಾಗಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಭೂಮಿ-ಸೂರ್ಯ ಲ್ಯಾಗ್ರೇಂಜ್ ಪಾಯಿಂಟ್ 1 (L1) ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಸೌರ ಮಾರುತ, ಶಕ್ತಿಯುತ ಕಣಗಳು, ಕಾಂತೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಸ್ಮಿಕ್ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು 10 ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಸೌರ ಕಣಗಳು ಹೇಗೆ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೀಲಿಯೋಸ್ಪಿಯರ್ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗ್ಯಾಲಕ್ಸಿಯ ವಿಕಿರಣದಿಂದ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ಗಗನಯಾತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನೈಜ-ಸಮಯದ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹವಾಮಾನ ಡೇಟಾವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಸ್ಮಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಾಸಯೋಗ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ದುಗಾಂಗ್ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ :GS3/ಜಾತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- 2025 ರ IUCN ವಿಶ್ವ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ದುಗಾಂಗ್ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟ (IUCN) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

India's first Dugong Conservation Reserve

- It was **established in September 2022**, by the **Tamil Nadu government under the Wildlife Protection Act, 1972**.
- It covers **448.34 sq. km. in northern Palk Bay** and is home to over **12,250 hectares of seagrass meadows**, vital feeding grounds for dugongs (Dugong dugon)

Dugongs(Dugong dugon)

- Dugongs are **primarily herbivorous**, grazing on 30 kg-40 kg of seagrass a day.
- They are **known as "sea cows,"** and peacefully graze on seagrass in shallow coastal waters of the Indian and western Pacific Oceans.
- They are often referred to as the **"farmers or gardeners of the sea"** for their important role in preserving the coastal ecosystems and aiding fish production.
- **Geographic Range:** These **gentle giants are found in warm waters along coastlines**, mainly **confined to seagrass beds** which occur in calm sheltered habitats such as bays and lagoons.
- **Distribution** - They are found in the **Gulf of Mannar, the Palk Bay, the Gulf of Kutch and the Andaman and Nicobar Islands** in India.
- **Threats** - Their population was on the decline over the past several decades owing to a variety of factors, including **hunting for meat, commercial fishing practices leading to accidental drowning, and habitat degradation**.

Protection status :

- **International Union for Conservation of Nature (IUCN) Red List - Vulnerable**
- **Wild Life (Protection) Act, 1972 - Schedule I**

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಡುಗಾಂಗ್ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶ

- ಇದನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2022 ರಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1972 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.
- ಇದು ಉತ್ತರ ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ 448.34 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಡುಗಾಂಗ್‌ಗಳಿಗೆ (ಡುಗಾಂಗ್ ಡುಗಾನ್) ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಸ್ಥಳಗಳಾದ 12,250 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮುದ್ರ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ (ಡುಗಾಂಗ್ ಡುಗಾನ್)

ಡುಗಾಂಗ್‌ಗಳು (ಡುಗಾಂಗ್ ಡುಗಾನ್)

- ಡುಗಾಂಗ್‌ಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾಗಿವೆ, ದಿನಕ್ಕೆ 30 ಕೆಜಿ-40 ಕೆಜಿ ಸಮುದ್ರ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇಯುತ್ತವೆ.
- ಅವುಗಳನ್ನು "ಸಮುದ್ರ ಹಸುಗಳು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಸಾಗರಗಳ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಕರಾವಳಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಮೇಯುತ್ತವೆ.
- ಕರಾವಳಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ಸಮುದ್ರದ ರೈತರು ಅಥವಾ ತೋಟಗಾರರು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಈ ಸೌಮ್ಯ ದೈತ್ಯ ಜೀವಿಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಲಗೂನ್‌ಗಳಂತಹ ಶಾಂತ ಆಶ್ರಯ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಮುದ್ರ ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿನ ಹಾಸಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ.
- ವ್ಯಾಪ್ತಿ - ಅವು ಮನ್ನಾರ್ ಕೊಲ್ಲಿ, ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿ, ಕಚ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- ಬೆದರಿಕೆಗಳು - ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮುಳುಗುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ಅವನತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ :

- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಒಕ್ಕೂಟ (IUCN) ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ - ದುರ್ಬಲ
- ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972 - ಅನುಸೂಚಿ I

Payments Regulatory Board (PRB)

Syllabus :GS3/Economy

In News

- The Reserve Bank of India (RBI) has constituted a six-member Payments Regulatory Board (PRB) to oversee the country's payment systems.

Payments Regulatory Board (PRB)

- It replaces the Board for Regulation and Supervision of Payment and Settlement Systems (BPSS), a committee of the RBI's Central Board.
- **Legal status** - The new board derives its authority from the Payment and Settlement Systems Act, 2007.
- It will be supported by the RBI's Department of Payment and Settlement Systems (DPSS), which will report directly to it.

Composition(total members)

- **Chaired by** - RBI Governor
- **Two other RBI officials** - the Deputy Governor and Executive Director for Payment Systems
- **Three Central Government nominees.**
- **Note - Decisions will be made by majority vote, with the chairperson (or deputy governor in absence) holding a casting vote in case of a tie.**
- The Board must meet at least twice annually.

Functions

- The Board is responsible for the regulation and supervision of all payment systems including electronic and non-electronic, domestic and cross-border systems.

ಪಾವತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (PRB)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ : GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ದೇಶದ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಪಾವತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (PRB) ರಚಿಸಿದೆ.

ಪಾವತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ (PRB)

- ಇದು RBI ನ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಡಳಿಯ ಸಮಿತಿಯಾದ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (BPSS) ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಾನೂನು ಸ್ಥಿತಿ - ಹೊಸ ಮಂಡಳಿಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2007 ರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
- ಇದನ್ನು RBI ನ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಇಲಾಖೆ (DPSS) ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಅದು ನೇರವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಂಯೋಜನೆ (ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರು)

- ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ - ಆರ್ಬಿಐ ಗವರ್ನರ್
- ಇತರ ಇಬ್ಬರು ಆರ್ಬಿಐ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು - ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಗವರ್ನರ್ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂವರು ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತರು.
- ಟಿಪ್ಪಣಿ - ಬಹುಮತದಿಂದ ಮತದಿಂದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು (ಅಥವಾ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಗವರ್ನರ್) ಟೈ ಆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಮಂಡಳಿಯು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕು.

ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಅಲ್ಲದ, ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಮಂಡಳಿಯು ಜವಾಬ್ದಾರವಾಗಿದೆ.

Accidental Deaths and Suicides in India: NCRB Report (2023)

Syllabus: GS2/Governance; Government Policy & Intervention

Context

- Recently, the National Crime Records Bureau (NCRB) released its Accidental Deaths and Suicides in India 2023 report, offering a snapshot of the India's public health and safety landscape.

Key Findings of Report (2023)

- Age Groups:** 30-45 Years (31.7%; 1,40,933 deaths); 18-30 Years (24.4%; 1,08,254 deaths).
- Road Accidents:** India witnessed a staggering **1.73 lakh deaths and 4.47 lakh injuries due to road accidents in 2023**—a 1.6% increase from the previous year.
- Accidents due to Forces of Nature: 6,444 deaths were attributed to natural forces like **lightning (39.7%), heat stroke (12.5%), exposure of cold (11.4%) and floods.**
- Accidents due to Other Causes: The major causes of accidental deaths were **traffic accidents (45.2%), sudden deaths (14.5%), drowning (8.6%), falls (5.7%), poisoning, and electrocution (3.2%).**
- Farmer Suicides:** The agricultural sector saw **10,786 suicides in 2023 (declined by 10% from 2022)**, including **4,690 farmers and 6,096 agricultural laborers.**
- It translates to nearly **one farmer suicide every day, underscoring the deep-rooted agrarian distress.**
- Maharashtra led with 2,518 farmer suicides, followed by Karnataka and Andhra Pradesh.**

Accidental Deaths and Suicides in India: NCRB Report (2023)

- Mental Health and Illness-Linked Suicides:** Report highlights a 3.2% rise in suicides due to illnesses, with nearly 20% of cases linked to conditions like cancer, paralysis, and mental health disorders.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು: ಎನ್‌ಸಿಆರ್‌ಬಿ ವರದಿ (2023)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಜಿಎಸ್ 2/ಆಡಳಿತ; ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ

ಸಂದರ್ಭ

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ (ಎನ್‌ಸಿಆರ್‌ಬಿ) ತನ್ನ ಅಪಘಾತ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು 2023 ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು, ಇದು ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು (2023)

- ವಯಸ್ಸಿನ ಗುಂಪುಗಳು: 30-45 ವರ್ಷಗಳು (31.7%; 1,40,933 ಸಾವುಗಳು); 18-30 ವರ್ಷಗಳು (24.4%; 1,08,254 ಸಾವುಗಳು).
- ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತಗಳು: ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2023 ರಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತಗಳಿಂದ 1.73 ಲಕ್ಷ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು 4.47 ಲಕ್ಷ ಗಾಯಗಳಾಗಿವೆ - ಇದು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ 1.6% ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಪಘಾತಗಳು: 6,444 ಸಾವುಗಳು ಮಿಂಚು (39.7%), ಶಾಖದ ಹೊಡೆತ (12.5%), ಶೀತಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (11.4%) ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿವೆ.
- ಇತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಪಘಾತಗಳು: ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು ಸಂಚಾರ ಅಪಘಾತಗಳು (45.2%), ಹಠಾತ್ ಸಾವುಗಳು (14.5%), ಮುಳುಗುವಿಕೆ (8.6%), ಬೀಳುವಿಕೆ (5.7%), ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಪಘಾತ (3.2%).
- ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು: 2023 ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ 10,786 ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ (2022 ರಿಂದ 10% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ), ಇದರಲ್ಲಿ 4,690 ರೈತರು ಮತ್ತು 6,096 ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದು ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು ಒಬ್ಬ ರೈತ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಕೃಷಿ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ.
- ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು 2,518 ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ, ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಪಘಾತ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು: NCRB ವರದಿ (2023)

- ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯ-ಸಂಬಂಧಿತ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು: ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ 3.2% ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ವರದಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಸುಮಾರು 20% ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

- Mental illness accounted for 13,978 suicides.
- Tamil Nadu, Maharashtra, and Karnataka reported the highest illness-related suicides.
- Alarming, suicides due to cancer rose by 14%, and abortion-related fatalities spiked by 59%.

Additional Information - National Crime Record Bureau

- Set-up in - 1986
- Functions under - Ministry of Home Affairs
- Objective - It acts as a repository of information on crime and criminals so as to assist the investigators in linking crime to the perpetrators.
- Headquarter - New Delhi

Projects being implemented by NCRB

- Inter-Operable Criminal Justice System (ICJS) project
- Crime and Criminal Tracking Network & Systems(CCTNS)
- Reports - NCRB brings out three annual reports i.e. These reports are principal reference points for police officers, researchers, media & policymakers.

1. Crime in India
2. Accidental Deaths & Suicides in India
3. Prison Statistics India.

Model Youth Gram Sabha initiative Syllabus: GS2/Governance

Context

- The Union Government is set to launch the **Model Youth Gram Sabha (MYGS) initiative from October 2025.**
- It is inspired by the Model UN framework, to instill awareness about Panchayati Raj institutions among school students.

- ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯು 13,978 ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅನಾರೋಗ್ಯ-ಸಂಬಂಧಿತ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.
- ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು ಶೇ.14 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾವುಗಳು ಶೇ.59 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆಯಾಗಿವೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆ ಬ್ಯೂರೋ

- 1986 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ
- ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳು
- ಉದ್ದೇಶ - ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಲ್ಲಿ ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಇದು ಅಪರಾಧ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಭಂಡಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ - ನವದೆಹಲಿ

NCRB ಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು

- ಇಂಟರ್-ಆಪರೇಬಲ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (ICJS) ಯೋಜನೆ
- ಅಪರಾಧ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಸಿಸ್ಟಮ್ (CCTNS)
- ವರದಿಗಳು - NCRB ಮೂರು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ. ಈ ವರದಿಗಳು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿವೆ.

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ
2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಸಾವುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು
3. ಜೈಲು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಭಾರತ.

ಮಾದರಿ ಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಉಪಕ್ರಮ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2025 ರಿಂದ ಮಾದರಿ ಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ (MYGS) ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿದೆ.
- ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಇದು ಮಾದರಿ UN ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ.

Model Youth Gram Sabha (MYGS)

- The initiative will train rural and tribal students in grassroots democracy.
- **Vision: To create a new generation of informed and responsible citizens who see local governance as central to development and social justice.**
- The program involves students in mock Gram Sabha sessions, where they take on roles like sarpanch and ward members to discuss village issues and pass resolutions.
- Each school receives ₹20,000 financial support to conduct the activity.
- **Implementing Ministries:** Ministry of Panchayati Raj, in collaboration with the Ministries of Education and Tribal Affairs.

Bathukamma Festival Creates Two Guinness World Records

Syllabus: GS1/Culture

Context

- The Bathukamma festival set Guinness World Records for the largest floral arrangement and the most synchronized female dance participants.

Bathukamma Festival

- The Bathukamma festival is celebrated predominantly in Telangana.
- The term "Bathukamma" translates to "Mother Goddess Come Alive", reflecting the divine feminine energy and protection.

ಮಾದರಿ ಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ (MYGS)

- ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಳಮಟ್ಟದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ನೋಡುವ ಮಾಹಿತಿಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನಾಗರಿಕರ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಣಕು ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲು ಸರಪಂಚ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯು ₹20,000 ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು: ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯ.

ಬಾತುಕಮ್ಮ ಉತ್ಸವವು ಎರಡು ಗಿನ್ನೆಸ್ ವಿಶ್ವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಸಂದರ್ಭ

- ಬಾತುಕಮ್ಮ ಉತ್ಸವವು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಹೂವಿನ ಜೋಡಣೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ನೃತ್ಯ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಗಿನ್ನೆಸ್ ವಿಶ್ವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ಬಾತುಕಮ್ಮ ಉತ್ಸವ

- ಬಾತುಕಮ್ಮ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- "ಬಾತುಕಮ್ಮ" ಎಂಬ ಪದವು ದೈವಿಕ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ "ತಾಯಿ ದೇವತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸುತ್ತದೆ.

- Folklore connects the festival to **legends of Goddess Gauri as well as King Dhramangada and Queen Satyavati of the Chola dynasty.**
- Bathukamma's timing coincides with Navratri, celebrating life, devotion and the triumph of good over evil.

Remission of Duties and Taxes on Exported Products (RoDTEP) incentive scheme
Syllabus: GS3/Economy

Context

- **The Government has extended the Remission of Duties and Taxes on Exported Products (RoDTEP) incentive scheme for exporters until March 31, 2026.**

RoDTEP incentive scheme

- **Launched in - 2021.**
- **It replaced the older Merchandise Exports from India Scheme (MEIS), which was not compliant with World Trade Organization (WTO) norms.**
- **Objective - It is an incentive scheme by the Indian government to refund various embedded central, state, and local duties and taxes that were previously not reimbursed for exporters.**
- **Significance - By neutralizing these costs, the scheme aims to make Indian products more competitive in the global market.**
- **Implementation - Ministry of Commerce and Industry.**

Amazon's 'flying rivers'
Syllabus: GS1/ Geography

The forest acts like a pump relaying the water

- ಜಾನಪದವು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಗೌರಿ ದೇವತೆಯ ದಂತಕಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚೋಳ ರಾಜವಂಶದ ರಾಜ ಧ್ರಮಾಂಗದ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಸತ್ಯವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಾತುಕಮ್ಮದ ಸಮಯವು ನವರಾತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಜೀವನ, ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದ್ದರ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯತನದ ವಿಜಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ ವಿನಾಯಿತಿ (RoDTEP) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಸರ್ಕಾರವು ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ ವಿನಾಯಿತಿ (RoDTEP) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 31, 2026 ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

RoDTEP ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ

- 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದು ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ (WTO) ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರದ ಹಳೆಯ ಭಾರತದಿಂದ ಸರಕು ರಫ್ತು ಯೋಜನೆ (MEIS) ಅನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು.
- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಮರುಪಾವತಿಸದ ವಿವಿಧ ಎಂಬೆಡೆಡ್ ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸುಂಕಗಳು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಈ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಈ ಯೋಜನೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಅನುಷ್ಠಾನ - ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ.

ಅಮೆಜಾನ್‌ನ 'ಹಾರುವ ನದಿಗಳು'

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ

The forest acts like a pump relaying the water

In News

- **The Amazon rainforest plays a critical role in South America's water cycle through the phenomenon called "flying rivers".**

Flying Rivers

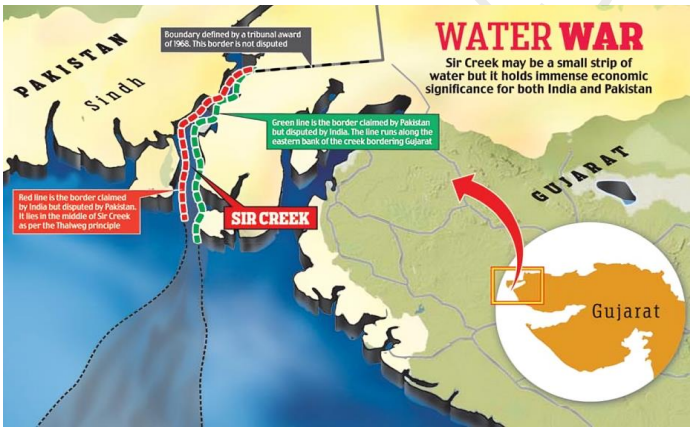
- **"Flying rivers" are massive streams of water vapour carried in the atmosphere, invisible to the eye.**

Flying Rivers

Process:

- Moisture originates from the Atlantic Ocean.
- Trade winds push moist air westward across the equator.
- Amazon trees act as a "biological pump" – absorb water from soil → transpire it back into the air → release huge amounts of water vapour.
- This recycled water forms clouds and rainfall further inland, supplying regions as far as the Andes and southern South America.

Sir Creek Syllabus: GS1/Places

In News

- **Defence Minister Rajnath Singh warned Pakistan that any aggression in the disputed Sir Creek area will be met with a strong response.**

ಸಂದರ್ಭ

- "ಹಾರುವ ನದಿಗಳು" ಎಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದ ಜಲಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಮೆಜಾನ್ ಮಳೆಕಾಡು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾರುವ ನದಿಗಳು

- "ಹಾರುವ ನದಿಗಳು" ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ನೀರಿನ ಅವಿಯ ಬೃಹತ್ ಹೊಳೆಗಳು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

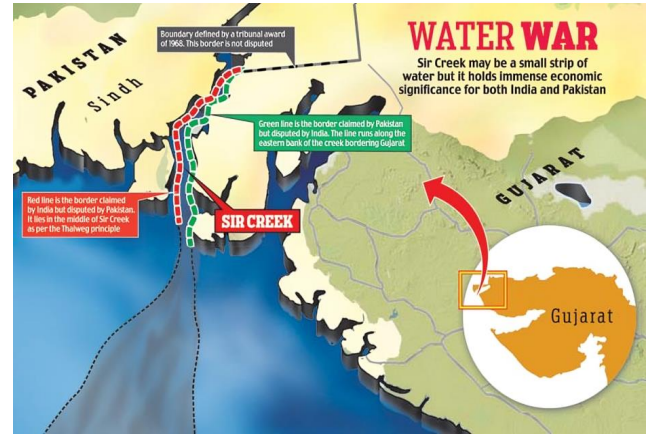
ಹಾರುವ ನದಿಗಳು

ವೃತ್ತಿಯೆ:

- ತೇವಾಂಶವು ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರುತಗಳು ಸಮಭಾಜಕದಾದ್ಯಂತ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- ಅಮೆಜಾನ್ ಮರಗಳು "ಜೈವಿಕ ಪಂಪ್" ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ - ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ → ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗಾಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತವೆ → ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನ ಅವಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಈ ಮರುಬಳಕೆಯ ನೀರು ಮೋಡಗಳು ಮತ್ತು ಮಳೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ, ಆಂಡಿಸ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದವರೆಗೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ಸ್ಥಳಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- ವಿವಾದಿತ ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವ ರಾಜನಾಥ್ ಸಿಂಗ್ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದರು.

Sir Creek region

- Sir Creek is a **96-km-long tidal estuary between Gujarat's Rann of Kutch and Pakistan.**
- The Rann lies on the border between Gujarat and the Pakistani province of Sind.
- It is considered a **disputed region due to varying interpretations of maritime boundary lines** by both sides.
- Sir Creek is a **strategic and sensitive zone along the Gujarat coastline**

DigiLocker

Syllabus: GS2/ Governance

Context

- The Union Public Service Commission (UPSC) has announced that candidates' documents, including caste, income, and disability certificates, will now be verified through DigiLocker.

DigiLocker

- **Launched by** - It is a flagship initiative launched in 2015 of the Ministry of Electronics & IT (MeitY) under the Digital India programme.
- **Mandate** - It is a digital platform and a paperless solution designed to ensure that a user can access the latest and updated versions of their documents online.
- **Significance** - It aims to provide a **digital wallet to every citizen so that all lifelong documents, including educational, identity, health records, insurance policy papers, PAN records, and driving licences and certificates, can be accessed anywhere, anytime.**

Hike in Wheat MSP

Syllabus: GS3/ Agriculture

Context

- The Union Cabinet, approved a 6.59% increase in the Minimum Support Price (MSP) for wheat to Rs 2,585 per quintal for 2026-27 marketing year.

ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್ ಪ್ರದೇಶ

- ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್ ಗುಜರಾತ್‌ನ ರನ್ ಆಫ್ ಕಚ್ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಡುವೆ 96 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ಉಬ್ಬರವಿಳಿತದ ನದೀಮುಖವಾಗಿದೆ.
- ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಗಡಿ ರೇಖೆಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ವಿವಾದಿತ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸರ್ ಕ್ರೀಕ್ ಗುಜರಾತ್ ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯವಾಗಿದೆ

ಡಿಜಿಲಾಕರ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಜಾತಿ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಡಿಜಿಲಾಕರ್ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC) ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಡಿಜಿಲಾಕರ್

- ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು - ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಐಟಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MeitY) 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ಆದೇಶ - ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಕಾಗದರಹಿತ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಬಳಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ದಾಖಲೆಗಳ ಇತ್ತೀಚಿನ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಿದ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಗುರುತು, ಆರೋಗ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳು, ವಿಮಾ ಪಾಲಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಪ್ಯಾನ್ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಾಲನಾ ಪರವಾನಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿತಾವಧಿಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ, ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯಾಲೆಟ್ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಗೋಧಿ MSP ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಕೃಷಿ

ಸಂದರ್ಭ

- 2026-27 ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗೋಧಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ (MSP) ಶೇ. 6.59 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಕ್ವಿಂಟಲ್‌ಗೆ ರೂ. 2,585 ಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ.

Minimum Support Prices (MSP)

- **Definition** - It is a form of market intervention by the Government of India to insure agricultural producers against any sharp fall in farm prices.
- **Announcement and Recommendation** - The Cabinet Committee of Economic Affairs announces the MSP at the start of each sowing season, taking into account the recommendations of the Commission for Agricultural Costs and Prices (CACP)
- **Significance** - MSP protects the producer-farmers against distress sale during bumper production years.

Crops Covered

- The Centre announces the MSP (which is not legally guaranteed) for 22 mandated crops and Fair & Remunerative Price for sugarcane.

These include

- **14 kharif crops** - paddy, jowar, bajra, maize, ragi, tur/arhar, moong, urad, groundnut, soyabean, sunflower, sesamum, niger seed, cotton,
- **6 rabi crops** - wheat, barley, gram, masur/lentil, rapeseed and mustard, and safflower
- **2 commercial crops** - Jute and Copra

Fair and Remunerative Price (FRP) of sugarcane

- **Recommended by** - Commission for Agricultural Costs and Prices (CACP)
- **Objective** - to assure margins on account of profit and risk to farmers, irrespective of the fact whether sugar mills generate profit or not.

Wheat Production in India

- **Area: In 2023-24**, the area under wheat stood at **318.33 lakh hectares**, while the production is estimated at **113.92 million tonnes**.

ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳು (MSP)

- ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ - ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ತೀವ್ರ ಕುಸಿತದ ವಿರುದ್ಧ ವಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸು - ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಸಮಿತಿ
- ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಪ್ರತಿ ಬಿತ್ತನೆ ಋತುವಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ MSP ದರವನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತವೆ, ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗದ (CACP) ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮಹತ್ವ - ಬಂಪರ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟದ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕ-ರೈತರನ್ನು MSP ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಬೆಲೆಗಳು

- ಕೇಂದ್ರವು 22 ಕಡ್ಡಾಯ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ MSP (ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಸೇರಿವೆ

- 14 ಖಾರಿಫ್ ಬೆಲೆಗಳು - ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ಬಾಜ್ರಾ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ರಾಗಿ, ತೊಗರಿ/ಅಹರ್, ಹೆಸರುಕಾಳು, ಉದ್ದು, ನೆಲಗಡಲೆ, ಸೋಯಾಬೀನ್, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ನೈಜರ್ ಬೀಜ, ಹತ್ತಿ,
- 6 ರಬಿ ಬೆಲೆಗಳು - ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ, ಕಡಲೆ, ಮಸೂರ್/ಮಸೂರ, ರಾಪ್ಸೀಡ್ ಮತ್ತು ಸಾಸಿವೆ, ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ
- 2 ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಲೆಗಳು - ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ

ಕಬ್ಬಿನ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ (FRP)

- ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ - ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗ (CACP)
- ಉದ್ದೇಶ - ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ ಉತ್ಪಾದನೆ

- ವಿಸ್ತೀರ್ಣ: 2023-24 ರಲ್ಲಿ, ಗೋಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು 318.33 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಷ್ಟಿತ್ತು, ಆದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 113.92 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

- In India wheat is the second largest crop after paddy in terms of area coverage.
- Major producing states - Uttar Pradesh, Madhya Pradesh, Punjab, Haryana, Rajasthan, Bihar, Gujarat and Maharashtra.
- Major Export Destinations (2023-24): Nepal, Iraq, South Korea, UAE and Mongolia.

Top Producing Countries

Market	% of Global Production	Total Production (2024/2025, Metric Tons)
China	18%	140.1 Million
European Union	15%	121.3 Million
India	14%	113.29 Million
Russia	10%	81.5 Million
United States	7%	53.65 Million

Condition for Wheat Cultivation

- **Climate: Temperature: Requires 10-15°C during sowing (germination) and 21-26°C during ripening and harvesting.**
- **Rainfall: Optimal rainfall is 50-100 cm. Excess rainfall can damage the crop.**
- **Soil Type: Grows best in well-drained loamy and clayey soil.**

Biomedical Research Career Programme

Syllabus: GS3/ S&T

In News

- The Union Cabinet has approved Phase-III (2025-26 to 2030-31) of the **Biomedical Research Career Programme (BRCP)** to significantly boost India's biomedical research ecosystem and global impact.

Biomedical Research Career Programme

- **Objective** - The programme aims to strengthen research systems, reduce regional disparities in scientific capabilities, and establish world-class biomedical research capacity.

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿಯು ಭತ್ತದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯಗಳು - ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಬಿಹಾರ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ.
- ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು ತಾಣಗಳು (2023-24): ನೇಪಾಳ, ಇರಾಕ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ, ಯುಎಇ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲಿಯಾ.

Top Producing Countries

Market	% of Global Production	Total Production (2024/2025, Metric Tons)
China	18%	140.1 Million
European Union	15%	121.3 Million
India	14%	113.29 Million
Russia	10%	81.5 Million
United States	7%	53.65 Million

ಗೋಧಿ ಕೃಷಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

- **ಹವಾಮಾನ:** ತಾಪಮಾನ: ಬಿತ್ತನೆ (ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವಿಕೆ) ಸಮಯದಲ್ಲಿ 10-15°C ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಾಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ಸಮಯದಲ್ಲಿ 21-26°C ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಮಳೆ:** ಸೂಕ್ತ ಮಳೆ 50-100 ಸೆಂ.ಮೀ.. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಳೆಯು ಬೆಳೆಗೆ ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾರ:** ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಬಸಿದು ಹೋಗುವ ಲೋಮಿ ಮತ್ತು ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಕೆರಿಯರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತದ ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಕೆರಿಯರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ (BRCP) ನ ಹಂತ-III (2025-26 ರಿಂದ 2030-31) ಅನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ.

ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಕೆರಿಯರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ

- **ಉದ್ದೇಶ** - ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ ಬಯೋಮೆಡಿಕಲ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

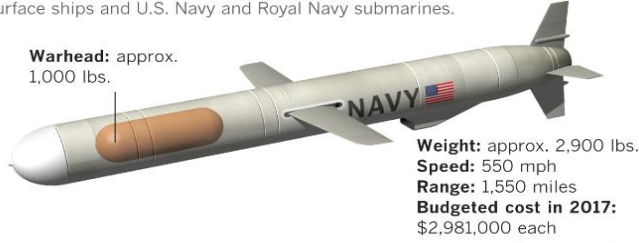
- BRCP is implemented through a partnership between the Department of Biotechnology (DBT), Government of India; the Wellcome Trust (WT), United Kingdom; and the India Alliance—a Special Purpose Vehicle (SPV) created for this initiative.

US Tomahawk Missiles

Syllabus: GS3/ Defence

Tomahawk cruise missile

The Tomahawk Land Attack Missile is an all-weather, long-range, subsonic cruise missile used for land attack warfare. It is launched from U.S. Navy surface ships and U.S. Navy and Royal Navy submarines.

- BRCP ಅನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ (DBT); ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ನ ವೆಲ್‌ಕಮ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (WT); ಮತ್ತು ಈ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶದ ವಾಹನ (SPV) ಇಂಡಿಯಾ ಅಲೈಯನ್ಸ್ ನಡುವಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯುಎಸ್ ಟೊಮಾಹಾಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ರಕ್ಷಣಾ

Tomahawk cruise missile

The Tomahawk Land Attack Missile is an all-weather, long-range, subsonic cruise missile used for land attack warfare. It is launched from U.S. Navy surface ships and U.S. Navy and Royal Navy submarines.

Context

- **Ukraine has requested long-range Tomahawk cruise missiles from the United States.**

Tomahawk missiles

- Tomahawks are **long-range subsonic cruise missiles** that can be **launched from ships, submarines or ground launchers.**
- They have **long-range, deep-strike capabilities**, and can hit targets **1,250km-2,500km** away.
- They **carry high-explosive warheads** designed to penetrate hardened targets like military bunkers.
- They **avoid radar detection by flying at high subsonic speeds** while maintaining low altitudes.

India Emerges as the Fastest-Growing Dairy Producer Worldwide

Syllabus: GS3/ Agriculture

Context

- **India's dairy sector has expanded by 70% in the past 11 years**, with milk production rising from 146 million tonnes in 2014-15 to 239 million tonnes in 2023-24.

ಸಂದರ್ಭ

- ಉಕ್ರೇನ್ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನಿಂದ ದೀರ್ಘ-ಶ್ರೇಣಿಯ ಟೊಮಾಹಾಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳನ್ನು ವಿನಂತಿಸಿದೆ.

ಟೊಮಾಹಾಕ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು

- ಟೊಮಾಹಾಕ್‌ಗಳು ದೀರ್ಘ-ಶ್ರೇಣಿಯ ಸಬ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಹಡಗುಗಳು, ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ನೌಕೆಗಳು ಅಥವಾ ನೆಲದ ಲಾಂಚರ್‌ಗಳಿಂದ ಉಡಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಅವು ದೀರ್ಘ-ಶ್ರೇಣಿಯ, ಆಳವಾದ-ದಾಳಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು 1,250 ಕಿಮೀ - 2,500 ಕಿಮೀ ದೂರದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಹುದು.
- ಅವು ಮಿಲಿಟರಿ ಬಂಕರ್‌ಗಳಂತಹ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಫೋಟಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ.
- ಕಡಿಮೆ ಎತ್ತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಬ್‌ಸಾನಿಕ್ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಮೂಲಕ ಅವು ರಾಡಾರ್ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತವು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಡೈರಿ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಕೃಷಿ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತದ ಡೈರಿ ವಲಯವು ಕಳೆದ 11 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 70% ರಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ, ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 2014-15ರಲ್ಲಿ 146 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಿಂದ 2023-24ರಲ್ಲಿ 239 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್‌ಗಳಿಗೆ ಏರಿತು.

Dairy Sector of India

- **Global Leadership:** India is the world's largest milk producer, contributing 24.76% of global milk output.
- **Economic Contribution:** Dairy is India's single largest agricultural commodity, contributing 5% to GDP and employing over 8 crore farmers.
- **Per Capita Availability:** Rose to 471 g/day in 2023-24, substantially above the world average of 322 g/day.
- **Top Producing states:** Uttar Pradesh, Rajasthan, and Madhya Pradesh.

Key Enablers of India's Dairy Success

- **National Dairy Development Board (NDDB)** - It was established in 1965 at Anand to replicate the Amul cooperative model across India.
- **Operation Flood(1970)** - It transformed India into the world's largest milk producer by creating a nationwide cooperative structure for procurement and distribution.

India-Russia Celebrate 25 Years of Strategic Partnership

Syllabus: GS2/IR

In News

- Russia and India have significantly advanced their 25-year strategic partnership amid a changing global landscape.

Background

- In 2000, Russian President Vladimir Putin and Indian Prime Minister Atal Bihari Vajpayee signed the declaration on strategic partnership, which opened a new chapter in bilateral relations.
- In December 2010, the Strategic Partnership was upgraded to a "Special and Privileged Strategic Partnership."

ಭಾರತದ ಡೈರಿ ವಲಯ

- ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕತ್ವ: ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ 24.76% ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆ: ಡೈರಿ ಭಾರತದ ಏಕೈಕ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದ್ದು, GDP ಗೆ 5% ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 8 ಕೋಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿದೆ.
- ತಲಾ ಲಭ್ಯತೆ: 2023-24ರಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ 471 ಗ್ರಾಂಗೆ ಏರಿಕೆ, ಇದು ವಿಶ್ವ ಸರಾಸರಿ 322 ಗ್ರಾಂ/ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- ಉನ್ನತ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಜ್ಯಗಳು: ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ.

ಭಾರತದ ಡೈರಿ ಯಶಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ (NDDB) - ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಅಮುಲ್ ಸಹಕಾರಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲು ಇದನ್ನು 1965 ರಲ್ಲಿ ಆನಂದ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಆಪರೇಷನ್ ಫ್ಲಡ್ (1970) - ಇದು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಸಹಕಾರಿ ರಚನೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು.

ಭಾರತ-ರಷ್ಯಾ 25 ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತವೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/IR

ಸಂದರ್ಭ

- ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಭೂದೃಶ್ಯದ ನಡುವೆಯೂ ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭಾರತ ತಮ್ಮ 25 ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿವೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ

- 2000 ರಲ್ಲಿ, ರಷ್ಯಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ವ್ಲಾಡಿಮಿರ್ ಪುಟಿನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಿ ಅಟಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯ ಘೋಷಣೆಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು, ಇದು ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ತೆರೆಯಿತು.
- ಡಿಸೆಂಬರ್ 2010 ರಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು "ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತು ಪಡೆದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ" ಗೆ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.

- Multiple institutional dialogues, including the Intergovernmental Commission and **2+2 Dialogue, ensure strong cooperation across politics, defense, trade, science, and culture.**

Leadership-level engagements

- The India-Russia Annual Summit is the highest dialogue mechanism, with **22 meetings held alternately in both countries.**
- The **Indian PM received Russia's highest honor, the Order of Saint Andrew.**

Multilateral engagement

- India and Russia closely cooperate in multilateral forums like the **UN, G20, BRICS, and SCO.**
- **Russia supports India's bid for a permanent UN Security Council seat.**

Trade & Economic relations

- India and Russia aim to **boost bilateral trade to \$100 billion by 2030 and investment to \$50 billion by 2025.**
- In FY 2023-24, trade hit a record **\$65.7 billion, with India exporting pharmaceuticals and machinery, and importing oil, fertilizers, and minerals from Russia.**

Defence & Security Cooperation

- **Joint military exercises - INDRA, Vostok & ZAPAD.**
- **Defence projects include - S-400 systems, T-90 tanks, Su-30 MKI jets, MiG-29 and Kamov helicopters, INS Vikramaditya, AK-203 rifles, and BrahMos missiles..**
- **Science & Technology Cooperation - nanotech, quantum computing, and nuclear energy (Kudankulam plant).**

- ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು 2+2 ಸಂವಾದ ಸೇರಿದಂತೆ ಬಹು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂವಾದಗಳು ರಾಜಕೀಯ, ರಕ್ಷಣೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾದ್ಯಂತ ಬಲವಾದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ನಾಯಕತ್ವ ಮಟ್ಟದ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ಭಾರತ-ರಷ್ಯಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೃಂಗಸಭೆಯು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಎರಡೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ 22 ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಿ ರಷ್ಯಾದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾದ ಆರ್ಡರ್ ಆಫ್ ಸೇಂಟ್ ಆಂಡ್ರೂ ಅನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ಭಾರತ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ UN, G20, BRICS ಮತ್ತು SCO ನಂತಹ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಕಟವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ.
- UN ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಿಡ್ ಅನ್ನು ರಷ್ಯಾ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ಭಾರತ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು \$100 ಬಿಲಿಯನ್ಗೆ ಮತ್ತು 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು \$50 ಬಿಲಿಯನ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- 2023-24 ರ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಪಾರವು ದಾಖಲೆಯ \$65.7 ಬಿಲಿಯನ್ಗೆ ತಲುಪಿದೆ, ಭಾರತವು ಔಷಧಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾದಿಂದ ತೈಲ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರ

- ಜಂಟಿ ಸೇನಾ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳು - INDRA, Vostok & ZAPAD.
- ರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಸೇರಿವೆ - S-400 ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, T-90 ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, Su-30 MKI ಜೆಟ್‌ಗಳು, MiG-29 ಮತ್ತು ಕಾಮೋವ್ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು, INS ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ, AK-203 ರೈಫಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು..
- ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಹಕಾರ - ನ್ಯಾನೊಟೆಕ್, ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ (ಕುಡಂಕುಲಂ ಸ್ಥಾವರ).

Pandit Chhannulal Mishra

Syllabus: Personality in News

Context

- The Prime Minister has expressed deep sorrow at the passing away of Padma Vibhushan Pandit Chhannulal Mishra ji.

Pandit Chhannulal Mishra (1936–2025)

- **Born:** He was born on August 3, 1936, in Azamgarh U.P.
- He was a renowned Indian Hindustani classical music singer.
- **Known for his mastery in khayal, Kirana gharana, thumri, dadra, and bhajans as well.**
- **Major Honours:** Padma Bhushan (2010), Padma Vibhushan (2020), Sangeet Natak Akademi Fellowship
- **Legacy:** He is known for rigorous discipline in riyaz and deep devotion to accuracy.

NATO Pipeline System (NPS)

Syllabus: GS2/IR

ಪಂಡಿತ್ ಛನ್ನಲಾಲ್ ಮಿಶ್ರಾ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ ಪಂಡಿತ್ ಛನ್ನಲಾಲ್ ಮಿಶ್ರಾ ಜಿ ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಿ ತೀವ್ರ ದುಃಖ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಡಿತ್ ಛನ್ನಲಾಲ್ ಮಿಶ್ರಾ (1936–2025)

- **ಜನನ:** ಅವರು ಆಗಸ್ಟ್ 3, 1936 ರಂದು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಅಜಮ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.
- ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಗಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು.
- ಖಯಾಲ್, ಕಿರಾನಾ ಘರಾನಾ, ಠುಮ್ರಿ, ದಾದ್ರಾ ಮತ್ತು ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಗೌರವಗಳು: ಪದ್ಮಭೂಷಣ (2010), ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ (2020), ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್
- ಪರಂಪರೆ: ಅವರು ರಿಯಾಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ನಿಖರತೆಗೆ ಆಳವಾದ ಭಕ್ತಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

NATO ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NPS)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/IR

In News

- Recently, Poland announced plans to join NATO Pipeline System (NPS) with a €4.7 billion investment.

NATO Pipeline System (NPS)

- **Mandate** - It was established during the Cold War. It supplies fuel and lubricants to NATO forces with modern flexibility.
- It spans about 10,000 km across 12 countries, has a storage capacity of 4.1 million cubic meters, and connects depots, air bases, airports, refineries, and transport points.

Additional Information - North Atlantic Treaty Organization (NATO)

- NATO, also called the North Atlantic Alliance, is an **intergovernmental military alliance**.
- **Headquarters: Brussels, Belgium**
- **Background:** It was established by 12 countries from Europe and North America with the signing of the **North Atlantic Treaty (also known as Washington Treaty) in 1949 in Washington, D.C** to provide collective security against the Soviet Union attack in the aftermath of World War II.
- **Collective Defense:** According to **Article 5, NATO works on the principle of collective defense**, where an attack on any NATO member is considered an attack on all NATO members. So far, **Article 5 has been invoked once - in response to the 9/11 terrorist attacks in the United States in 2001.**
- **Members:** It comprises **32 member states**. **Sweden became the 32nd member.**

Aspirational Agriculture Districts
Syllabus:GS3/Economy
In News

- The Centre announced 100 Aspirational Agriculture Districts to be developed under the Prime Minister Dhan-Dhaanya Krishi Yojana (PMDDKY) across 29 states and UTs.

ಸಂದರ್ಭ

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಪೋಲೆಂಡ್ €4.7 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ NATO ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NPS) ಗೆ ಸೇರುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

NATO ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (NPS)

- ಆದೇಶ - ಇದನ್ನು ಶೀತಲ ಸಮರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಆಧುನಿಕ ನಮ್ಮತೆಯೊಂದಿಗೆ NATO ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಲಾಭಿಕಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು 12 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 10,000 ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ, 4.1 ಮಿಲಿಯನ್ ಘನ ಮೀಟರ್ ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಡಿಪೋಗಳು, ವಾಯುನೆಲೆಗಳು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಉತ್ತರ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಒಪ್ಪಂದ ಸಂಸ್ಥೆ (NATO)

- ಉತ್ತರ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಒಕ್ಕೂಟ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ NATO, ಒಂದು ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಸೇನಾ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ಬ್ರಸೆಲ್ಸ್, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ
- ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಸೋವಿಯೆತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ದಾಳಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 1949 ರಲ್ಲಿ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಡಿ.ಸಿ.ಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಒಪ್ಪಂದ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಸಹಿ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕದ 12 ದೇಶಗಳು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು.
- ಸಾಮೂಹಿಕ ರಕ್ಷಣೆ: ಆರ್ಟಿಕಲ್ 5 ರ ಪ್ರಕಾರ, NATO ಸಾಮೂಹಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ NATO ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ NATO ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಆರ್ಟಿಕಲ್ 5 ಅನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ - 2001 ರಲ್ಲಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 9/11 ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ.
- ಸದಸ್ಯರು: ಇದು 32 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ವೀಡನ್ 32 ನೇ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಯಿತು.

ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಕೃಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ
ಸಂದರ್ಭ

- 29 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಧನ್-ಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ (PMDDKY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು 100 ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಕೃಷಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

- Uttar Pradesh leads with 12 districts, followed by Maharashtra (9), Madhya Pradesh and Rajasthan (8 each) and Bihar (7).

Prime Minister Dhan-Dhaanya Krishi Yojana

- **Launched in - 2025.** The scheme will be launched in partnership with states.

Key Focus Areas:

- **Enhancing agricultural productivity.**
- **Promoting crop diversification and sustainable practices.**
- **Expanding post-harvest storage at Panchayat and Block levels.**
- **Improving irrigation facilities.**
- **Facilitating long-term and short-term credit access.**

Building Rural Prosperity and Resilience Program

- **Purpose:** launched in partnership with states to address under-employment in agriculture.
- **Key Focus Areas:** Skilling, investment, and technology to invigorate rural economy. Modernizing agriculture with improved productivity and warehousing.
- **Target Beneficiaries:** Rural women, young farmers, marginal & small farmers and landless families.

Additional Information - Aspirational Districts Programme (ADP)

- **Launched in - 2018**
- **Objective -** It aims to rapidly and effectively transform 112 of the country's most socio-economically underdeveloped districts.
- **Implementation -** NITI Aayog

- ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವು 12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ, ನಂತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ (9), ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ (ತಲಾ 8) ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ (7).

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಧನ್-ಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ

- 2025 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:

- ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲು ನಂತರದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಾಲ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿತ್ವಾಪಕತ್ವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ಮಾಣ

- ಉದ್ದೇಶ: ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯ, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸುಧಾರಿತ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಗೋದಾಮಿನೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು.
- ಗುರಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು: ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು, ಯುವ ರೈತರು, ಅತಿಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು ಭೂಹೀನ ಕುಟುಂಬಗಳು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ADP)

- 2018 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ
- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ 112 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಅನುಷ್ಠಾನ - ನೀತಿ ಆಯೋಗ

H125 Helicopters

Syllabus: GS3/ Defence

Context

- **Airbus Helicopters, in partnership with Tata Advanced Systems, is setting up a final assembly line for the Indian made H125 utility helicopter in Vemagal, Karnataka.**

H125 Helicopters

- The **Airbus H125** is a light, single-engine utility helicopter.
- It is known for its versatility and **exceptional performance in high-altitude and high-temperature conditions.**
- The **H125** was formerly known as the **Eurocopter AS350.**
- The H125 will cater to **civil needs like emergency medical services, tourism, disaster relief, and law enforcement,**
- Its **military version (H125M)** will serve **India's armed forces, especially in high-altitude areas like the Himalayas.**

Ladakh Delegates Offered Terms of Article 371

Syllabus: GS2/Polity and Governance

Context

- Ladakh's two key socio-political amalgams, Leh Apex Body (LAB) and Kargil Democratic Alliance (KDA) decided to resume talks with the Ministry of Home Affairs (MHA) on Statehood and Sixth Schedule.
- The Centre has reportedly proposed special provisions under Article 371 of the Constitution as a potential alternative to Sixth Schedule status.

Background

- In 2019, the former State of Jammu & Kashmir was bifurcated into two Union Territories — Jammu & Kashmir, and Ladakh, the latter without a Legislative Assembly.

H125 ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ಟಾಟಾ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್‌ಡ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ ಜೊತೆಗಿನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್‌ಬಸ್ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ವೇಮಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ H125 ಯುಟಿಲಿಟಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಾಗಿ ಅಂತಿಮ ಜೋಡಣೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

H125 ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಳು

- ಏರ್‌ಬಸ್ H125 ಹಗುರವಾದ, ಏಕ-ಎಂಜಿನ್ ಯುಟಿಲಿಟಿ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಆಗಿದೆ.
- ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖತೆ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
- H125 ಅನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯೂರೋಕಾಪ್ಟರ್ AS350 ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- H125 ತುರ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಂತಹ ನಾಗರಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.
- ಇದರ ಮಿಲಿಟರಿ ಆವೃತ್ತಿ (H125M) ಭಾರತದ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದಂತಹ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಡಾಖ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 371 ರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಲಡಾಖ್‌ನ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಮಿಶ್ರಣಗಳಾದ ಲೇಹ್ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬಾಡಿ (LAB) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ಅಲೈಯನ್ಸ್ (KDA), ರಾಜ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಕುರಿತು ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದೊಂದಿಗೆ (MHA) ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಲು ನಿರ್ದರಿಸಿದವು.
- ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ 371 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಿನ್ನೆಲೆ

- 2019 ರಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಯಿತು - ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆ ಇಲ್ಲದ ಲಡಾಖ್.

- After its special status was removed, several political groups in Ladakh have been demanding that land, employment, and the cultural identity of Ladakh, should be protected under the Sixth Schedule.
- In 2019, the National Commission for Scheduled Tribes recommended the inclusion of Ladakh under the Sixth Schedule.

Sixth Schedule

- The Sixth Schedule under Article 244 provides for the formation of autonomous administrative divisions — Autonomous District Councils (ADCs) — that have some legislative, judicial, and administrative autonomy within a state.
- This Schedule contains provisions regarding the administration of tribal areas in the states of Assam, Meghalaya, Tripura and Mizoram.
- The Schedule also gives ARCs and ADCs the power to collect land revenue, impose taxes, regulate money lending and trading, collect royalties from licenses or leases for the extraction of minerals in their areas, and establish public facilities such as schools, markets, and roads.

Protections offered under Article 371

- Articles 371 and 371-A through J provide “special provisions” for specific states, often to give representation to certain religious and social groups and to allow these groups to exercise autonomy over their affairs without interference from the state and central governments.
- Special provisions under Article 371 would allow protections to be extended to the local population of Ladakh.

- ಅದರ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ ನಂತರ, ಲಡಾಖ್‌ನ ಹಲವಾರು ರಾಜಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳು ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಲಡಾಖ್‌ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ.
- 2019 ರಲ್ಲಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗವು ಲಡಾಖ್ ಅನ್ನು ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು.

ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿ

- ಆರ್ಟಿಕಲ್ 244 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಅನುಸೂಚಿಯು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳ ರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ - ಸ್ವಾಯತ್ತ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳು (ADCs) - ಇವು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಶಾಸಕಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ಈ ಅನುಸೂಚಿಯು ಅಸ್ಸಾಂ, ಮೇಘಾಲಯ, ತ್ರಿಪುರ ಮತ್ತು ಮಿಜೋರಾಂ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಈ ಅನುಸೂಚಿಯು ಭೂ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ, ಹಣ ಸಾಲ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಪರವಾನಗಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಿಂದ ರಾಯಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ARCಗಳು ಮತ್ತು ADCಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

371 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ರಕ್ಷಣೆಗಳು

- 371 ಮತ್ತು 371-A ರಿಂದ J ವರೆಗಿನ ಲೇಖನಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ “ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು” ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- 371 ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಲಡಾಖ್‌ನ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

100 Years of UPSC : the guardian of meritocracy

Syllabus: GS2/Polity and Governance

Context

- The Union Public Service Commission (UPSC) marks a century of its establishment on October 1.

Union Public Service Commission (UPSC)

- **Establishment:** The Government of India Act, 1919, first provided for such a body, and in October 1926, the Public Service Commission was set up, following the recommendations of the Lee Commission (1924).
- Later named the **Federal Public Service Commission (1937)**, it was renamed the **Union Public Service Commission** with the adoption of India's Constitution on 26th January 1950.
- **Functions-** The UPSC conducts **civil services examinations to select officers for the Indian Administrative Service , Indian Foreign Service and the Indian Police Service , among others.**
- **Members:** Besides the chairman, it can have a maximum of 10 members.
- **Appointment -** A UPSC chairman is appointed for a term of six years or until attaining 65 years of age, all members have the same term.
- **Reappointment:** The UPSC Chairman is **not eligible for reappointment after completing their term.**
- **Removal (317): Removal by President:**
 1. Can only be done on the **ground of misbehaviour.**
 2. **Requires a Supreme Court inquiry and report** confirming the misbehaviour.
 3. **Reference to the Supreme Court is made by the President.**
 4. **Can remove without Supreme Court inquiry if the person:** Is adjudged insolvent, engages in paid employment outside office duties, is unfit due to mental or physical infirmity.

UPSC ಯ 100 ವರ್ಷಗಳು: ಅರ್ಹತೆಯ ರಕ್ಷಕ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ (UPSC) ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1 ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಶತಮಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ (UPSC)

- ಸ್ಥಾಪನೆ: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆ, 1919, ಮೊದಲು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1926 ರಲ್ಲಿ, ಲೀ ಆಯೋಗದ (1924) ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ನಂತರ ಫೆಡರಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ (1937) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು, ಇದನ್ನು ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- ಕಾರ್ಯಗಳು- ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ, ಭಾರತೀಯ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಸೇವೆ, ಇತರವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು UPSC ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- ಸದಸ್ಯರು: ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಜೊತೆಗೆ, ಇದು ಗರಿಷ್ಠ 10 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು.
- ನೇಮಕಾತಿ - UPSC ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅಥವಾ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಒಂದೇ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಮರುನೇಮಕಾತಿ: UPSC ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ ಮರುನೇಮಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.
- ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆ (317): ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆ:
 1. ದುರುಪಯೋಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು.
 2. ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
 3. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
 4. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು: ದಿವಾಳಿ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಕಚೇರಿ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಹೊರಗೆ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೆ.

Civil Services Day

- **Civil Services Day is observed on 21st April every year**
- **Reason** - to commemorate the day in 1947 when **Sardar Vallabhbhai Patel addressed the first batch of civil servants** at the Metcalfe House, New Delhi.
- **He termed civil servants as the "Steel frame of India,"** emphasizing their role in maintaining unity and integrity.

Abhidhamma Divas Syllabus :GS1/History

In News

- **The International Buddhist Confederation (IBC), in collaboration with Gautam Buddha University (GBU), Antarrashtriya Bauddh Shodh Sansthan and the Ministry of Culture celebrated International Abhidhamma Day**

Abhidhamma Divas

- **It commemorates the Buddha's descent from the Tāvātīṃsa Heaven after imparting Abhidhamma teachings.**
- **According to tradition, after attaining enlightenment, the Buddha spent three months in the Tāvātīṃsa Heaven. He taught the Abhidhamma to his mother, Māyā, who had passed away and was reborn there.**

Significance in Modern Times:

- **Abhidhamma Divas encourages mindfulness, self-reflection, and spiritual growth.**
- **It reinforces the core values of Buddhism, including compassion and the pursuit of wisdom.**
- **The observance also highlights the importance of connecting with the teachings of the Buddha to lead a life of peace and purpose.**

ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ದಿನ

- ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ದಿನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್ 21 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಕಾರಣ - 1947 ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯ ಮೆಟ್‌ಕಾಲ್ಡ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಕರ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಚ್ ಅನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ದಿನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು.
- ಅವರು ನಾಗರಿಕ ಸೇವಕರನ್ನು "ಭಾರತದ ಉಕ್ಕಿನ ಚೌಕಟ್ಟು" ಎಂದು ಕರೆದರು, ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅಭಿಧಮ್ಮ ದಿವಸ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ :GS1/ಇತಿಹಾಸ

ಸಂದರ್ಭ

- ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (GBU), ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೌದ್ಧ ಶೋಧ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೌದ್ಧ ಒಕ್ಕೂಟ (IBC) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿಧಮ್ಮ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು

ಅಭಿಧಮ್ಮ ದಿವಸ್

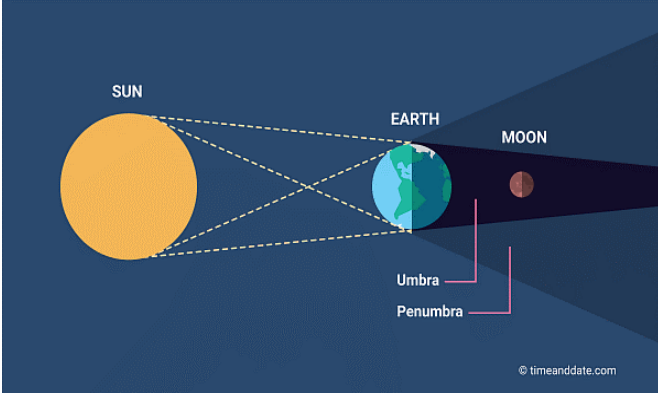
- ಇದು ಅಭಿಧಮ್ಮ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ನಂತರ ಬುದ್ಧನು ತಾವತಿಶ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ನಂತರ, ಬುದ್ಧನು ತಾವತಿಶ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದನು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮಾಯಾಳಿಗೆ ಅಭಿಧಮ್ಮವನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು, ಅವರು ನಿಧನರಾದರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆದರು.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ:

- ಅಭಿಧಮ್ಮ ದಿವಸ್ ಸಾವಧಾನತೆ, ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಆಚರಣೆಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

Supermoon

Syllabus: GS1/Geography

Context

- The Supermoon, also known as the Harvest Moon, was observed recently.

Supermoon

- A supermoon occurs when a full moon or new moon coincides with the moon's closest approach to the earth in its elliptical orbit — a point known as the perigee.
- Because the moon's orbit is not a perfect circle, its distance from the earth varies throughout the month by around 50,000 km.
- When the moon is near its perigee and also directly opposite the sun, the full moon appears about 14% larger and 30% brighter than when it is at its farthest point. This is the supermoon.
- Culturally, supermoons have long captured human imagination, inspiring folklore and spiritual observances across civilisations.
- The term "supermoon" was first used by astrologer Richard Nolle in the 1970s and is now common in astronomy and the media.

Moscow Format Talks

Syllabus: GS2/ International Relation

In News

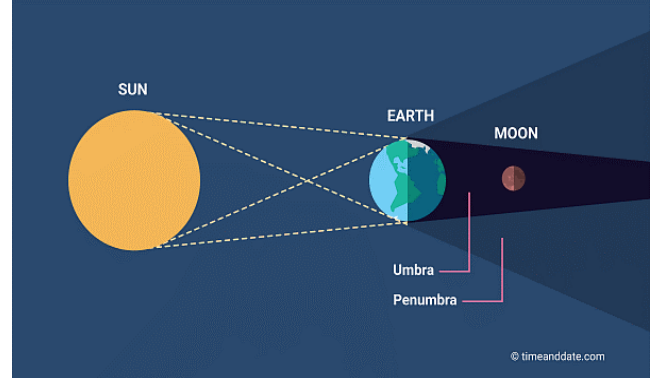
- India, China, Pakistan attend 10-nation Moscow Format talk.

Moscow Format Talks

- Established in - 2017

ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ಭೂಗೋಳ

ಸಂದರ್ಭ

- ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್, ಇದನ್ನು ಹಾರ್ವೆಸ್ಟ್ ಮೂನ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಇದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು.

ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್

- ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಥವಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ದೀರ್ಘವೃತ್ತದ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಚಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರದ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾದಾಗ ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ - ಈ ಬಿಂದುವನ್ನು ಪರಿಜಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಚಂದ್ರನ ಕಕ್ಷೆಯು ಪರಿಪೂರ್ಣ ವೃತ್ತವಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅದರ ಅಂತರವು ತಿಂಗಳಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 50,000 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪರಿಜಿಯ ಬಳಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇರುವಾಗ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಅದರ ಅತ್ಯಂತ ದೂರದ ಬಿಂದುವಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು 14% ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮತ್ತು 30% ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್‌ಗಳು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮಾನವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿವೆ, ನಾಗರಿಕತೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.
- "ಸೂಪರ್‌ಮೂನ್" ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮೊದಲು ಜ್ಯೋತಿಷಿ ರಿಚರ್ಡ್ ನೋಲ್ 1970 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರು ಮತ್ತು ಈಗ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮಾಸ್ಕೋ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾತುಕತೆಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧ

ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ

- ಭಾರತ, ಚೀನಾ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ 10 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಾಸ್ಕೋ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾಸ್ಕೋ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾತುಕತೆಗಳು

- 2017 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು

- **Objective** - It is a regional diplomatic initiative to address the Afghanistan conflict, promote stability, and foster national reconciliation.
- **Significance** - It serves as a platform for regional countries to coordinate on Afghan peace and stability.
- **Members** - India, Afghanistan, China, Iran, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Pakistan, Russia, Tajikistan, and Uzbekistan.

Polar Silk Road

Syllabus: GS2/ International Relation

In News

- The Chinese ship "Istanbul Bridge" became the first commercial vessel to sail from Ningbo-Zhoushan (China) to Felixstowe (UK) via the Arctic in 18 days, marking the operational launch of the Polar Silk Route.

Polar Silk Road

- The Polar Silk Road is a part of China's broader Belt and Road Initiative (BRI), envisioned as a "blue economic corridor" through the Arctic Ocean.
- It focuses on developing navigable Arctic sea routes connecting East Asia, North America, and Western Europe via the Northern Sea Route (NSR) along Russia's coast.
- **Significance** - It establishes a new shipping corridor between Asia and Europe — shorter and more cost-effective than the Suez Canal route.

- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದೇಶಗಳು ಅಫಘಾನ್ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸದಸ್ಯರು - ಭಾರತ, ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಚೀನಾ, ಇರಾನ್, ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಕಿರ್ಘಿಸ್ತಾನ್, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ರಷ್ಯಾ, ತಜಿಕಿಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್.

ಪೋಲಾರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ರೋಡ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧ

ಸಂದರ್ಭ

- "ಇಸ್ತಾಂಬುಲ್ ಸೇತುವೆ" ಎಂಬ ಚೀನೀ ಹಡಗು 18 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂಗ್ಬೋ-ಝೌಶನ್ (ಚೀನಾ) ನಿಂದ ಫೆಲಿಕ್ಸ್‌ಸ್ಟೋವ್ (ಯುಕೆ) ಗೆ ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಡಗು ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು, ಇದು ಪೋಲಾರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಮಾರ್ಗದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೋಲಾರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ರಸ್ತೆ

- ಪೋಲಾರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ರಸ್ತೆಯು ಚೀನಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ಬೆಲ್ಟ್ ಮತ್ತು ರೋಡ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್ (BRI) ನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ, ಇದನ್ನು ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮೂಲಕ "ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್" ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಇದು ರಷ್ಯಾದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗ (NSR) ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ, ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪ್ ಅನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಸಂಚಾರಯೋಗ್ಯ ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಇದು ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ನಡುವೆ ಹೊಸ ಹಡಗು ಕಾರಿಡಾರ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ - ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ.

Additional Information - China's Belt and Road Initiative (BRI)

OBOR

1. One Belt One Road (OBOR) is an ambitious project of China that focuses on connectivity and cooperation among multiple countries spread across the continents of Asia, Africa and Europe. OBOR spans about 78 countries.
2. Initially announced in the year 2013, the project involves building networks of roadways, railways, maritime ports, power grids, oil and gas pipelines and associated infrastructure projects.

The project Covers two parts

- **Silk Road Economic Belt** - It is land-based and is expected to connect China with Central Asia, Eastern Europe and Western Europe.
- **21st Century Maritime Silk Road** - It is sea-based and is expected to connect China's southern coast to the Mediterranean, Africa, South-East Asia and Central Asia.

Operation HAECHI-VI

Syllabus: GS2/International Institutions; GS3/Cybersecurity

Context

- **The Central Bureau of Investigation (CBI) has arrested eight accused and identified 45 suspects as part of Interpol's Operation HAECHI-VI.**

Operation HAECHI-VI

- **The operation focused on seven categories of offences:**
 1. cyber-enabled financial crime,
 2. voice phishing,
 3. love and romance scams,
 4. online sextortion,
 5. investment fraud,
 6. money laundering linked to illegal online gambling,
 7. business email compromise,
 8. e-commerce fraud.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಚೀನಾದ ಬೆಲ್ಟ್ ಮತ್ತು ರೋಡ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್ (BRI)

OBOR

1. ಒನ್ ಬೆಲ್ಟ್ ಒನ್ ರೋಡ್ (OBOR) ಚೀನಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಏಷ್ಯಾ, ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಬಹು ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. OBOR ಸುಮಾರು 78 ದೇಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.
2. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 2013 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾದ ಈ ಯೋಜನೆಯು ರಸ್ತೆಗಳು, ರೈಲ್ವೆಗಳು, ಕಡಲ ಬಂದರುಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಗ್ರಿಡ್‌ಗಳು, ತೈಲ ಮತ್ತು ಅನಿಲ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

- **ಸಿಲ್ಕ್ ರೋಡ್ ಆರ್ಥಿಕ ಪಟ್ಟಿ** - ಇದು ಭೂ-ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಚೀನಾವನ್ನು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ, ಪೂರ್ವ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಡಲ ರೇಷ್ಮೆ ರಸ್ತೆ** - ಇದು ಸಮುದ್ರ-ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಆಪರೇಷನ್ HAECHI-VI

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು; GS3/ಸೈಬರ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI) ಎಂಟು ಆರೋಪಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ಪೋಲ್‌ನ ಆಪರೇಷನ್ HAECHI-VI ನ ಭಾಗವಾಗಿ 45 ಶಂಕಿತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

HAECHI-VI ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ

- ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಏಳು ವರ್ಗಗಳ ಅಪರಾಧಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ:
 1. ಸೈಬರ್-ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಪರಾಧ,
 2. ಧ್ವನಿ ಫಿಶಿಂಗ್,
 3. ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಯ ಹಗರಣಗಳು,
 4. ಆನ್‌ಲೈನ್ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ,
 5. ಹೂಡಿಕೆ ವಂಚನೆ,
 6. ಅಕ್ರಮ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಜೂಜಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ,
 7. ವ್ಯವಹಾರ ಇಮೇಲ್ ರಾಜಿ,
 8. ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ವಂಚನೆ.

- Investigators worked together to **detect and disrupt online fraud** as well as money laundering activities, **blocking over 68,000 associated bank accounts and freezing close to 400 cryptocurrency wallets.**

Additional Information - International Criminal Police Organization (INTERPOL)

- It is an intergovernmental organization established in **1923.**
- **Objective** - To facilitate worldwide **police cooperation and crime control in around 195 countries.**
- **Headquarters** - Lyon, France

Different Types of Notices issued by INTERPOL

- INTERPOL issues various notices to facilitate worldwide police cooperation and crime control.

1. Red Notice

- It is issued to **seek the arrest of a person.**
- The person is in the wanted list of an international tribunal or in a judicial jurisdiction.

2. Green Notice

- It is issued to **warn about the criminal activities of a person.**
- It is issued if the person is considered as a possible threat to public safety.

3. Blue Notice

- It is issued to **obtain information about a person.**

4. Yellow Notice

- **To locate a missing person.** It is also issued when a person is unable to identify himself or herself.

5. Black Notice

- **To seek information about unidentified bodies.**

6. Orange Notice

- It is issued to process an **imminent threat or danger to property or person.**

- ತನಿಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ವಂಚನೆ ಹಾಗೂ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಲು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು, 68,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧಿತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 400 ಕ್ರಿಪ್ಟೋಕರೆನ್ಸಿ ವ್ಯಾಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪೊಲೀಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ (INTERPOL)

- ಇದು 1923 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ - ಸುಮಾರು 195 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಪೊಲೀಸ್ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು.
- ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ - ಲಿಯಾನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್

INTERPOL ಹೊರಡಿಸಿದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ನೋಟೀಸ್‌ಗಳು

- ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಪೊಲೀಸ್ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಇಂಟರ್‌ಪೊಲ್ ವಿವಿಧ ನೋಟೀಸ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

1. ರೆಡ್ ನೋಟೀಸ್

- ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಂಧನವನ್ನು ಕೋರಲು ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ವಾಂಟ್‌ಡ್ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

2. ಗ್ರೀನ್ ನೋಟೀಸ್

- ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಪರಾಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಬೆದರಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. ನೀಲಿ ಸೂಚನೆ

- ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಹಳದಿ ಸೂಚನೆ

- ಕಾಣೆಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗಲೂ ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಕಪ್ಪು ಸೂಚನೆ

- ಗುರುತಿಸಲಾಗದ ದೇಹಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು.

6. ಕಿತ್ತಳೆ ಸೂಚನೆ

- ಅಸ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸನ್ನಿಹಿತ ಬೆದರಿಕೆ ಅಥವಾ ಅಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಲು ಇದನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

7. Purple Notice

- To provide information on procedures, modus operandi, devices or hiding place

Central Bureau of Investigation

- **Set up in** - It was set up in 1963 by a resolution of the **Ministry of Home Affairs**.
- **Established under** - It comes under the administrative control of the Department of Personnel and Training (DoPT) of the **Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions**.
- **Recommended by** - It was established on the recommendation of the **Santhanam Committee**.
- **Legal status** - The **CBI is not a statutory body. It derives its powers from the Delhi Special Police Establishment (DSPE) Act, 1946.**

Functions

1. The CBI is the main **investigating agency of the Central Government**.
2. It also provides **assistance to the Central Vigilance Commission and Lokpal**.
3. It is also the nodal police agency in India which coordinates **investigations on behalf of Interpol Member countries**.

PM Gati Shakti National Master Plan **Syllabus: GS3/Infrastructure**

Context

- The Union Cabinet on Economic Affairs approved four multi-tracking projects under the PM Gati Shakti National Master Plan.
- These projects span across Maharashtra, Madhya Pradesh, Gujarat, and Chhattisgarh, adding about 894 km to the Indian Railways network.

7. ನೇರಳೆ ಸೂಚನೆ

- ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು, ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ, ಸಾಧನಗಳು ಅಥವಾ ಅಡಗುತಾಣಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು

ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ

- ಸ್ಥಾಪನೆ - ಇದನ್ನು 1963 ರಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ - ಇದು ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆಯ (DoPT) ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
- ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದವರು - ಇದನ್ನು ಸಂತಾನಂ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ಕಾನೂನು ಸ್ಥಿತಿ - CBI ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ. ಇದು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದೆಹಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (DSPE) ಕಾಯ್ದೆ, 1946 ರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಾರ್ಯಗಳು

1. CBI ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
2. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಜಾಗೃತ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲ್‌ಗೆ ಸಹ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಇದು ಇಂಟರ್‌ಪೋಲ್ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರವಾಗಿ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಪೊಲೀಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ **ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ**

ಸಂದರ್ಭ

- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಹು-ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.
- ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ, ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 894 ಕಿ.ಮೀ. ಸೇರಿಸುತ್ತವೆ.

PM GatiShakti

- **It was launched in - 2021**
- **Objective** - to enhance the country's infrastructure and promote seamless connectivity across various sectors.
- **Significance** - It is a transformative approach for economic growth and sustainable development which is driven by seven engines - **railway, roads, ports, waterways, airports, mass transport and logistics infrastructure.**
- **Implementation:** PM Gati Shakti will incorporate the infrastructure schemes of various Ministries and State Governments like **Bharatmala, Sagarmala, inland waterways, dry/land ports, UDAN** etc.

WHO Global Report on Trends in Prevalence of Tobacco Use Syllabus: GS2/ Health

In News

- **The WHO Global Report on Trends in Prevalence of Tobacco Use 2000-2024 and projections 2025-2030 has been released.**

Key Highlights

Global Trends:

- **Decline in Use:** Global adult tobacco use dropped from **26.2% (2010) to 19.5% (2024).**
- **Still Prevalent:** Despite progress, **1 in 5 adults globally still consumes tobacco.**
- **E-Cigarettes Rise:** Over **100 million people worldwide now use e-cigarettes,** posing new regulatory and health challenges.

India's Progress & Status:

- **Tobacco Users (2024):** Around **243.48 million Indians aged 15+ use tobacco.**
- **Global Standing:** India is the **2nd largest producer (after China) and 2nd largest exporter (after Brazil).**

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ

- ಇದನ್ನು 2021 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು
- ಉದ್ದೇಶ - ದೇಶದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಡೆರಹಿತ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಮಹತ್ವ - ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲ ವಿಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಏಳು ಎಂಜಿನ್‌ಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ - ರೈಲ್ವೆ, ರಸ್ತೆಗಳು, ಬಂದರುಗಳು, ಜಲಮಾರ್ಗಗಳು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ.
- ಅನುಷ್ಠಾನ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ಭಾರತ ಮಾಲಾ, ಸಾಗರಮಾಲಾ, ಒಳನಾಡಿನ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳು, ಒಣ/ಭೂ ಬಂದರುಗಳು, ಉಡಾನ್ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆಯ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕುರಿತು WHO ಜಾಗತಿಕ ವರದಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆರೋಗ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ

- ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆಯ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು 2000-2024 ಮತ್ತು 2025-2030ರ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳ ಕುರಿತು WHO ಜಾಗತಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು:

- ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ: ಜಾಗತಿಕ ವಯಸ್ಕ ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆ 26.2% (2010) ರಿಂದ 19.5% (2024) ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- ಪ್ರಗತಿಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 5 ವಯಸ್ಕರಲ್ಲಿ 1 ಜನರು ಇನ್ನೂ ತಂಬಾಕು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಇ-ಸಿಗರೇಟ್‌ಗಳ ಏರಿಕೆ: ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ 100 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಈಗ ಇ-ಸಿಗರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿ:

- ತಂಬಾಕು ಬಳಕೆದಾರರು (2024): 15 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಮಾರು 243.48 ಮಿಲಿಯನ್ ಭಾರತೀಯರು ತಂಬಾಕು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಿತಿ: ಭಾರತವು 2 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ (ಚೀನಾ ನಂತರ) ಮತ್ತು 2 ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಫ್ತುದಾರ (ಬ್ರೆಜಿಲ್ ನಂತರ).

Initiatives taken by India to Control Tobacco Consumption

- **Cigarettes Act, 1975** - The act mandated the display of statutory **health warnings in advertising and cigarette packages.**
- **Cigarettes and other Tobacco Products Act (COTPA), 2003** - The act replaced the Cigarettes Act of 1975. It aims to **provide smoke-free public places and also place restrictions on tobacco advertising and promotion.**
- **Prohibition of Electronic Cigarettes Bill, 2019** - To prohibit the Production, Manufacture, Import, Export, Transport, Sale, Distribution, Storage and Advertisement of e-Cigarettes.
- **National Health Policy 2017** - It has set an ambitious target of **reducing tobacco use by 30% by 2025.**
- **Tobacco Quit line service - 1800-112-356** - It was initiated in 2016 to reach a large number of tobacco users. It **aims to provide telephone-based information, advice and support for tobacco cessation.**
- **National Tobacco Control Programme (launched in 2007-08):** Aims to create awareness about harmful effects, **aligned with the WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC).**
- **Tobacco-Free Film Rules (2024):** Enforced new standards for tobacco depiction in films and TV.
- **Yellow Line Campaign:** Introduced **visible indicators (yellow lines) around schools to reinforce bans on tobacco sales** within 100 yards.
- **Taxation and Price Interventions:** **Incremental increases in excise and GST duties**, though experts recommend further hikes to maximize impact.

About Tobacco (Nicotiana tabacum)

- **Cultivation** - It is an annual herbaceous plant **native to tropical and subtropical regions of South America** and widely cultivated worldwide.

ತಂಪಾಕು ಸೇವನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಭಾರತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- ಸಿಗರೇಟ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1975 - ಜಾಹೀರಾತು ಮತ್ತು ಸಿಗರೇಟ್ ಪ್ಯಾಕೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆರೋಗ್ಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದನ್ನು ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ಸಿಗರೇಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ತಂಪಾಕು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (COTPA), 2003 - ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು 1975 ರ ಸಿಗರೇಟ್ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಇದು ಹೊಗೆ ಮುಕ್ತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ತಂಪಾಕು ಜಾಹೀರಾತು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
- ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಿಗರೇಟ್ ನಿಷೇಧ ಮಸೂದೆ, 2019 - ಇ-ಸಿಗರೇಟ್‌ಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಆಮದು, ರಫ್ತು, ಸಾಗಣೆ, ಮಾರಾಟ, ವಿತರಣೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲು.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿ 2017 - ಇದು 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ತಂಪಾಕು ಬಳಕೆಯನ್ನು 30% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ತಂಪಾಕು ತ್ಯಜಿಸುವ ದೂರವಾಣಿ ಸೇವೆ - 1800-112-356 - ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ತಂಪಾಕು ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು ತಲುಪಲು ಇದನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ತಂಪಾಕು ನಿಲುಗಡೆಗೆ ದೂರವಾಣಿ ಆಧಾರಿತ ಮಾಹಿತಿ, ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಂಪಾಕು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (2007-08 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು): ತಂಪಾಕು ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕುರಿತಾದ WHO ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಮಾವೇಶ (FCTC) ಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ತಂಪಾಕು ಮುಕ್ತ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿಯಮಗಳು (2024): ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಂಪಾಕು ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಹಳದಿ ರೇಖೆ ಅಭಿಯಾನ: 100 ಗಜಗಳ ಒಳಗೆ ತಂಪಾಕು ಮಾರಾಟದ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಶಾಲೆಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಚರ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು (ಹಳದಿ ರೇಖೆಗಳು) ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು: ಅಬಕಾರಿ ಮತ್ತು GST ಸುಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹೆಚ್ಚಳ, ಆದರೂ ತಜ್ಞರು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತಂಪಾಕು (ನಿಕೋಟಿಯಾನಾ ಟಾಬಾಕಮ್) ಬಗ್ಗೆ

- ಕೃಷಿ - ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮತ್ತು ಉಪೋಷ್ಣವಲಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೂಲಿಕೆಯ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

- **Climatic conditions** - It requires a **frost-free period of 90–120 days**, with **optimal temperatures of 20°C–30°C** and **at least 500 mm of rainfall**;
- **Soil** - It prefers **well-drained sandy loam or alluvial soils**.
- **Nicotine content** - Every part of the plant (except the seed) contains nicotine (2–8% nicotine), concentrated mostly in the **leaves (about 64% of total plant nicotine content)**.

Reforming Passive Euthanasia in India
Syllabus: GS2/Polity and Governance;
GS4/Ethics

Context

- Despite the legal validity of passive euthanasia, its implementation remains mired in procedural complexity, institutional gaps, and ethical ambiguity.
- **Note - Karnataka is the second State after Kerala to implement the directive.**

Supreme Court Ruling

- **Common Cause vs. Union of India & Anr. (2018) case** - It recognised **right to die with dignity as a fundamental right under Article 21** and **upheld legal validity of passive euthanasia**.
- **Definition of Euthanasia** - It is an act of **deliberately ending a person's life to relieve suffering from painful and incurable disease or disorder**.

Passive euthanasia v/s Active euthanasia

- **Passive euthanasia** - It is **withholding or withdrawal of life-sustaining treatment for terminally ill patients** undergoing prolonged medical treatment **with no hope of recovery** and do not have decision-making capacity.
- **Active euthanasia** - It is the **intentional act of killing a terminally ill patient on voluntary request**. It is **illegal in India**.

- ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು - ಇದಕ್ಕೆ 90-120 ದಿನಗಳ ಹಿಮ-ಮುಕ್ತ ಅವಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, ಸೂಕ್ತ ತಾಪಮಾನ 20°C-30°C ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ 500 ಮಿಮೀ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ;
- ಮಣ್ಣು - ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಿದುಹೋದ ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಲೋಮ್ ಅಥವಾ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣನ್ನು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ನಿಕೋಟಿನ್ ಅಂಶ - ಸಸ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವು (ಬೀಜವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ನಿಕೋಟಿನ್ (2-8% ನಿಕೋಟಿನ್) ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಒಟ್ಟು ಸಸ್ಯ ನಿಕೋಟಿನ್ ಅಂಶದ ಸುಮಾರು 64%).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ರಾಜಕೀಯತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ; GS4/ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಸಂದರ್ಭ

- ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣದ ಕಾನೂನು ಸಿಂಧುತ್ವದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಂತರಗಳು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ಕೇರಳದ ನಂತರ ಈ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪು

- ಕಾಮನ್ ಕಾಸ್ vs. ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ & ಅನರ್. (2018) ಪ್ರಕರಣ - ಇದು ಘನತೆಯಿಂದ ಸಾಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 21 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣದ ಕಾನೂನು ಸಿಂಧುತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ.
- ದಯಾಮರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ - ಇದು ನೋವಿನ ಮತ್ತು ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗದ ಕಾಯಿಲೆ ಅಥವಾ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ v/s ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ

- ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ - ಇದು ಚೇತರಿಕೆಯ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಾರಕ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದು ಅಥವಾ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಕ್ರಿಯ ದಯಾಮರಣ - ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಾರಕ ರೋಗಿಯೊಬ್ಬರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಕೃತ್ಯ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ.

MY Bharat-National Service Scheme (NSS) Awards

Syllabus: Miscellaneous

Context

- President Droupadi Murmu presented the MY Bharat-National Service Scheme (NSS) Awards for the year 2022-23 at Rashtrapati Bhavan.

MY Bharat-National Service Scheme (NSS) Awards

- **Instituted by** - Ministry of Youth Affairs and Sports
- **Aim** - These awards are conferred annually to acknowledge outstanding voluntary community service.

National Service Scheme (NSS)

- **Launched in** - 1969 during the birth centenary of Mahatma Gandhi,
- It is one of the **flagship youth programmes** of the Government of India.
- It aims to **foster the personality and character development of students through voluntary community service**, inspired by the Gandhian ideals of selfless service.
- **The motto of NSS** - "Not Me, But You" (स्वयं से पहले आप) - reflects its core philosophy of prioritising community welfare above individual interest.

PM-SETU Yojana

Syllabus: GS2/Governance

Context

- The Prime Minister launched the Pradhan Mantri Skilling and Employability Transformation through Upgraded ITIs- PM - SETU.

PM-SETU Yojana

- **Abbreviation** - Pradhan Mantri Skilling and Employability Transformation through Upgraded it is

ನನ್ನ ಭಾರತ್-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: ವಿವಿಧ

ಸಂದರ್ಭ

- ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು 2022-23ನೇ ಸಾಲಿನ ನನ್ನ ಭಾರತ್-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರು.

ನನ್ನ ಭಾರತ್-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

- ಯುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ
- ಗುರಿ - ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಸಮುದಾಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (NSS)

- 1969 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು,
- ಇದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಮುಖ ಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- ಗಾಂಧಿಯವರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯ ಆದರ್ಶಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಸಮುದಾಯ ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- NSS ನ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ - "ನಾನಲ್ಲ, ನೀನು" (स्वयं से पहले आप) - ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಿಂತ ಸಮುದಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಅದರ ಮೂಲ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

PM-SETU ಯೋಜನೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನವೀಕರಿಸಿದ ITI ಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಪರಿವರ್ತನೆ- PM - SETU ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

PM-SETU ಯೋಜನೆ

- ಸಂಕ್ಷೇಪಣೆ - ನವೀಕರಿಸಿದ ITI ಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಪರಿವರ್ತನೆ

- **Financing** - It is a centrally sponsored scheme
- **Objective** - to transform 1,000 Government ITIs across India into modern, industry-aligned training institutions.

All Jal Jeevan mission Pipelines to be mapped

Syllabus :GS2/Governance

In News

- The Union government is planning to map all drinking water assets, including pipelines under the Jal Jeevan Mission (JJM), on the GIS-based PM Gati Shakti platform.

Jal Jeevan Mission (JJM)

- **Launched in** - 2019
- **Objective** - to provide Functional Household Tap Connections
- **Significance** - to ensure 55 litres per capita per day of safe drinking water to all rural households by 2024.
- However, due to implementation challenges, the deadline has now been extended to 2028.
- **Nodal Ministry** - Ministry of Jal Shakti.
- **Financing** - Central sponsored scheme

Securities Transaction Tax

Syllabus: GS3/Economy

In News

- The Supreme Court of India decided to examine a plea challenging the constitutional validity of the Securities Transaction Tax (STT).

Securities Transaction Tax (STT)

- It is a direct tax levied on the transaction value of securities traded on the Indian stock exchange under the Finance Act, 2004.
- It aims to combat tax evasion in the stock market.

- ಹಣಕಾಸು - ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ
- ಉದ್ದೇಶ - ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ 1,000 ಸರ್ಕಾರಿ ಐಟಿಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ, ಉದ್ಯಮ-ಜೋಡಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.

ಎಲ್ಲಾ ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಾಗುವುದು

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ (JJM) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು GIS-ಆಧಾರಿತ PM ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜಲ ಜೀವನ್ ಮಿಷನ್ (JJM)

- 2019 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ
- ಉದ್ದೇಶ - ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮನೆಯ ಟ್ಯಾಪ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ಮಹತ್ವ - 2024 ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮನೆಗಳಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾ 55 ಲೀಟರ್ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.
- ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸವಾಲುಗಳಿಂದಾಗಿ, ಗಡುವನ್ನು ಈಗ 2028 ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ - ಜಲ ಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯ.
- ಹಣಕಾಸು - ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ

ಸೆಕ್ಯೂರಿಟೀಸ್ ವಹಿವಾಟು ತೆರಿಗೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ

- ಸೆಕ್ಯೂರಿಟೀಸ್ ವಹಿವಾಟು ತೆರಿಗೆ (STT) ಯ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಿಂಧುತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಭಾರತದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಸೆಕ್ಯೂರಿಟೀಸ್ ಟ್ರಾನ್ಸಾಕ್ಷನ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ (STT)

- ಇದು ಹಣಕಾಸು ಕಾಯ್ದೆ, 2004 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಷೇರು ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುವ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿಗಳ ವಹಿವಾಟು ಮೌಲ್ಯದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ನೇರ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- It includes - derivatives, shares, and equity-oriented mutual funds.
- It is applied on the buying and selling of securities irrespective of the profit or loss made in the transaction.

VLGC Shivalik
Syllabus: GS3/Economy

Context

- The Union Minister of Ports, Shipping and Waterways (MoPSW) received India's third Very Large Gas Carrier (VLGC), Shivalik,

Very Large Gas Carrier (VLGC), Shivalik

- It is built in South Korea and named after the Himalayan range.
- It is an 82,000 cubic metre LPG carrier equipped with advanced safety, temperature control, and operational systems.
- The vessel joins the Shipping Corporation of India Limited's (SCI) two existing VLGCs — Sahyadri and Anandamayi.
- Significance - The arrival of Shivalik symbolizes India's march toward maritime self-reliance.

Paramparagat Krishi Vikas Yojana (PKVY)
Syllabus: GS3/ Agriculture, GS3/ Environment

Context

- The Paramparagat Krishi Vikas Yojana (PKVY), launched in 2015 under the National Mission for Sustainable Agriculture, has emerged as a flagship initiative to promote organic farming in India.

- ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಷೇರುಗಳು ಮತ್ತು ಇಕ್ವಿಟಿ-ಆಧಾರಿತ ಮ್ಯೂಚುಯಲ್ ಫಂಡ್‌ಗಳು ಸೇರಿವೆ.
- ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

VLGC ಶಿವಾಲಿಕ್
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ

- ಕೇಂದ್ರ ಬಂದರುಗಳು, ಹಡಗು ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ಸಚಿವರು (MoPSW) ಭಾರತದ ಮೂರನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅನಿಲ ವಾಹಕ (VLGC), ಶಿವಾಲಿಕ್ ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು,

ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅನಿಲ ವಾಹಕ (VLGC), ಶಿವಾಲಿಕ್

- ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯನ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಸುಧಾರಿತ ಸುರಕ್ಷತೆ, ತಾಪಮಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 82,000 ಘನ ಮೀಟರ್ LPG ವಾಹಕವಾಗಿದೆ.
- ಈ ಹಡಗು ಶಿಪ್ಪಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ (SCI) ಎರಡು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ VLGC ಗಳಾದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಮತ್ತು ಆನಂದಮಯಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ಮಹತ್ವ - ಶಿವಾಲಿಕ್ ಆಗಮನವು ಭಾರತದ ಕಡಲ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯತ್ತ ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (PKVY)
ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಕೃಷಿ, GS3/ ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ

- ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2015 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (PKVY) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

Basics - Organic farming

- Organic farming is a **sustainable agriculture system that excludes synthetic inputs like chemical fertilizers and pesticides.**
- It relies on **natural resources like crop residues, farmyard manure, and compost to maintain soil health and manage pests and diseases.**

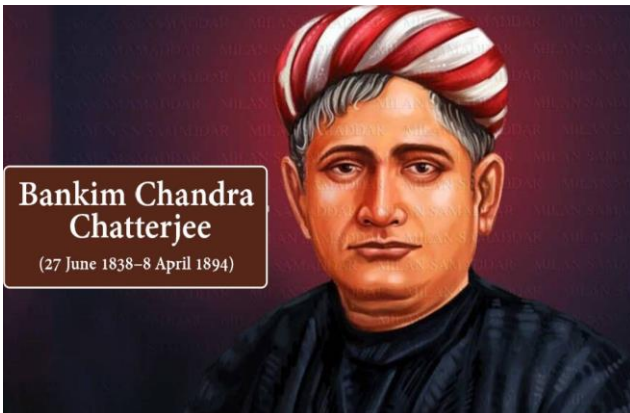
Organic farming in India

- **India ranks at 4th place** in organic farming globally in terms of area.
- **Madhya Pradesh** has the **largest area under organic certification** followed by Maharashtra, Rajasthan, Gujarat and Karnataka.
- **Sikkim is India's first fully organic state.**
- **India ranks first globally in terms of number of farmers practicing organic farming.**

Paramparagat Krishi Vikas Yojana (PKVY)

- It was launched in 2015 under the **National Mission for Sustainable Agriculture**
- **Aim** - The schemes stress on **end-to-end support to farmers engaged in organic farming** i.e. from production to processing, certification and marketing and post-harvest management.
- **Objective** - to advance a scalable model of eco-agriculture that **integrates low-cost, chemical-free techniques.**
- **Significance** - to **enhance food safety, income generation, and environmental sustainability.**

150th anniversary of Vande Matram Syllabus: GS1/ Culture

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು - ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ

- ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳಂತಹ ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇದು ಬೆಳೆ ಉಳಿಕೆಗಳು, ಹೊಲ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್‌ನಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ

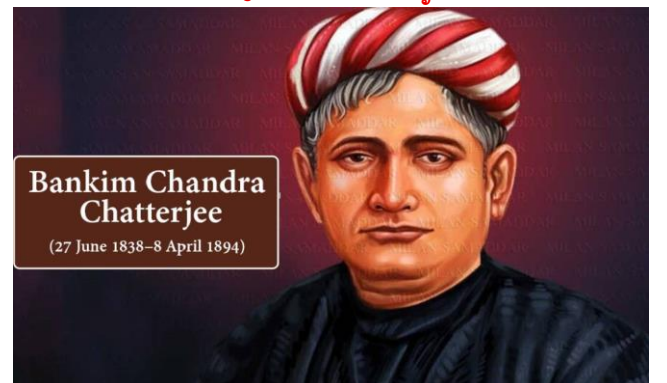
- ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ 4 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವು ಸಾವಯವ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ನಂತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ.
- ಸಿಕ್ಕಿಂ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾವಯವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ (PKVY)

- ಇದನ್ನು 2015 ರಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು
- ಗುರಿ - ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರದ ನಿರ್ವಹಣೆಯವರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತವೆ.
- ಉದ್ದೇಶ - ಕಡಿಮೆ-ವೆಚ್ಚದ, ರಾಸಾಯನಿಕ-ಮುಕ್ತ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಪರಿಸರ-ಕೃಷಿಯ ಸ್ವೇಲೆಬಲ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದು.
- ಮಹತ್ವ - ಆಹಾರ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆದಾಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂನ 150 ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS1/ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

In Context

- The Union Cabinet announced nationwide celebration of the 150th anniversary of the national song 'Vande Mataram'.

Vande Matram

- Vande Mataram was composed by Bankim Chandra Chatterjee in Sanskrit and first appeared in the novel Anandamath(1882).
- Its first public recital by Rabindranath Tagore at the 1896 INC session gave it national exposure.
- The national song has equal status with Jana Gana Mana, as declared by a 1950 Presidential order.
- Article 51A(a) mandates respect for the anthem but not for a national song, indicating a sensitive balance.
- The song was a rallying cry for anti-colonial revolutionaries and a symbol of collective resolve during the independence movement.

Leprosy in India Syllabus: GS2/ Health

Context

- India's leprosy prevalence rate has fallen from 57.2 per 10,000 population in 1981 to just 0.57 in 2025.

Leprosy

- Leprosy, also known as Hansen's disease.
- It is a chronic neuromuscular disorder. It is caused by several strains of Mycobacterium leprae.

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

- ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ನ 150 ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಆಚರಿಸಲು ಘೋಷಿಸಿತು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ

- ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಅನ್ನು ಬಂಕಿಮ್ ಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲು ಆನಂದಮಠ (1882) ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- 1896 ರ INC ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರ ಇದರ ಮೊದಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಚನವು ಇದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು.
- 1950 ರ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಯು ಜನ ಗಣ ಮನದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- 51A(a) ವಿಧಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಹಾಡು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿರೋಧಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೂಗಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS2/ ಆರೋಗ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತದ ಕುಷ್ಠರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು 1981 ರಲ್ಲಿ 10,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ 57.2 ರಿಂದ 2025 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 0.57 ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಕುಷ್ಠರೋಗ

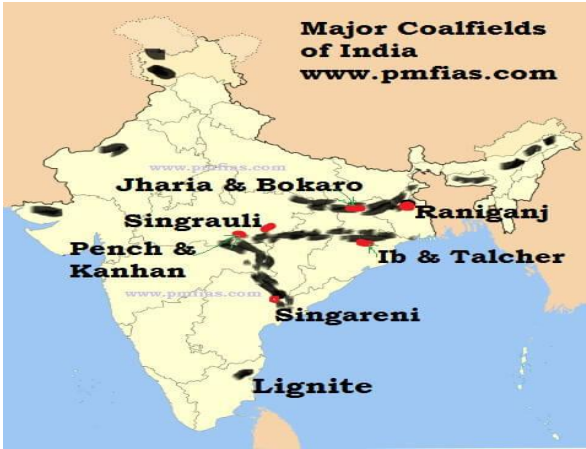
- ಹ್ಯಾನ್ನೆನ್ಸ್ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಕುಷ್ಠರೋಗ.
- ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನರಸ್ನಾಯುಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೈಕೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಂ ಲೆಪ್ರೇಯ ಹಲವಾರು ತಳಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

- Leprosy can be cured with Multi-Drug Therapy (MDT).

National Leprosy Eradication Programme (NLEP)

- It is a Centrally Sponsored Scheme under the National Health Mission (NHM).
- **Objective** - It aims at eliminating leprosy in each of the districts by 2030.
- **NIKUSTH**- A real-time leprosy reporting software implemented across India..

Namchik Namphuk Coal Block Syllabus: GS3/ Environment

In News

- Arunachal Pradesh has launched its first commercial coal mining project at the Namchik-Namphuk coal block in Changlang district.

Namchik-Namphuk Coal Block

- **Location:** Changlang district, southeastern Arunachal Pradesh, part of the Upper Assam coal belt region.
- **Reserves:** Estimated 1.5 crore tonnes of coal, enabling long-term production viability.
- **Economic Impact:** Expected to generate ₹100 crore annual revenue for the state.
- **Environmental Features:** Operates under Mission Green Coal Regions, focusing on land reclamation, afforestation, and eco-responsible mining.

- ಕುಷ್ಠರೋಗವನ್ನು ಬಹು-ಔಷಧಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ (MDT) ಯೊಂದಿಗೆ ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಷ್ಠರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NLEP)

- ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ (NHM) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- ಉದ್ದೇಶ - ಇದು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಠರೋಗವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ನಿಕುಷ್ಠ- ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಕುಷ್ಠರೋಗ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್..

ನಮ್ಮಿಕ್ ನಾಮ್‌ಫುಕ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ ಪರಿಸರ

ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ

- ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶವು ಚಾಂಗ್ಲಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಮ್‌ಫುಕ್-ನಾಮ್‌ಫುಕ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ನಾಮ್‌ಫುಕ್-ನಾಮ್‌ಫುಕ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್

- ಸ್ಥಳ: ಚಾಂಗ್ಲಾಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆ, ಆಗ್ನೇಯ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಮೇಲಿನ ಅಸ್ಸಾಂ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಗ.
- ಮೀಸಲುಗಳು: ಅಂದಾಜು 1.5 ಕೋಟಿ ಟನ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮ: ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ₹100 ಕೋಟಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- ಪರಿಸರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು: ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ, ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ-ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮಿಷನ್ ಗ್ರೀನ್ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- **Social Impact:** Creation of local employment; reduction of illegal mining activities.
- **Strategic Alignment:** Supports the PM EAST vision - balanced Northeast development.

Falling Camel Counts

Syllabus: GS3/Species in News

Context

- The Ministry of Fisheries, Animal Husbandry and Dairying is planning to launch the National Camel Sustainability Initiative (NCSI) — a national mission aimed at reversing the steady decline in India's camel population.

Key findings -

- India is witnessing a rapid and alarming decline in its camel population, especially in the traditionally camel-rearing states of Rajasthan and Gujarat.
- According to the 20th Livestock Census, India's camel population stood at 2.52 lakh in 2019, down from about 11 lakh in 1977 and 4 lakh in 2013.
- Nearly 90% of these camels are concentrated in Rajasthan and Gujarat.

Camels in India - Dromedary Camel (Camelus dromedarius)

- India mainly has one species of camel. It is a one-humped camel, adapted to desert conditions.

- ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮ: ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ; ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕಡಿತ.
- ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಜೋಡಣೆ: PM EAST ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ - ಸಮತೋಲಿತ ಈಶಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಂಟೆಗಳ ಎಣಿಕೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

- ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಸಚಿವಾಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಂಟೆ ಸುಸ್ಥಿರತಾ ಉಪಕ್ರಮ (NCSI) ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ - ಇದು ಭಾರತದ ಒಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿರ ಕುಸಿತವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು -

- ಭಾರತವು ತನ್ನ ಒಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ಮತ್ತು ಆತಂಕಕಾರಿ ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಒಂಟೆ ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ.
- 20 ನೇ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ ಒಂಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2019 ರಲ್ಲಿ 2.52 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ, ಇದು 1977 ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು 2013 ರಲ್ಲಿ 4 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.
- ಈ ಒಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 90% ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಗಳು - ಡ್ರೊಮೆಡರಿ ಒಂಟೆ (ಕ್ಯಾಮೆಲಸ್ ಡ್ರೊಮೆಡೇರಿಯಸ್)

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಒಂಟೆ ಇದೆ. ಇದು ಒಂದು ಗೂನು ಒಂಟೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮರುಭೂಮಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

- **Chinkara and Camel are the two State Animals of Rajasthan.**

Economic & Cultural Importance:

- **Transport & Labor:** Traditionally used for carrying goods, plowing, and transport in desert regions.
- **Milk Production:** Camel milk is nutritious and in demand.
- **Tourism:** Camel safaris are popular in Rajasthan.
- **Cultural Festivals:** Camel fairs, especially the Bikaner Camel Festival, celebrate the animal.
- **Defense Use:** Camels are used by the Border Security Force (BSF) in desert patrols.

Exercise KONKAN-25 Syllabus: GS3/Defence

Context

- **India and the United Kingdom conducted the 2025 edition of Exercise KONKAN, an annual bilateral maritime exercise that began in 2004.**

Exercise KONKAN-25

- Participating countries - **India and the United Kingdom**
- **Type - It is an annual bilateral maritime exercise**

Other India-UK Bilateral Exercises

- **AJEYA WARRIOR (Army)**
- **Exercise Indradhanush (Air Force)**
- **Exercise Cobra Warrior (multinational air exercise hosted by the UK).**

- ಚಿಂಕಾರ ಮತ್ತು ಒಂಟೆ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಎರಡು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು.

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:

- ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು, ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ: ಒಂಟೆ ಹಾಲು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.
- ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ: ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂಟೆ ಸಫಾರಿಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು: ಒಂಟೆ ಮೇಳಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಿಕಾನೇರ್ ಒಂಟೆ ಉತ್ಸವ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತವೆ.
- ರಕ್ಷಣಾ ಬಳಕೆ: ಗಡಿ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆ (BSF) ಮರುಭೂಮಿ ಗಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

KONKAN-25 ವ್ಯಾಯಾಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ: GS3/ರಕ್ಷಣಾ

ಸಂದರ್ಭ

- ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ 2004 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ವ್ಯಾಯಾಮವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ KONKAN ನ 2025 ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿತು.

KONKAN-25 ವ್ಯಾಯಾಮ

- ಭಾಗವಹಿಸುವ ದೇಶಗಳು - ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್
- ಪ್ರಕಾರ - ಇದು ವಾರ್ಷಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ವ್ಯಾಯಾಮ

ಇತರ ಭಾರತ-ಯುಕೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳು

- ಅಜೇಯ ವಾರಿಯರ್ (ಸೇನೆ)
- ಇಂದ್ರಧನುಷ್ (ವಾಯುಪಡೆ) ವ್ಯಾಯಾಮ
- ಕೋಬ್ರಾ ವಾರಿಯರ್ (ಯುಕೆ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಯು ವ್ಯಾಯಾಮ).

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಪ್ರಿಲಿಮ್ಸ್-ಕಮ್-ಮೇನ್ಸ್ 2025 ಬೆಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾಚ್-07 : ಪ್ರಾರಂಭ 10ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2025
**ಆಫ್‌ಲೈನ್ [ಬೆಂಗಳೂರು]
& ಆನ್‌ಲೈನ್**
ತರಗತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಧಿ - 8 ರಿಂದ 9 ತಿಂಗಳು
ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಯೋಜಿತ ತರಗತಿಗಳು

ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಉಚಿತ ಟೆಸ್ಟ್ ಸರಣಿ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಮುಖ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುವುದು

ಅನುಭವಿ ತರಬೇತುದಾರರಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿದ ತರಗತಿಗಳು

ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಸಮಗ್ರ ಬೋಧನೆ

**SUBSCRIBE
HERE**

 ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ
ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ ಬಿ
 ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಇನ್‌ಸೈಟ್ಸ್ ಐಎಎಸ್

ಶುಲ್ಕ:
ಬೆಂಗಳೂರು (ಆಫ್‌ಲೈನ್):
~~Rs. 60,000/-~~ **₹ 54,000/-**
incl. taxes
 till 8th Nov. 2025

ಬೆಂಗಳೂರು (ಆನ್‌ಲೈನ್):
~~Rs. 50,000/-~~ **₹ 45,000/-**
incl. taxes
 till 8th Nov. 2025

**Early Bird Offer:
DISCOUNT
10%**
ತರಬೇತುದಾರರು

ಶಮಂತ್ ಸರ್
 ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಗಿರಿಧರ್ ಸರ್
 ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ

ಶಿವಾಮುಂದ್ ಸರ್
 ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ

ಶಶಾಂಕ್ ಸರ್
 ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಧ್ರುವ ಸರ್
 ಭೂಗೋಳ ಶಾಸ್ತ್ರ

ನವೀನ್ ಸರ್
 ಇತಿಹಾಸ

ನಂದನ್ ಸರ್
 ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿದ್ಯಮಾನ

ಮೋಹನ್ ಸರ್
 ಅರ್ಥಿಕತೆ
 (HONORARY ADVISOR)

ಪ್ರಜ್ವಲ್ ಸರ್
 ಸಮಾಜ

ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಸರ್
 ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ವಿನಾಯಕ್ ಸರ್
 ಇತಿಹಾಸ

ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸರ್
 ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ

ಲಿಂಗರಾಜು ಸರ್
 ಪ್ರಬಂಧ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ

ಯೋಗಾನಂದ ಸರ್
 ಕೃಷಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಚೇರಿ:
 INSTA KAS , 1134/1, 2 ನೇ ಮಹಡಿ, ಶರಾವತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಿಸ್ ರಸ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗುಪ್ಪೆ ಮೆಟ್ರೋ ನಿಲ್ದಾಣದ ಎದುರು, RPC ಲೇಔಟ್, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560040.

ಸಂಪರ್ಕ:
 08069405206

ಮೇಲ್:
 support@insightsias.com

www.insightsonindia.com
instacourses.insightsonindia.com
ಶಾಖೆಗಳು: ಬೆಂಗಳೂರು | ದೆಹಲಿ | ಶ್ರೀನಗರ | ಧಾರವಾಡ

RAKSHAKA

PSI / ESI / FDA / SDA / ALL GROUP C TEST SERIES

STARTS ON: 27TH OCTOBER 2025

FEATURES

- High quality Questions and detailed synopsis
- Comprehensive coverage of syllabus
- Instant results with Analytics
- Sectional and Full length practice
- Mentorship Support
- Affordable and Accessible

11 + **8** = **19**
SECTIONAL TESTS FULL LENGTH TESTS TOTAL TESTS

SUBSCRIBE HERE

TIME TABLE

FEES - OFFLINE

~~₹3000/-~~ **₹2400/-**

Only till 25th Oct. 2025

DISCOUNT

20% OFF

FEES - ONLINE

~~₹2000/-~~ **₹1600/-**

Only till 25th Oct. 2025

DISCOUNT

20% OFF

Bengaluru Office:
2nd floor, 30 feet, 1133/B, Service Rd,
opposite to Bunt's Sangha, Hampi
Nagar, RPC Layout, Vijayanagar,
Bengaluru, Karnataka 560040

Contact:
08069405206

Mail:
support@insightsias.com

www.insightsonindia.com
instacourses.insightsonindia.com

Branches: Bengaluru | Delhi | Srinagar | Davanagere